P 18 • A 7 • Lv 2 • KA 3 Kamratföreningars Tidskrift ◆ Utgåva för 2019

Gotlands regemente 3-17, 76 och 18:e stridsgruppen 18-21

P 18 kf 40 - 48

A 7 kf 49 - 57

Lv 2 kf 58 - 65

KA 3 kf 66 - 75

Gotlands Försvarsmuseum 27 - 39

Länsstyrelsen Gotland 22 - 26

Innehåll 2019

Mattias Ardin, chef P 18 3

Gotlands regemente 4-17

18:e stridsgruppen 18-21

Länsstyrelsen Gotland, totalförsvaret 22-26

Gotlands Försvarsmuseum 27-39

P 18 kamratförening 40-48

A 7 kamratförening 49-57

Lv 2 kamratförening 58-65

KA 3 kamratförening 66-75

Rekrytering Hemvärnet 76

Bildtexter omslagssidan

Stora bilden. *Soldat Elin Roos, Roma kompani 18:e stridsgruppen, genomför ett pass styrketräning i fält under övningen Våreld. Foto Försvarsmakten.*

Mindre bilder överst fr vä:
P 18 kamratförening embarkerar båttransport för färd till Enholmen. Foto Lars-Göran Nyberg.

A 7 kamratförening deltar i Regementets dag på A 9 i Boden. Foto Försvarsmakten.

Lv 2 kamratförenings bassegäng från 1969 firade 50-årsjubileum. Öv fr vä: Caj Sjögren, Ann-Mari Sjögren, Maria Berglund, Krister Djerf, Eva-Lena Mörk Härdell, Eva Larsson, Randi Hjorthol, Leif Larsson, Hans Silborn, Leif Delén, Lennart Härdell och Göran Hellström. Foto Carl Hansén.

KA 3 kamratförening var värd för samtliga kustartilleriets kamratföreningars träff som genomfördes på Fårö. Foto Rutger Bandholtz

Gotlands Försvarsmuseums uppdaterade utställning om ryska ockupationen av Gotland 1808. Foto Nils-Åke Stenström.

Länsstyrelsen i Gotlands län. Marlene Andersson och Amy Rankin, från länsstyrelsen, samt Björn von Sydow, Försvarsberedningen, var några av panelgästerna när totalförsvaret diskuterades i länsresidensets trädgård under Almedalsveckan 2019. Foto Mikael Carlson.

Redaktion:
Göran Hellström, Mikael Carlson, Lars-Åke Permerud, Lars-Göran Nyberg, Anders Nilsson, Rutger Edwards, Rutger Bandholtz, Nils-Åke Stenström, Tomas Ängshammar, Andreas Björklund och Per Wallin

Idé och form: Göran Hellström, Rota Prior

Trydells Tryckeri, Laholm, december 2019

Tidskriftens uppgift

- Sprida försvarsupplysning
- Vidmakthålla försvarsviljan
- Nätverka

Genomförande

Publicera artiklar från kamratföreningarnas verksamhet och dagsaktuella militära händelser på Gotland, i form av en gemensam tidskrift.

Bakgrund

På SMKR:s rikskollegium 2000-02-27 diskuterades kamratföreningarnas framtida roll. Resultatet var att sprida försvarsupplysning, vidmakthålla försvarsviljan och skapa nätverk i den egna kamratföreningens område.
I panelen: Frank Rosenius (stf ÖB), Bernt Östh, Åke Sagrén, Henrik von Vegesack, Gunnar Bengtsson och moderator Carl-Gustaf Hammarskjöld

Kamratföreningstidskriften har hittills löst sin uppgift under 17 år

-det kan vi vara stolta över

Vänner i Kamratföreningarna

Jag vill börja med att framföra mitt tack för allt stöd vi fått av alla er under året inom en mängd olika områden. Alla ni som tjänstgjort vid de olika gotländska regementena är viktiga ambassadörer för vår verksamhet.

Två år har nu gått sedan Gotlands regemente återupprättades och vid årsskiftet har vi tagit över de verksamheter som ska ingå i P 18. Den sista enheten som överförs är 18:e stridsgruppen vilken tillförs från P 4. I samband med detta kommer stridsgruppen att byta namn till 181:a pansarbataljonen. 181 står för den första bataljonen vid P 18 och pansarbataljon betecknar att förbandet har stridsvagnar.

Gotlands regemente skiljer sig från andra regementen i armén då vi har tre tydliga uppgifter; utveckla och vidmakthålla våra krigsförband, genomföra markterritoriell verksamhet samt om situationen skulle uppstå, leda förbanden på Gotland. Ni som var med innan nedläggningarna kan konstatera att alla de uppgifter som tidigare löstes av enheter på ön nu är återförda. Uppgifterna är tillsammans utmanande och det har krävts mycket arbete för att utveckla förmågan inom alla de tre områdena och vi är ännu inte klara. Exempelvis tog vi över de markterritoriella uppgifterna från Militärregion Mitt den första april 2019 och därmed blev Gotland i praktiken en egen militärregion. Markterritoriella uppgifter innebär skydd och bevakning, underätteler och säkerhetstjänst samt samverkan med samhället

Försvarsmakten på Gotland har gått från ca 50 fastanställda 2016 till drygt 300 befattningar 2020. Det har varit en enorm utveckling där en stor mängd nya medarbetare har rekryterats och levererar nu försvarseffekt inom sina olika områden. Jag är här glad att vi lyckats rekrytera in personal med rätt kompetens från många olika områden. Samtidigt har detta också varit utmanande då de flesta är nya på jobbet, åter i Försvarsmakten eller nya i sina befattningar. Jag kan konstatera att det kräver mycket att växa men att vi också är på rätt väg.

Byggandet av det nya regementsområdet pågår för fullt och den nuvarande etappen beräknas klar under hösten 2020. Denna etapp omfattar i stort byggnader för att möta det behov som den 18:e stridsgruppen inledningsvis hade. P 18 får ett mycket bra regementsområde som är väl anpassat för förbandets verksamhet mot den inledande målbilden. Sannolikt kommer även en andra etapp bli nödvändig för att kunna växa ytterligare. Den etappen kan innehålla kaserner, matsal, serviceförråd, skjutbana m.m. Även inom detta område kommer P 18 att fortsätt att utvecklas.

I slutet av förra året fick Försvarsmakten ett nytt miljötillstånd för Tofta skjutfält. Miljötillståndet togs i bruk i mars i år och det innebär att vi nu får skjuta på hela skjutfältet, det vill säga även den södra delen, trots att ärendet inte är slutligt avgjort av regeringen. Tillståndet är överklagat och processen fortgår.

Tofta skjutfält är Försvarsmaktens viktigaste resurs på Gotland och det är därför av avgörande betydelse att vi kan använda fältet i dag men också i framtiden. Detta har medfört att skjutfältet är ett riksintresse för totalförsvaret vilket medför att Försvarsmakten beslutar om ett så kallat påverkansområde. Ett påverkansområde har till syfte att skydda/bevara riksintresset. Inom påverkansområdet vill Försvarsmakten bland annat yttra sig över sökta bygglov. En fördjupad analys pågår, tillsammans med Region Gotland, om hur samverkan kan ske kring samhällsutveckling inom påverkansområdet.

2020 kommer att bli ett intensivt och viktigt år för regementet. Under våren ska Aurora 20 genomföras. På Gotland övas P 18 stab och 32:a hemvärnsbataljonen medan 181. pansarbataljonen deltar i övningen i Skåne. Vidare ska vi till hösten genomföra KFÖ med pansarbataljonen som nu är färdig. Detta är ett viktigt steg för P 18. Innan året är slut ska vi också, tillsammans med Länsstyrelsen, bli färdiga med den utvecklingssatsning Totalförsvar (UT) som vi fått i uppgift av regeringen.
Vi kommer också att genomföra värnpliktsutbildning av en pansarskyttepluton. Samtidigt med detta ska vi också ta fart mot den utveckling som vi tror kommer i det försvarsbeslut som fattas under 2020.
Om försvarsberedningens rapport infrias kommer Försvarsmakten på Gotland växa avsevärt och vi ska nå värnpliktsnivåer om 200-300 soldater årligen.

När nu julefriden lägger sig över Regementet kan jag konstatera att återupprättandet hittills gått enligt plan och i vissa fall bättre än så. Vi har nått de mål vi satt upp för de inledande två åren men att en hel del arbete återstår. De stora utvecklingsområdena är att få byggnader som att vi kan bedriva vår verksamhet fullt ut samt att vi får igång rekryteringen av nästa generations officerare.
Sammantaget kan jag konstatera att framtiden ser ljus ut för Gotlands regemente.

ÖVERSTE MATTIAS ARDIN
CHEF GOTLANDS REGEMENTE

Den mäktiga Leopard-stridsvagnen lockade många nyfikna.

Emma Löfgren provar på pansarskott m/86 med Andrew Linnander som instruktör.

Garnisonens dag lockade med öppet hus ....

Den första Garnisonens dag efter återetableringen gav gotlänningarna en möjlighet att se vad som växer fram bakom staket och jordvallar på Tofta.
Den 21 september fylldes den nya gigantiska garageplanen på Tofta med nyfikna människor, fordon och annan materiel. Garnisonens dag ska förhoppningsvis bli en tradition men denna första gång var det svårt att veta hur stort intresset skulle vara. Omkring 1 700 personer letade sig till regementsområdet under dagen.
– Med tanke på att det blev en krock med både Cementas 100-årsjubileum i Slite och Fårönatta får man nog vara nöjd med uppslutningen, säger samverkanschefen Tomas Nilsson som ansvarat för att samordna förberedelserna.
– Syftet med dagen var att visa upp så mycket vi kan för

Intresset för soldaternas beväpning var stort, närmast en Ak 4 och det lyfta vapnet är en Ak 5 med granattillsats för rök- eller spränggranater .

9-åriga Ida Greveback funderar kanske på en framtid bakom lastbilsratten.

Emma Lillesköld och Helena Davidsson fanns på plats och informerade om Fortifikationsverket.

gotlänningarna, eftersom mycket av det vi gör till vardags sker bakom stängda grindar. Samtidigt vill vi väcka ett intresse för Försvarsmakten som arbetsgivare. Vi kommer att behöva rekrytera många nya medarbetare under kommande år.

Besökarna kunde, förutom att med egna ögon se hur långt bygget kommit, kliva in i stridsfordon, stridsvagnar och andra fordon. Hemvärnet bjöd på en åktur med bandvagn på en skogsslinga. Garnisonsdagen kom också att bli maskoten Harald V:s allra sista framträdande. Bara några dagar senare blev han hastigt sjuk och dog.

TEXT TOMAS ÄNGSHAMMAR
FOTO TOMAS ÄNGSHAMMAR, GÖRAN HELLSTRÖM

Harald V:s allra sista framträdande.

Hemvärnet och frivilligorganisationerna tog tillfället att visa upp sina verksamheter.

.... så även hos Hemvärnet

I strålande höstväder genomfördes för första gången på många år Garninsonens dag på Gotland. Försvarsmakten hälsade alla välkomna till det nya garnisonsområdet som byggs på Tofta skjutfält.

Ungefär 1700 personer besökte dagen där P 18, 18:e stridsgruppen, Gotlands Hemvärnsbataljon, olika myndigheter och ett antal frivilliga försvarsorganisationer svarade för att ge besökarna en fördjupad bild av försvaret av landet och i synnerhet fosterön.

Förutom att få dricka en kopp soldat-kaffe* med tillhörande kaka kunde besökarna bland annat åka bandvagn 206, känna och klämma på olika handburna vapen, testa fälttelefon, öva med pansarskott, möta en försvarsmaktshund och maskeringsmåla sig själva.

I sambandmontern var det mycket folk under hela dagen.

Sjukvårdsgrupperna svarade för skarp beredskap men hade, tack och lov, inte några skarpa uppgifter under dagen.

Ett klassiskt fältkok svarade för uppvärmningen av kaffevatten och Lottakåren tog emot intresseanmälningar för tjänst som t.ex. förplägnadspersonal och stabstjänstgöring.

Sjövärnskåren rekryterade från en båt på trailer. Den på Gotland helt nyetablerade Frivilligorganisationen FAK fanns på plats.

Förhoppningsvis blir denna dag en återkommande aktivitet för Försvarsmakten på Gotland. En synpunkt som inkommit är att avståndet mellan parkeringsplatsen och utställningsområdet var för långt, något som förhoppningsvis blir korrigerat inför nästa gång.

Alla som tjänstgjorde var glada att så många tog tillfället i akt att möta oss och hoppas få möta er igen!

TEXT ANDREAS BJÖRKLUND
32.HVBAT OCH GOTLANDSGRUPPEN
FOTO ANDREAS BJÖRKLUND, TOMAS ÄNGSHAMMAR

*Soldater i 2000-talet dricker portionsförpackat snabbkaffe upplöst i hett vatten. Ytterst sällan finns kokkaffe att tillgå. Arbete pågår med att återskapa ett försörjningssystem med kokgrupper och fältkok enligt klassisk modell men med moderniserad utrustning

18:e stridsgruppen blir 181:a pansarbataljonen

Fanjunkare Sebastian Sirland och löjtnant Anna Bredin i stabstältet under övningen Våreld.

Två år efter återupprättandet av P 18 tar regementet befälet över 18:e stridsgruppen, som i samband med övertagandet byter namn till 181:a pansarbataljonen.

När riksdagen 2015 beslutade att Gotland åter skulle få ett permanent militärt förband var det inte ett regemente utan en stridsgrupp bestående av bland annat ett mekaniserat skyttekompani och ett stridsvagnskompani. Stridsgruppen utbildades i Skövde och var på plats i juni 2017.
Stridsgruppen har ända sedan bildandet varit underställd Skaraborgs regemente, även sedan regeringen beslutat att återskapa Gotlands regemente P 18.
– Ända sedan vi satte nycklarna i dörren har en av de viktigaste uppgifterna för oss i regementsledningen varit att förbereda för att kunna överta ledningen för stridsgruppen. Det här är en viktig milstolpe för försvaret på Gotland och vi får nu tacka P 4 för allt de gjort så här långt. De har verkligen dukat bordet för oss när vi nu tar över, säger regementschef Mattias Ardin.
Övertagandet firas med en ceremoni den 8 januari, då bland andra arméchef Karl Engelbrektson kommer att närvara. Ceremonin blir dessutom debut för förbandets nya maskot, Harald VI.
Det nya namnet, 181:a pansarbataljonen, ska utläsas P 18 första bataljon. En bataljon som har stridsvagnar ska benämnas pansarbataljon.
Chefen för 18:e stridsgruppen, Stefan Pettersson, går nu vidare till att bli chef för 2:a brigaden vid P 4. Vem som blir ny bataljonschef är i skrivande stund inte klart.

TEXT TOMAS ÄNGSHAMMAR
FOTO FÖRSVARSMAKTEN

Nytt gradsystem kräver nya tecken

Vid en ceremoni utanför stridsgruppens tillfälliga lokaler på Tofta genomfördes omgalonering i det nya tjänstegradsystemet som infördes den 1 oktober.

Tjänstegrader för specialistofficerare omfattar nu fem tjänstegrader i stället för tidigare fyra. Tjänstegraderna är sergeant, översergeant, fanjunkare, förvaltare och regements- eller flottiljförvaltare.
Tjänstegrader för gruppbefäl omfattar tre tjänstegrader i stället för två. Tjänstegraderna är korpral, furir och överfurir.
Tjänstegrader för soldater och sjömän ändrades också. Menig 1:a klass delas nu i fyra olika tjänstegrader benämnda menig 1, menig 2, menig 3 och menig 4. De tidigare ”årstecknen” kopplas alltså till varsin tjänstegrad. Tjänstegraden vicekorpral finns kvar.
Slutligen har officerasaspiranter en egen tjänstegrad med den traditionella benämningen kadett.

TEXT OCH FOTO TOMAS ÄNGSHAMMAR

Miljardbygget tar form

Där det nyligen var skog och ängsmark börjar nu Gotlands nya regementsområde ta form. Nybygget ger en unik möjlighet att skapa en modern anläggning med särskilt fokus på miljöhänsyn.

Drygt fyra år har gått sedan riksdagen beslutade att placera en halv mekaniserad bataljon, 18 Stridsgruppen, på Gotland. När de första soldaterna rullade av färjan 2016 kom de i princip till en jordhög utan tillgång till elektricitet eller rinnande vatten. Återetableringen innebar en utmaning i en skala Försvarsmakten och Fortifikationsverket inte ställts inför i modern tid.
Efter nedläggningen av P 18 2005 fylldes det gamla regementsområdet i södra utkanten av Visby snabbt med andra verksamheter – kanslihuset och de tre stora kasernbyggnaderna rymmer i dag Region Gotlands centrala administration, på andra delar av området finns det skola, vårdcentral, restauranger, småindustrier och plats för några tusen bostäder.
Det nya regementet byggs nu i nordöstra hörnet av Tofta skjutfält. Eller: om man ska vara petig har man ännu inte börjat bygga Gotlands regemente. Projektet är baserat på 18. Stridsgruppens behov, innan beslutet om ett nytt regemente fattades. De behov som har tillkommit, och som man förväntar sig efter nästa försvarsbeslut, har P 18 nu lämnat behovsunderlag för.

Anpasat efter dagens behov

Att bygga nytt må vara dyrt och tidsödande, men å andra sidan får det nya regementet en infrastruktur som byggs för dagens behov, och anpassas efter de miljökrav man ställer i dag. Det mest synliga tecknet är de gigantiska solpaneler som täcker taken på de två stolpladorna. Även stridsfordonsgaraget och verkstaden, där byggnation pågår, förbereds för att kunna ha solceller och totalt blir det en installerad effekt på cirka 1 MW. Det kommer att vara en av Sveriges största solcellsanläggningar på tak.
Gotland är en av Sveriges soligaste platser och målet är att regementsområdet kommer att vara självförsörjande på el, sett över året. Uppvärmningen sker med bergvärme.
Man har också projekterat bygget runt vissa skyddsvärda naturtyper, främst alvar och hällmarkstallskog med växter, fåglar och insekter.

En av Gotlands största solenergianläggningar finns på taken till de två stolpladorna. Regementsområdet blir i stort sett självförsörjande på el.

Den kanske hetaste miljöfrågan på Gotland är vattnet, där det på senare år varit akut vattenbrist under flera somrar. Det har man tagit hänsyn till i projekteringen av den nya anläggningen. Förutom anslutning till det kommunala nätet tar man till vara på regnvatten till spolhallen, och spolvattnet återanvänds också. En infiltrationsdamm fungerar som utjämningsmagasin och eventuella oljeutsläpp tas om hand lokalt.

Under 2020 blir den första etappen av regementsområdet klar, och byggnaderna tas i bruk allt eftersom de blir klara. Projektet har svällt från ursprungliga 750 miljoner till 1 350, huvudsakligen för att de ytor man först projekterade blivit betydligt större.

Om nästa försvarsbeslut blir det väntade talar det mesta för att Gotlands regemente förblir en byggarbetsplats under många år framöver. Om man ska utbilda 250-300 värnpliktiga om året krävs logement, matsal, undervisningslokaler, stabsbyggnad, simulatorhall och mycket annat.

TEXT OCH FOTO TOMAS ÄNGSHAMMAR

FAKTA/Regementsområde Tofta

- Det officiella första spadtaget var fredagen den 16 mars 2018. Vid spadarna FM, FORTV, FMV, Skanska och Peab.
- Beräknad sluttid årsskiftet 2020/2021 (för FortV, ytterligare ett par månader för FMV)
- 30 000 kvm varm- och kallyta
- Ett 15-tal byggnader
- 130 000 kvm hårdgjord yta
- Totalt en yta motsvarande cirka 30 fotbollsplaner
- Huvudentreprenörer Skanska och Peab.

Inför Försvarsbeslut 2020

P 18 planerar fortsatt tillväxt

I november lämnade Försvarsmakten in sitt underlag till regeringen inför nästa försvarsbeslut. För P 18:s del innebär det en inriktning mot fortsatt tillväxt.

– Det kommer att ske en rejäl utbyggnad av både förmåga och organisation under nästkommande två försvarsbeslutsperioder, fram till 2030, säger chefen P 18 Mattias Ardin.

Den största och mest märkbara skillnaden under de närmaste åren blir att utbildningen av värnpliktiga etappvis växer. I underlaget står att produktionskapaciteten för grundutbildning vid P 18 kommer att uppnås redan i inledningen av kommande beslutsperiod, det vill säga i god tid före 2025.

– Enligt de besked vi fått tidigare kommer värnpliktsvolymerna att öka till ett par hundra per år, vilket i princip innebär en återgång till nivån före nedläggningen av gamla P 18, säger Mattias Ardin.

– De volymerna förutsätter en etapp 2 av bygget på Tofta, med logement, matsal, utbildningslokaler med mera. Det kommer också att kräva en markant större organisation med utbildningsofficerare och andra stödjande funktioner.

Underlaget presenterar en armé bestående av tre brigader och två stridsgrupper, varav Gotland är den ena och Mälardalen den andra. Stridsgrupp Gotland ska inte blandas samman med 18:e stridsgruppen även om den, under den nya benämningen 181:a pansarbataljonen, utgör ryggraden i Stridsgrupp Gotland. Den nya stridsgruppen kommer även att bestå av luftvärn-, artilleri- och lokalförsvarsskyttekompanier, understödda av logistik-, lednings-, säkerhets- och ingenjörsförband.

Andra delar av ÖB:s underlag handlar bland annat om nya regementen i Arvidsjaur (K 4), Göteborg (Amf 4) och Uppsala (F 16), men kanske framför allt om att bygga en balans där de understödjande förmågorna inom ledning och logistik kommer i nivå med insatsorganisationen, för att senare möjliggöra tillväxt som en helhet.

– Det här är en nödvändig och välkommen investering för landets säkerhet. Det är en uppgift vi är beredda att ta ansvar för, säger överbefälhavare Micael Bydén.

Den efterföljande debatten på riksplanet kom att handla mycket om ekonomin då underlaget visade att den politiska uppgörelsen kring finansieringen innebär att det saknas omkring 55 miljarder kronor under beslutsperioden för att genomföra Försvarsberedningens förslag.

TEXT OCH FOTO TOMAS ÄNGSHAMMAR

Länge leve Harald VI

Regementsmaskoten Harald V har gjort stor succé sedan han ryckte in 2018. Karriären blev dock oväntat kort då Harald V insjuknade och dog strax efter Garnisonens dag tidigare i höstas.

För ägaren Katarina Amér var det en svår förlust då Harald blivit som en familjemedlem. Hon ville dock gärna fortsätta sin tjänst som baggförare och hade ett par lämpliga kandidater hemma på gården i Fardhem. En av dem kallades till och med skämtsamt för Adjutanten, och efter ”anställningsintervju” beslutade chefen P 18 Mattias Ardin att upphöja Adjutanten till Harald VI.

Ett av den nya Haralds första uppdrag blir överlämningsceremonin den 8 januari då 18:e stridsgruppen vid P 4 blir 181:a pansarbataljonen vid P 18.

P 18-traditionen med en gutebagge som förbandsmaskot startade för precis 40 år sedan och när regementet återuppstod 2018 ingick det i etableringsordern att återupprätta viktiga traditioner. En ny Harald var således en självklarhet. Under sin korta karriär hann Harald V träffa många dignitärer, som stats- och försvarsministrarna, överbefälhavaren och militärattachéer från jordens alla hörn. Och inte minst avbröt han självaste konungens tal under Gotlands regementes invigningsceremoni, något som uppmärksammades i internationella medier.

TEXT TOMAS ÄNGSHAMMAR
FOTO SIGRID NYGREN

Intrång på skyddsobjekt oroar

Flera gånger under året har P 18:s insatsberedda skyddsstyrka fått ingripa när obehöriga tagit sig in på skyddsobjekt.

Det mest dramatiska intrånget inträffade i september i samband med att hemvärnet övade skarpskjutning på Tofta skjutfält. Mitt under ett skjutmoment noterade personalen att två personer kom gående rakt in i skjutriktningen. Personerna hade klättrat förbi staketet vid Lillklint och verkade helt omedvetna om vilken livsfarlig situation de försatt sig själva i. De kvarhölls på platsen och överlämnades sedan till polisen.

Vid andra tillfällen körde nyfikna personer in på det nya regementsområdet. Brott mot skyddslagen kan ge upp till två års fängelse eller dagsböter.

Intrången har uppmärksammats brett i sociala medier och i lokalmedia.

– Vi får verkligen hoppas att uppmärksamheten bidrar till att sprida medvetenheten bland gotlänningarna att skjutfältet inte är tillgängligt på samma sätt som det varit tidigare. Vi vill gärna hålla öppet så mycket det går, men det förutsätter att allmänheten respekterar förbudet när vi har verksamhet på fältet. Förbudet finns för allas säkerhet, säger kommunikationschefen Tomas Ängshammar.

TEXT OCH FOTO TOMAS ÄNGSHAMMAR

Frågorna till bland andra Gotlandsgruppens chef Kermith Larsson och chefen P 18 Mattias Ardin fortsatte en bra stund efter skjutfältsrådets avslutning.

Skjutfältsråd med extra allt

Intresset inför det första skjutfältsrådet för Tofta skjutfält var rejält upptrissat. Redan en månad i förväg rapporterade samtliga gotländska nyhetsmedier om det kommande mötet och när dörrarna till Suderbys herrgård slogs upp bänkade sig ett 70-tal besökare.

I miljötillståndet för Tofta skjutfält står att närboende och andra berörda ska bjudas in till minst ett skjutfältsråd om året för information och samverkan kring skjutfältets verksamhet. Den fråga som däremot lockat de flesta deltagarna till mötet var sannolikt Försvarsmaktens restriktiva hållning till bostadsbyggande inom påverkansområdet runt fältet.

– Det är egentligen inte vad ett skjutfältsråd ska handla om men vi kunde ju ana att det fanns ett stort intresse för att få diskutera det med oss så därför valde vi att bredda innehållet för detta första råd, säger regementschef Mattias Ardin.

För att förklara hur Försvarsmakten arbetar med att skydda riksintressen för totalförsvaret fanns handläggare från högkvarterets sektion för fysisk planering på plats.

Den efterföljande frågestunden blev intensiv men saklig och respektfull, och de flesta besökare verkade nöjda med att ha fått möjlighet att få svar på sina frågor, även om svaren inte alltid var de önskade.

– Det är en pedagogisk utmaning att förklara varför vi inte kan tillåta fler bostäder där det redan bor människor i dag. Vi är en myndighet och vi tillämpar de lagar och regler som gäller, säger Mattias Ardin, som samtidigt framhåller att Försvarsmakten just på Gotland går längre än på andra håll för att försöka hitta möjligheter att släppa fram byggande även inom det som är påverkansområde i dag.

– Vi för en dialog med Region Gotland kring detta men det är komplicerade frågor och det måste få ta den tid det tar.

TEXT OCH FOTO TOMAS ÄNGSHAMMAR

Wern-plikt med överflygning

Deckarserien om gotlandspolisen Maria Wern är en av TV4:s riktiga långkörare. Ett avsnitt under kommande säsong handlar på något sätt om Försvarsmakten.

Utan att avslöja för mycket kan vi berätta att produktionen tillbringade ett par dagar på Tofta skjutfält i september, med medverkande soldater och officerare från P 18 och 18:e stridsgruppen. I det mest spektakulära momentet medverkade även två JAS 39 Gripen från Skaraborgs flygflottilj F 7. Flygplanen gjorde upprepade överflygningar på låg höjd innan regissör och fotografer var nöjda.

När Försvarsmakten får en förfrågan från en film- eller tv-produktion om att medverka med personal och materiel är det högkvarterets marknadsavdelning som avgör. I det här fallet bedömde marknadsavdelningen att produktionen gav en möjlighet att visa upp Försvarsmakten på ett positivt sätt för en stor publik.

Överflygningen var planerad så att flygplanen passerade Tofta skjutfält under hemfärd från ordinarie övningsverksamhet.

TEXT OCH FOTO TOMAS ÄNGSHAMMAR

Värnpliktiga kompanibefäl gör comeback

Efter 15 års är det dags för värnpliktsutbildning på Gotland igen, och då återkommer också utbildningen till kompanibefäl.

Under 1900-talet utbildades tiotusentals värnpliktiga vid Gotlands regementen, men i slutet av 2005 var det slut på en era. Då muckade de allra sista – trodde nog de flesta – värnpliktssoldaterna på Gotland och det som återstod var utbildning av frivilliga för hemvärnet.

Men tiderna förändras och sedan värnplikten i Sverige återinfördes 2018 har turen nu kommit till Gotland igen.

– För P 18 är det nyckeln till att vi ska kunna lösa våra uppgifter på sikt. Om vi ska kunna fylla organisationen med nya officerare behöver vi nog komma upp till en nivå på ett par hundra värnpliktiga om året, säger chefen P 18 Mattias Ardin.

2020 återkommer en befattningsutbildning från fordom, nämligen 15-månaders kompanibefälsutbildning.

– Det är ett paradigmskifte och Gotland blir, tillsammans med Skövde, först i Sverige. I juni rycker sex blivande kompanibefäl in för sitt försteg och sedan följer resten i augusti och september, säger värnpliktshandläggaren Patrik Monrad.

Jämfört med gamla tider är antalet rekryter ganska blygsamt. Antalet bäddar är den främsta begränsande faktorn och just nu går gränsen vid 40. Med provisoriska lösningar kan det fördubblas inom ett par år men för att ta emot större volymer krävs i praktiken en rejäl tillbyggnad på Tofta.

TEXT TOMAS ÄNGSHAMMAR
FOTO FÖRSVARSMAKTEN

Regementets dag

Tisdagen den 5 februari högtidlighöll Gotland regemente sin 196 högtidsdag till minne av bildandet av Gotlands Nationalbeväring 1811 som räknas som regementets rötter. Vid högtidlighållandet deltog de enheter som nu ingår i P 18 samt 18:e stridsgruppen som än så länge lyder under P 4 Skövde samt representanter för övriga militära enheter på Gotland. Kamratföreningarna från de gotländska förbanden var representerade med fanor. Som vanligt stal regementes maskot Harald V showen med ett tydligt – Bähh under regementschefen överste Mattias Ardins tal.

TEXT HANS HÅKANSSON
FOTO RUTGER EDWARDS

Mattias Ardin, chef P18, var gäst när programmet Nordegren och Epstein sändes direkt från Almedalen.

Mycket försvar i Almedalen

Med ÖB och försvarsgrencheferna som toppnamn var Försvarsmakten välrepresenterat under Almedalsveckan 2019. Ett 40-tal av de totalt 3 700 evenemangen i det officiella programmet hade medverkan från Försvarsmakten, antingen som arrangör eller i form av deltagande.
Tillsammans med Länsstyrelsen i Gotlands län och Försvarshögskolan arrangerade P 18 en temaförmiddag om totalförsvarssatsningen på Gotland. P 18-chefen Mattias Ardin deltog i ett flertal evenemang varav några sändes direkt i riksmedier.
Många medarbetare i uniform syntes i olika sammanhang under veckan men allra mest synliga var vi under motionstävlingen Almedalsloppet. Ett 30-tal Försvarsmaktsanställda deltog och visade tydligt i handling att fysisk aktivitet är högt prioriterat i Försvarsmakten.

TEXT OCH FOTO TOMAS ÄNGSHAMMAR

Som det skall vara vid Julavslutning

P 18 och 18:e stridgruppen genomförde sin julavslutning i S:t Maria domkyrka.

Med musik av Armens musikkår, under ledning av sergeant Anders Rehnberg, betraktelse av regementspastor Ulf Kundler, samt befodrings- och medaljutdelningceremoni av överste Mattias Ardin. Efter ceremonin genomförde regementet fackeltåg genom Visby.

TEXT OCH FOTO GÖRAN HELLSTRÖM

Överbefälhavare Micael Bydén presenterade nyheten för gotländska lokalmedia vid en presskonferens på piren i Visby hamn.

Robot 23 förstärker Gotlands luftförsvar

När Almedalsveckans första morgon grydde väntade en riktig överraskning ute på Visbys vågbrytare. En eldenhet 23 och spaningsradar 90 hade grupperat under morgonen och bokstavligen över en natt förstärktes luftförsvaret av Gotland.

Överbefälhavare Micael Bydén har tidigare tagit egna initiativ inom ramarna för det gällande försvarsbeslutet, något som gett upphov till begreppet ”Bydénare”. Att ta robotsystem 23, även känt som ”Bamse”, ur malpåsen för att med omedelbar verkan höja tröskeln för en eventuell angripare är en typisk ”Bydénare”.

– Det här gör vi på eget initiativ. Det är viktigt att visa att vi inte sitter stilla, och nu tar vi ytterligare ett steg i att stärka försvaret av Gotland. Det här ger oss en förmåga som är signifikant högre än det vi har sedan tidigare, det vill säga att vi kan skjuta längre och mot mål som går snabbare. Vi ökar tröskeleffekten med det här systemet, säger Micael Bydén.

– Det är en rejäl höjning av vår försvarsförmåga här på Gotland, konstaterar chefen för P 18 Mattias Ardin.

Det var under stort hemlighetsmakeri som operationen förbereddes och den medföljande personalen från Lv 6 hade fått ligga lågt i en avsides belägen hemvärnsgård fram till ögonblicket för grupperingen. Morgontidiga Almedalsbesökare som gnuggade sömnen ur ögonen kunde förvånat bevittna hur en rad gröna dragfordon med släp långsamt rullade genom den inre hamnen på sin väg ut mot yttre piren. När Almedalsveckans första riktiga dag den 1 juli drog igång var enheten grupperad och klar, och först att få veta vad det var frågan om var gotländska lokalmedier som kallats till en pressträff med ÖB utan att få veta vad den skulle handla om. Strax därefter toppade nyheten även riksmediernas webbsidor.

Att grupperingen skedde just i Visby hamn var ingen slump.

– Det finns en central terräng här i Visby och det är flygplatsområdet och hamnen. När stridsgruppen åker iväg och utför uppgifter någon annanstans måste vi ha en luftvärnsförmåga kring det här området, säger arméchefen Karl Engelbrektson.

Luftvärnssystem 23 utvecklades på 1990-talet och var precis på väg att introduceras när det, som det skulle visa sig, tillfälligt stabilare säkerhetsläget gjorde att Sveriges försvarsinriktning ändrades från invasionsförsvar till internationella insatser. ”Bamse” kom därmed i princip att åka raka vägen från fabrik till malpåse, där systemet stått tills nu.

TEXT OCH FOTO TOMAS ÄNGSHAMMAR

Ett intensivt år

Personalförändringar

Under året har tre nya medarbetare anställts till utbildningsgruppen. Simona Malmros anställdes 190901 som FRIV-handläggare. Jannice Svensson anställdes 190901 som logistikbiträde med uppgift att serva utbildningsgruppen och 32.Hvbat. Jens Norbeck anställs från 200101 som serviceman på Tofta Ö/S. Gotlandsgruppen hälsar alla tre nya medarbetare varmt välkomna.
Gällande övriga personalförändringar är inriktningen att kapten Willemo och kapten Adman överförs till regementsstaben från 200101. Vilket innebär att UGG behöver rekrytera två nya utbildningsofficerare.

Krigsförbandsövning, KFÖ

Årets förbandsövning genomfördes formellt med tillämpade inslag och i huvudsak med lös ammunition. Samverkan med ”skarpa” aktörer övades som t.ex. polis, IBSS, FMLOG, Räddningstjänsten och objektsägare. Målsättningen för övningen uppnådes och bataljonen har ökat sin förmåga.

Särskild Övning Förband, SÖF

Målet var att 324:e hemvärnsinsatskompaniet skulle öka sin förmåga inom ramen för uppgiften störa. Insatsplutonerna har övat med tyngdpunkten lagd på eldöverfall och för stabs/tross pluton försvarsstrid. Samtliga plutoner har övat strid dager/mörker med skarp ammunition. Förevisning för hela 32.Hvbat genomfördes där åskådarna fick studera effekten av sprängning med stridsvagnsmina, fordonsmina och försvarsladdning. Målen för övningen är uppfyllda.

Besök av rikshemvärnschefen

Nya Rikshemvärnschefen generalmajor Stefan Sandborg besökte Gotlandsgruppen under juni månad. Generalens budskap var att fokus ska vara krigsuppgifterna för 32.Hvbat och att även fredsproduktionen ska vara styrd mot krigsuppgifterna. Rikshemvärnschefen var nöjd med besöket.

Genomförda utbildningar

- Ledningsövning(LÖ) och särskildövning för befäl(SÖB) med bataljons- och kompaniledning.
- Intro-utbildning för hemvärnspersonal.
- Kombattantutbildning med civil anställda från regementsstaben.
- Kompletteringsutbildning med understödsvapen, sb, mintjänst, FARB, skjututbildning.
- Nyutbildat skyddsvakter
- I samband med befälsutbildning, B0 på Fårö genomförs utbildning i jämställdhet och värdegrund av Lars Olsson.
- Utbildat 15 st nya PB8 förare, 12 st nya BV förare , 6 st skjutinstruktörer
- Stöd till 18:e stridsgruppen

Tofta skjutfält

Åtgärder vidtagna kring villkoren i det nya miljötillståndet på skjutfältet. Ny skjutfältsinstruktion är framtagen och fastställd.
Stort behov av att ersätta övervakningsutrustningen för att yttreövervakningen skall vara säker.
Avtalet med skjutbanorna på Visborgslätt går ut 2021-01-01 varför det är prioriterat verksamhet att få den nya skjutbanan på plats vid Tofta skjutfält under nästa år.

Övrigt

Gotlandsgruppen har erhållit ett tilläggsuppdrag från PROD RIKSHV tillsammans med Lapplandsjägargruppen gällande pilotförsök: ”ändrad antagningsprocess för rekrytering av specialistbefattningar FFO”. Försöket ska svara på ett antal frågeställningar som är särskilt utskickade. Försöket gäller under återstående del av 2019.

KERMITH LARSSON
CHEF GOTLANDSGRUPPEN

Ny bataljonschef på 32:a Hvbat

Göran Karlsson tillträdde som chef för 32:a hemvärnsbataljonen 191201. Han har tidigare tjänstgjort vid Gotlands Artilleriregementet (A 7), personalchef vid Gotlands Militärdistrikt(GMD), chef utbildnings-sektionen på Gotlandsgruppen och stf chef Gotlandsgruppen (AMF 1).
Göran Karlsson har arbetat som lärare på chefsutbildningssektionen vid HvSS. De huvudsakliga uppgifterna var där att utbilda bataljonschefer, stabschefer, kompanichefer och kvartermästare.
- Jag känner att jag har mycket att tillföra och vill utbilda, utveckla samt leda hemvärnsbataljonen på Gotland, säger Göran Karlsson.
I privatlivet är han sambo med Bitte och har två barn 36 och 25 år gamla från ett tidigare förhållande. Fritiden ägnas åt hemmet, renovering av gården och sköta trädgården. Han är mycket sportintresserad och tränar för att hålla mig i form.

TEXT ANDREAS BJÖRKLUND

Grundutbildning av rekryter vid UGG 2019

Den 12 augusti ryckte 38 förväntansfulla rekryter in till P 18 för grundutbildning inom ramen för GU-Hv.

Utbildningen är 17 veckor lång och syftar till att rekryten efter genomförd utbildning tecknar ett avtal med ett hemvärnsförband. Utbildningen leds av kapten Johan Willemo och genomförs med en hög målsättning och ambitionsnivå. Då utbildningen är relativt kort så är tidsuttaget högt med tjänst varannan helg. Precis som tidigare utbildningar som bedrivits vid UGG på Tofta så genomför rekryten många övningar/stridsutbildningar med skarp ammunition. Resultatet av detta är hög färdighet i strid hos rekryten, kopplat till den korta utbildningstiden.

På 17 veckor når vi till stridsutbildning grupp med ak, ksp 58 och pskott 86. Även utbildning på försvarsladdning 21 genomförs.

Under utbildningen har två furirer från 18.stridsgruppen tjänstgjort som instruktörer vid plutonen. Tack Roma kompani för lånet av dessa. Övriga som tjänstgjort på GU-pluton är fanjunkarna Kjell Flisberg, Johan Karlsson, Thomas Bandholtz samt furir Jonny Arwidsson. Samtliga UGG. Vi vill passa på att framföra ett särskilt tack till löjtnant Jan-Ove ”Colba” Nilsson (tjänstgjort som adjutant), kapten Stefan Ekman (tjänstgjort som instruktör) samt flera soldater ur 32.hvbataljon som stöttat utbildningen. Utryckning skedde 6 december med avslutningsceremoni 4 december i Visby Domkyrka.

KAPTEN FREDRIK GERTSSON
C UTBILDNINGSAVDELNINGEN UGG

I rekrytutbildningen ingår handhavande och övning med försvarsladdning 21 och pansarskott 86.

RIKSHEMVÄRNSTING i Sunne

Helgen 8-10/11 genomfördes Rikshemvärnsting i Sunne, Värmland. Tre valda representanter från 32:a hemvärnsbataljonen samt tjänsteförättande bataljonchef deltog.

Dessutom deltog chefen P 18 under större delen av helgen. Tinget hålls vartannat år och utgör den högsta nivån av medinflytande inom Hemvärnet. Syftet är att ge förtroendevalda möjlighet att diskutera frågor av betydelse för Hemvärnet. 157 motioner hade sänts in till Tinget från alla delar av Hemvärnet. Tre av dessa kom från Gotlands Hemvärnsbataljon. Tyvärr bifölls ingen av dem.
Under en intensiv arbetskväll på Gotlandsgruppen hade vi förberett oss genom att läsa motioner. Vi var som tur var inte ensamma, utan hade gott stöd av andra engagerade från medinflytandet.

Vi bytte ett regnigt Visby mot ett snöigt Sunne och hotellet Selma SPA samt inledde förhandlingarna. Beroende på ett utmärkt förarbete av Rikshemvärnsrådet löpte arbetet i utskotten på smidigt. Endast ett fåtal motioner behövde gå till votering vid utskottsbehandlingen och vid besluten i stor församling var debatten redan avklarad.Invävt i Tingshelgen talade förutom Rikshemvärnschefen även Överbefälhavaren och Försvarsministern. Devisen ”Hemvärnet ÖVERALLT-ALLTID” var gemensam för alla tre. Nästan 120 delegater deltog i Tinget och överallt på hela hotellet skedde spontana möten och samtal kring Hemvärnets framtid och vägen dit. Synnerligen inspirerande. Det var fyra trötta gotlänningar som återkom till ön sent på söndagskvällen. Och vem vet, kanske hålls Rikshemvärnsting 2021 i Visby?

FÖR TINGSDELEGATERNA FRÅN GOTLAND,
ANDREAS BJÖRKLUND

Stridgruppens framtid

I skrivande stund nalkas slutet för 18.Stridsgruppen under Skaraborgs Regemente/P4 ledning. Under ca fyra år har utvecklingen av stridsgruppen skett, under överstelöjtnant Stefan Petterssons ledning, med start i Skövde 2016 och en förflyttning över till ön sommaren 2017. Infrastrukturen på Tofta tar långsamt form och vi är fortsatt ”inneboende” i temporära lokaler. Under senare delen av 2020 förväntas vi flytta in i våra ordinarie lokaler. Vi har under åren som gått regelbundet deltagit i övningar på fastlandet och senast ledde vi deltagande förband av bataljonsstorlek under övningen Våreld 19 i Skövde maj 2019. Vi har över tid utvecklat stridsgruppens ledningsförmåga och planen är nu att vi genomför en KFÖ under hösten 2020.

Utmaningarna har varit och är många. Frågor, stora som små, har tagits ned och vi har efterhand skapat oss en struktur att jobba vidare med. Alla inom 18:e stridsgruppen har jobbat prestiglöst och varit uppgiftslösare av stora mått. Tack, alla ni, för ett mycket bra utfört arbete så här långt!

Stefan Pettersson har nyligen lämnat oss och är fr o m 191101 utnämnd överste och chef för 2.brigaden i Skövde. Vi på stridsgruppen önskar honom lycka till i sitt nya värv!!

Vid årskiftet övergår vi till Gotlands Regemente/P 18 och byter då även namn till 181:a pansarbataljon. Hur organisationen framöver kommer att se ut är ännu inte helt klarlagt då kommande försvarbeslutsprocess pågår. Dock ”blåser” det positiva utvecklingsvindar för oss alla på ön! I början av året kommer förhoppningsvis en ny chef för bataljonen att tillträda men i skrivande stund finns inget namn att presentera. Utmaningarna kommer att fortgå framöver med ett extra tryck att få igång värnpliktsutbildning på Tofta. I anslutning till sommaren kommer den första GU-plutonen riktad mot 181.Pbat att utbildas. Inledningsvis en pansarskyttepluton med stridsfordon 90. Plutonen kommer att placeras under Roma kompani så att ett naturligt samövande blir möjligt. En mix av kontrakterade soldater och värnpliktiga soldater kommer att genomföra övningar i kompani- och bataljonsram i slutet av utbildningsåret (våren-2021).

Den största utmaningen vi står inför är att få igång ett inflöde med nya hungriga officerare som vill driva utvecklingen framåt! Vi har idag 13 elever på Officerprogrammet (Karlberg), 12 elever på Specialistofficersutbildningen (Halmstad) och en elev vid Reservofficersutbildningen. Behovet av unga reservofficerare är växande då Försvarsmakten igen vrider om till ett nationellt försvar. För nästa år kommer vi också att fylla elevplatser på skolorna och vi ser en positiv tendens med sökande till Stridgruppen och P 18 på Gotland.

Sprid gärna till de ni känner, att om man verkligen vill ha ett fast jobb på Gotland i framtiden, så finns alla förutsättning om man söker som officer, specialistofficer eller GSS-K (kontraktanställd soldat) till P 18 i framtiden!

PER WALLIN
TJF C/STABSCHEF 18 STRIDSGRUPPEN.

Den långa marschen till Havdhem

Under marschen mötte soldaterna många civila och vill gärna framföra ett tack för all värme och uppmuntran på vägen.

I september genomförde kompani Havdhem sin traditionella marsch, ett viktigt steg både för gemenskap och lokal förankring.

– I och med att soldaterna grundutbildas i Skövde och många har rötterna i helt andra delar av landet är det många som inte har någon tidigare koppling till Gotland över huvud taget. Därför har man valt att skapa marscher där kompanierna marscherar till socknarna de fått namn ifrån, säger 18:e tridsgruppens IT- och signalskyddschef Robin Grähs.

Traditionen har sin grund i tidigare baskermarscher. I den nuvarande yrkesarmén får alla soldater bära basker från första anställningsdagen och i stället har man skapat nya traditioner. Efter genomförd marsch får soldaterna bära kompanimärket.

Havdhemsmarschen är omkring 63 kilometer uppdelad på två dagar med en övernattning på vägen.

TEXT TOMAS ÄNGSHAMMAR
FOTO FÖRSVARSMAKTEN

Den viktiga fotvården.

Välbesökt anhörigdag

I samband med Garnisonensdag den 21 september genomfördes under förmiddagen en anhörigdag för släkt, familjer, sambo m fl tillhörande soldater och officerare vid 18:e stridsgruppen.

Morgonen inleddes med en avlämning till chefen 18 SG, överstelöjtnant Stefan Pettersson, som hälsade de ca 200 anhöriga välkomna. Till vårt nya område på Tofta där vi efterhand tar nya byggnader i bruk. Han talade bl a om hur fortsatt uppbyggnad av området fortskrider och vad som är på gång för stridsgruppen framöver. Slutligen tilldelades nyanlända soldater Stridgruppens märke att bäras med stolthet.

Efter uppställningen fick anhöriga möjlighet att se på fordon, känna på utrustning som soldaterna hanterar dagligen och givetvis umgås med sina respektive. Förmiddagen avslutades med stridsförevisning i anslutning till Kluvstainsfältet där en pansarskyttepluton ur Roma kompani med stridsfordon 90 genomförde ett anfall mot en luftlandsatt motståndare. I förevisningen ingick även ett bärgnings- och sjukvårdsmoment för att visa lite av pansarskyttekompaniets förmågor i fält. Motståndare utgjordes av soldater ur Havdhem kompani.

TEXT PER WALLIN
FOTO FÖRSVARSMAKTEN

Glada soldater efter genomförande av förevisningarna.

Överstelöjtnant Stefan Pettersson, informerar de anhöriga.

Havdhem kompani kan se annorlunda ut i framtiden

Det blåa standaret är tilldelat från P4 eftersom vi är P4:s tredje bataljon. När vi går över till P 18 kommer vi få tillbaka det ursprungliga standaret som tidigare varit på muséet i Tingstäde. Fotot är taget i samband med att vi kom fram till skeppssättningen i Havdhem.

Havdhem kompani har samma funktioner som Stabsunderstödskompaniet tillsammans med Trosskompaniet är för en Mekbataljon eller Pansarbataljon.

På kompaniet finns både kontinuerligt anställda samt tidvis anställda. Då de tidvis anställda inte är inne och tjänstgör så ofta innebär det att de kontinuerligt anställda förutom att vara duktig på sin egen befattning även behöver behärska andra befattningar vilket även är ett faktum för officerarna. Då vi är under utveckling och har en del vakanser är det en utmaning att lösa uppgifterna. Både att ha kvar kompetensen i alla funktioner och även att bygga upp ny kompetens.

Uppgifterna är att betjäna och göra det möjligt för stridsgruppsstaben att leda Stridsgruppen samt att svara för underhållstjänst till de stridande kompanierna. På kompaniet finns en ledningspluton som stödjer staben, en underhållspluton med tolo, transportgrupp och rep-resurser, en sjuktransportpluton med två sjuktransportgrupper och två Lvkv-plutoner.

Vad gäller Luftvärnskanonvagnar (Lvkv) utbildades en pluton förra året på P 4 och den andra utbildas innevarande år med god hjälp från två av kompaniets officerare som är på plats i Skövde.

Vi är även med och bidrar på den internationella arenan där nyligen kapten Hultqvist var med i Mali 09 och just nu är tre soldater i Mali och en soldat i Irak.

Före sommaren i anslutning till muck anställdes flera nya soldater till kompaniet. Vi arbetar nu med en ny rekrytering och hoppas att vi kan fylla på med ytterligare soldater och officerare. Kommande försvarsbeslut och nya inriktningar där Förvarsmakten växer gör att kompaniet troligen ser annorlunda ut framåt i tiden.

Våreld 2019 i maj

Där övade vi i stort sett som ett komplett stabsunderstödsskompani inom ramen för mekbataljon. Vi hade spaningspluton från Kvarn(strf90), vår egen lvkvpluton(strf90), en pionjärpluton från P 4(strf90) och en granatkastarpluton på strf90 chassi (de vagnar som GU-utbildas första gången detta utbildningsår). Vid en gemensam gruppering hade vi 11 eldrör och ytterligare två ledningsvagnar vilket underlättade för mig och fanjunkare Sjöberg (stf kompanichef) när vi styrde upp skydd och bevakning.

Efter vårdperiod och välförtjänt sommarledighet påfyllda med energi var vi med och genomförde strid i bebyggelse i Spång som ligger i Kvarn utanför Linköping. Anläggningen är uppbyggd som en stadsdel, är oerhört modern med simulatorstöd och ett riktigt bra hjälpmedel för att utveckla förmågan att strida i bebyggelse. Glädjande är att förra P 18-officeren kapten Peter Edman är chef för anläggning och också var övningsledare för vår övning. Just strid i bebyggelse omsatt till vårt kompani är en värdefull kunskap då det förekommer att vi grupperar i kvarter i syfte att få bättre uthållighet.

Havdhemsmarschen

Eftersom vi är Havdhem kompani kunde vi i början av hösten skapa en tradition då vi genomförde för andra året i rad. En marsch på 6 mil till fots från regementsområdet på Tofta till Skeppssättningen i Havdhem. För egen del var det särskilt roligt eftersom jag under gamla P 18-tiden arbetade som stf kompanichef på Havdhem kompani. På den tiden marscherade vi inte så långt utan bara från hemvärnsgården i Havdhem till Skeppssättningen, en sträcka på 2 kilometer.

Under hösten har vi även genomfört en skarpskjutningsperiod där vi hade tyngdpunkt på försvar av grupperingsplats och åtgärd vid sammanstöt underhålls-/ledningsomgång samt grunder i sprängtjänst.

I skrivande stund är vi på väg ut på en kompaniövning med fokus på fältduglighet och uthållighet. Vi avslutar därefter året med en vårdperiod något som tidigare benämndes halvårsvård. Det kommer även vara en julavslutning i Domkyrkan med fackeltåg till och från kyrkan.

Direkt på det nya året kommer det vara en ceremoni där vi formellt går in under P 18 och förhoppningsvis får vi då träffa Harald VI.

MAJOR PER-OLA HALLBERG, CHEF HAVDHEM KOMPANI
FOTO FÖRSVARSMAKTEN

Roma kompani är redo

Kompanichef kapten Erik Lindblom under ordergivning.

Som vanligt har året rusat förbi i full fart. Kompaniet har under året hunnit genomföra två perioder med grundläggande vapenskolor.

Två större skjutperioder där kompaniet skjutit kompanis anfall samt plutons anfall med understöd av indirekt eld, fem större övningar här på Gotland och på fastlandet, en grundläggande vagnsutbildning på stridsfordon 90. Utöver detta har vi utvecklat kompaniet i den högteknologiska striden med de senaste hjälpmedlen för att kunna föra striden under dygnet alla timmar.

När vi tittar i backspegeln kan vi konstatera att kompaniet har levererat effekt på alla nivåer. Från enskild soldat som tagit mycket stora steg vad gäller nyttjandet av enskilda system till att kompaniet satt sitt namn på kartan under övningen Våreld19 som genomfördes i Skövde.

Övningen Våreld 19

Den genomfördes med 18.Stridsgruppen som fokusbataljon, stridsgruppen var under övningen förstärkt med delar ur 42.a Pansarbataljonen. Övningen var uppbyggd på sådant sätt att den inleddes med ett övningsskede som övergick till ett bataljonsskede och avslutades med ett brigadmoment. Under den avslutande delen av övningen erhöll bataljonen uppgiften att fördröja en på marken framryckande fiende. Förberedelser genomfördes på kompaniet under dygnets mörka timmar. Här låg fokus på att få kompaniets avsuttna delar nergrävda i ordinarie stridsställningar och omgrupperingsvägar till växelstridställningar i sida och djup rekades. Det är i dessa lägen som man som kompanichef blir ytterst imponerad av den professionalism som finns bland våra anställda soldater på kompaniet. Solens strålar började bryta himmelen och dammuppkasten började skymtas i fjärran. I detta läge kunde man känna i luften hur motivationen och viljan till att lösa uppgiften fanns hos kompaniets.

Vi vet alla att planen bara håller till första stridskontakten, så även i detta fall. Motståndaren kraftsamlar och bryter in i kompaniets fördröjningsområde. Kompaniet lider förluster i inledningsskedet men greppar snabbt situationen. Härvid återtar kompaniet snabbt initiativet och får grepp om fienden. Kompaniet får fienden att övergå till anfall på kollon längst en väg. Nu har kompaniet fienden där vi vill ha denne. Nu skall kompaniet avgöra striden!

Efter många rapporter om nedkämpade stridsfordon och stridsvagnar börjar rapporterna om nedkämpade underhållsfordon komma via radion. För er som haft äran att få truppföra ett kompani vet vad jag menar när jag säger: ”I denna stund kan man känna adrenalinet rusa och man kan smaka segerns sötma”.

Genom en rörlig strid och indirekteld är den fientliga bataljonen som kraftsamlat i kompaniets område nedkämpad efter ungefär 7 timmars strid. Detta hade inte kunnat ske om kompaniet inte hade haft soldater och officerare som snabbt hade kunnat greppa situationen och ta initiativ som går i enlighet med kompanichefens beslut.

Avslutningsvis vill jag säga: Roma kompani består idag av anställda soldater och officerare. Jag har jobbat med såväl GU-förband som med anställda och är säker på att Roma kompani är idag farligare för fienden än någon gång tidigare. Vi är redo att möta en fiende, var denne nu väljer att luftlandsätta eller landstiga på ön!

KAPTEN E. LINDBLOM, CHEF 181.A ROMA KOMPANI
FOTO FÖRSVARSMAKTEN

Soldat Elin Roos genomför ett pass styrketräning i fält

Samtliga nyhetsredaktioner på Gotland rapporterade från Totalförsvarskonferens 2019. Här är det försvarsminister Peter Hultqvist och inrikesminister Mikael Damberg som möter några av journalisterna.

Inrikesministern:

"Pilotprojektet på Gotland är unikt"

Totalförsvaret är något som privatpersoner, myndigheter, organisationer och företag bygger tillsammans. Det var samtliga talare under Totalförsvarskonferens 2019 ense om, när konferensen arrangerades för tredje året i Visby.

Bakom arrangemanget står Länsstyrelsen i Gotlands län och Försvarsmakten, där frågor som beredskap, militärt och civilt försvar behandlas ur olika perspektiv. I år spändes bågen högre än tidigare, med ett brett program både dag- och kvällstid, med större namn bland talarna, och i en större lokal i syfte att ge plats åt fler intresserade.
För två år sedan pekade regeringen ut Gotland som det område i landet som ska gå före i planeringen av ett nytt totalförsvar. Uppdraget gick till Länsstyrelsen i Gotlands län samt Försvarsmakten, som i dialog med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och tillsammans med andra aktörer ska utveckla idéer för hur detta kan gå till. Arbetet kallas utvecklingssatsningen, och presenterades under konferensen av Peter Molin, länsråd, Kicki Scheller, försvarsdirektör och Mattias Ardin, chef för Gotlands regemente. Satsningen fick beröm från flera håll, bland andra statsråden Peter Hultqvist, försvarsminister, och Mikael Damberg, inrikesminister, som fanns bland talarna. Peter Hultqvist uttryckte en förhoppning om att framtidens politiker lär av sina föregångare. Försvarsministern kallade de kraftiga neddragningarna av det svenska försvaret under 1990 och 2000-talen för ”en felbedömning”.

– Även om det kommer bättre tider hoppas jag att man behåller det vi nu bygger upp, sade han med eftertryck.

Mikael Damberg reflekterade också över nedmonteringen.

– Vi ska vara ärliga med att totalförsvarsintresset vägt för lätt. Det gick för långt.

När det gällde utvecklingssatsningen sade han bland annat:

– Pilotprojektet på Gotland är unikt och vi lär av det i övriga Sverige.

Han talade också om betydelsen av att enskilda individer engagerar sig, eftersom det är en viktig bas i samhällets förmåga att bättre klara kriser. Han tog även ett exempel på ett sådant engagemang. Under de omfattande skogbränderna i Sverige i fjol anmälde sig 6 000 frivilliga som på olika vis ville hjälpa till i släckningsarbetet.

Öva personalen i andra arbetssätt och rutiner.

Region Gotland arbetar målmedvetet med att stärka krisberedskapen inom sina ansvarsområden, där utvecklingen av bättre reservkraft på Visby lasarett är ett utmärkt exempel. Stefaan De Maecker, enhetschef för social hållbarhet vid Region Gotland, talade om personalens betydelse för att fortsätta driva de samhällsviktiga funktionerna, även i händelse av samhällsstörning eller krig.

– Vi måste i vissa fall, som sjukvården, skala upp vår verksamhet, medan annan måste skalas ner. Vi måste utbilda och öva personalen i andra arbetssätt och rutiner. I vårt arbete ingår även att krigsplacera personal, konstaterade han.

Flera representanter från det gotländska näringslivet berättade om sin syn på krisberedskap, och gav också exempel på vilja att ta en aktiv roll i totalförsvaret:

Annica Nordgren Christensen, moderator, tillsammans med Jack Werner, granskare av sociala medier, Björn Löfdahl, Sveriges Radio, Gabor Nagy, Högkvarteret, Shamima Aktar, journalist, Kicki Scheller, försvarsdirektör och Dan Eliasson, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

– Det behövs information om vad vi företagare kan bidra med vid kris och krig, det är avgörande för vår överlevnad, sade Nancy Yussef, ordförande för organisationen Företagarna på Gotland.

Tofta skjutfält avgörande

Försvarsmakten representerades av Gabor Nagy, chef för totalförsvarsavdelningen vid Högkvarteret, och Mattias Ardin, regementschef. Sistnämnda beskrev betydelsen av Tofta skjutfält så här:

– Det är helt avgörande för Försvarsmakten på Gotland. Om vi inte har det finns det inga förutsättningar för försvaret att bedriva verksamhet här.

På scenen fanns även media i form av Cilla Benkö, vd för Sveriges Radio, Björn Löfdahl, programdirektör och Malin Nordström, programutvecklingschef vid P4 Gotland. De talade bland annat om Sveriges Radio som en trovärdig källa för nyheter, och hur de jobbar för att nå så många som möjligt med viktiga meddelanden, som exempelvis vid de omfattande skogsbränderna på fastlandet i fjol somras. Samtidigt finns förutsättningar för att kunna fortsätta det journalistiska arbetet, även i händelse av samhällsstörningar, bland annat därför att Sveriges Radio har stationer och personal över hela landet.

– Om en lokalradiostation slås ut kan vi fortsätta sända åt dem från en annan ort. Det minskar vår sårbarhet, konstaterade Cilla Benkö.

Förlorade ett land men vann ett nytt

Under dagen talades det mycket om demokratins värde. En som vet hur det är att leva under förtryck är journalisten och bloggaren Shamima Aktar, som kom till Sverige 2015 efter att ha flytt från dödshot i Bangladesh. Där var hon verksam som skribent i en dagstidning samt för en kvinnorättsblogg. Efter att ha motarbetat barnäktenskap, religiös fundamentalism och sexuella trakasserier av kvinnor utsattes hon själv för allvarliga hot.

– Jag förlorade ett land men vann ett nytt, förklarade hon för konferenspubliken, och rev ner applåder.

Varje individ är på olika vis en del av både totalförsvaret och vår försvarsvilja. På senare år har medvetenheten om spridningen av propaganda och falska nyheter, inte minst i sociala medier, uppmärksammats. En av dem som tittat närmare på fenomenen är journalisten och författaren Jack Werner, som med lika delar humor som allvar redogjorde för människors beteenden på nätet, och hur vi gärna delar saker i sociala medier som stärker våra egna uppfattningar. Detta gör vi ofta utan att närmare granska det vi sprider vidare, var en av hans slutsatser.

Planeringen inför nästa års totalförsvarskonferens är redan igång.

TEXT OCH FOTO MIKAEL CARLSON
LÄNSSTYRELSEN I GOTLANDS LÄN

Utanför konferenslokalen visade länsstyrelsens personal upp en låda med saker bra att ha hemma i händelse av samhällsstörning, som fotogenlampa, vevradio och utrustning för vattenrening. Även frivilligorganisationerna fanns på plats och berättade om sina verksamheter.

Genom att använda en del av FOI:s frågor kan länsstyrelsen jämföra de lokala enkätsvaren med riket i stort.

Enkät om totalförsvaret nådde tusentals gotlänningar

Gotlänningarnas inställning till totalförsvaret är under lupp. I höstas fick hela 4 800 personer skrivna på Gotland hem en enkät i sina brevlådor. Resultatet ska användas i det fortsatta arbetet med att stärka totalförsvaret på ön.

I slutet av 2017 gav regeringen i uppdrag åt Försvarsmakten och Länsstyrelsen i Gotlands län att stärka totalförsvaret på ön. Som en del av detta arbete skickade länsstyrelsen i samarbete med Statistiska centralbyrån, SCB, ut enkäten ”Gotlänningars attityder och beteenden i kris och krig” i september.

Utskicket gick till 4 800 personer skrivna på Gotland, vilket betyder att enkäten nådde ungefär var tionde gotlänning över 18 år.

– Skälet att den gick ut till så många är att vi vill få ett svarsunderlag som är så väl förankrat som möjligt bland gotlänningarna. Vi vill ge många chansen att komma till tals. Ju fler som gör en insats och svarar på enkäten, desto bättre underlag får vi i vårt fortsatta arbete med att göra vårt samhälle tryggare, säger Amy Rankin, kris- och beredskapsstrateg vid länsstyrelsen.

En del av frågorna har sin motsvarighet i en nationell enkät som Totalförsvarets forskningsinstitut, FOI, gjorde hösten 2018. Den gick ut till 5 000 personer. Genom att använda en del av FOI:s frågor kan länsstyrelsen jämföra de lokala enkätsvaren med riket i stort.

– Vi har också ett Gotlandsperspektiv i många av frågorna för att bättre förstå de lokala attityderna och beteendena. Det finns till exempel en uppfattning hos en del att gotlänningarna har en hög försvarsvilja. Enkäten kan kanske svara på om detta är myt eller fakta, säger Amy Rankin.

Länsstyrelsen räknar med att enkäten diskuterats hemma vid köksbordet och i arbetsplatsernas fikarum under hösten, och att den lett till såväl ökad medvetenhet som att locka till en vilja att lära sig mer om totalförsvaret, och hur man själv kan bidra till det.

– Enkäten kan nog leda till många reflektioner. Den kan väcka känslor hos en del och vi funderar över om dessa ser olika ut beroende på kön, ålder, om man är stads- eller landsbygdsbo. Eftersom totalförsvaret rör alla grupper i samhället är det också viktigt att nå ut till dem, säger Sofia Nordström, jämställdhetstrateg vid länsstyrelsen.

Resultatet viktigt underlag

I början av 2020 räknar länsstyrelsen med att kunna presentera sina slutsatser.

Resultatet är ett viktigt kunskapsunderlag i länsstyrelsens fortsatta arbete med att stärka totalförsvaret på Gotland. Ett användningsområde är framtida kommunikationsinsatser. Om det exempelvis visar sig att gotlänningarnas hemberedskap är låg kan det kanske bli aktuellt med kraftigare informationsåtgärder, eller stötta utbildningar riktade mot allmänheten.

Enkätfrågorna berör:

- Vilken beredskap tror man att det gotländska samhället har att klara olika kriser?
- Vad oroar sig gotlänningar för mest? Exempelvis elavbrott, klimatförändringar eller krig?
- Finns det stöd hos gotlänningen för satsningarna som görs inom det civila och militära försvaret?
- Hur villiga är man att bidra till totalförsvaret?
- Vilken hemberedskap har man? Vilka förväntningar finns om stöd från myndigheterna?
- Finns det folkligt stöd för statliga interventioner som exempelvis ransonering och lagring?
- Vilken uppfattning har man om att vi i Sverige blir utsatta för påverkanskampanjer?

TEXT OCH FOTO MIKAEL CARLSON
LÄNSSTYRELSEN I GOTLANDS LÄN

Övningsledaren:

”En lärorik övning för oss alla”

"Övningsverksamhet av det här slaget har under lång tid gått på sparlåga hos många aktörer”, säger Johan Lundberg, lokal övningsledare vid Länsstyrelsen i Gotlands län.

I början av september arbetades det för högtryck vid flera av de myndigheter som på olika vis har avgörande betydelse för totalförsvaret när Regional samverkansövning 2019 genomfördes. Lärdomarna ligger till grund för nästa års storövning.

Totalförsvaret är under uppbyggnad och tillsammans stärker vi Gotland.

Det är ett enkelt sätt att sammanfatta varför en rad myndigheter och organisationer under ett par dagar i början av september genomförde Regional samverkansövning, eller RSÖ 2019, som den också kallas.

En storm hade slagit ut delar av Gotlands strömförsörjning, samtidigt som flyktingar började anlända i båtar vid öns östra kust. Under stormen hade ett utländskt fartyg begärt nödhamn, men ombord fanns personer med onda avsikter. I scenariot hade det under en längre tid funnits säkerhetspolitiska spänningar i Gotlands närområde, men när läget hastigt försämrades fattade regeringen beslut om höjd beredskap. Totalförsvaret aktiverades och Gotland behövde förberedas för att möta ett eventuellt väpnat angrepp.

– Det var mycket spännande att samla så många aktörer i en och samma totalförsvarsövning. Senast något liknande gjordes var på 1990-talet, konstaterar Johan Lundberg, lokal övningsledare vid Länsstyrelsen i Gotlands län. Myndigheterna deltog antingen i en av dagarna, eller båda. I länsstyrelsens fall blev det ett tillfälle att den första dagen öva samhällsstörning och den andra skärpt beredskap. RSÖ:n genomfördes som en stabsövning, och innehöll alltså inga fältmoment som märktes ute i det gotländska samhället. Ett stort motspel på ett 40-tal personer ökade realismen i övningen. Motspelet agerade allt från allmänhet och media till myndigheter och organisationer som på olika vis berördes av händelseutvecklingen i övningen. Däremot övades och testades beslutskedjor på både lokal och regional nivå, liksom samverkan mellan olika aktörer så att samhällskritiska funktioner kunde fortsätta att fungera, med målet att Gotland skulle klara att stå emot ett eventuellt väpnat angrepp.

– En övning av det här slaget är naturligtvis mycket lärorik för oss alla, i synnerhet som sådan övningsverksamhet under lång tid gått på sparlåga hos många aktörer. Genom att öva vår förmåga att samverka under pressade förhållanden ökade vi Gotlands motståndskraft, konstaterar Johan Lundberg.

Utvärderingen av övningen visar att många av deltagarna var mycket nöjd med den, och att scenariot var trovärdigt. Varje aktör som deltog i den regionala samverkansövningen kunde efteråt dra sina egna slutsatser.

Totalförsvaret på Gotland bygger på nätverket Krissamverkan Gotland, där Länsstyrelsen i Gotlands län, Gotlands regemente, Region Gotland, Polisen och Kustbevakningen ingår. Till detta kommer en rad andra myndigheter, organisationer och företag som på olika vis har en roll att fylla inom totalförsvaret. Det samma gäller naturligtvis privatpersoner. Genom att hushållen exempelvis stärker sin hemberedskap eller att individer engagerar sig i frivilligorganisationer bidrar man till det svenska samhällets motståndskraft.

TEXT MIKAEL CARLSON
LÄNSSTYRELSEN I GOTLANDS LÄN
FOTO: MIKAEL CARLSON,

Storövningen som varar ett helt år

Den nationella Totalförsvarsövning 2020, startade i november och ska pågå under ett år. För deltagarna handlar det bland annat om att identifiera sina roller och hur man samverkar med andra aktörer.

I november startade den största nationella totalförsvarsövningen på mer än 30 år. Över 400 aktörer, bland annat flera på Gotland, kommer det närmaste året att öva olika delar av totalförsvaret.

Det försämrade omvärldsläget gjorde att regeringen för några år sedan beslutade om att Sveriges totalförsvar ska förstärkas. Nu ska stora delar av totalförsvaret också övas, och det kommer att ske utspritt över ett helt år. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap samt försvarsmakten leder och samordnar övningen, som fått namnet Totalförsvarsövning 2020, eller i förkortad form; TFÖ 2020. Under året deltar bland annat ett 60-tal myndigheter, landets länsstyrelser, regioner och kommuner liksom frivilliga försvarsorganisationer och delar av näringslivet.

Högsta civila myndighet

Länsstyrelsen är den högsta civila totalförsvars-myndigheten på Gotland, och har ett nära samarbete med bland annat försvarsmakten, polisen, kustbevakningen och Region Gotland när det gäller att stärka krisberedskapen och totalförsvaret på ön.

– Genom att förbereda oss och öva för att möta olika typer av kriser och samhällsstörningar skapar vi tillsammans ett mer robust samhälle. Vi har alla en uppgift om Sverige hotas, konstaterar Peter Molin, länsråd vid Länsstyrelsen i Gotlands län.

Övningen startade i början av november. Den första delen sträcker sig en bit in i nästa år, där bland annat kommuner, länsstyrelser, regioner och militärregioner övar sina egna faktiska planer utifrån ett scenario där det först råder skärpt beredskap och sedan högsta beredskap. För deltagarna handlar det om att identifiera sina roller, sina ansvarsområden, vilka regler som gäller och hur man samverkar med andra aktörer.

Ett av målen med Totalförsvarsövning 2020 är att stärka kunskapen om och förtroendet för totalförsvaret hos allmänheten. Detta arbete är inte unikt för övningen, utan pågår sedan en längre tid. Uppbyggnaden av både det militära och det civila försvaret får allt mer uppmärksamhet i media. Totalförsvaret har på Gotland en egen konferens, och under hösten skickades en unik enkät ut till tusentals gotlänningar. Både konferensen och enkäten kan man läsa mer om på annan plats i denna tidning. I somras hölls som vanligt en rad seminarier om totalförsvaret under Almedalsveckan, inte minst i länsresidensets trädgård i Visby. Detta är några exempel på ansträngningarna att sprida kunskaper, öka medvetenheten, stärka förtroendet och öka engagemanget för totalförsvaret.

Till skillnad från höstens regionala samverkansövning på Gotland, RSÖ 2019, kommer TFÖ 2020 att innehålla vissa fältmoment.

– Vår personal planerar bland annat för en utrymning, som någon gång under nästa år ska övas på en del av Gotland, berättar Peter Molin.

Utvecklingssatsning

Parallellt med planeringen av TFÖ 2020 fortsätter arbetet i Utvecklingssatsningen, som sträcker sig till utgången av 2020. Ett tiotal arbetsgrupper jobbar med inriktning mot varsin samhällsviktig funktion som exempelvis livsmedel, transporter och energiförsörjning. Sveriges totalförsvar var under det kalla kriget i många delar starkt och omfattande. Men det arbete som sker nu är inte ett försök att bygga upp samma sak igen.

– Samhället har förändrats otroligt mycket sedan 1990-talet och det ställer helt andra krav på ett modernt totalförsvar. Sedan ska man komma ihåg att det gamla totalförsvaret byggdes upp under flera decennier, så även om Utvecklingssatsningen är ambitiös säger det sig själv att vi inte kommer att ha ett komplett och övat totalförsvar på endast ett par års arbete. Det kommer att finnas en restlista, säger Peter Molin.

TEXT MIKAEL CARLSON
LÄNSSTYRELSEN I GOTLANDS LÄN
FOTO STEFAN KINDBLAD

Gotlands Försvarsmuseum 2019

-Hur gick det?

Snart är 2019 tillända och det är dags att summera året som gått vid Gotlands Försvarsmuseum (GFM).
Vi hade inför högsäsongen satsat på ökat öppethållande sju dagar i veckan samt daglig förlängning, jämfört med tidigare år. Innan säsongen byggdes köket och diskutrymmena om i syfte att öka kökets kapacitet, samt för att förbättra arbetsmiljön för personalen. Det skapade förutsättningar för att prova med ett bredare utbud i restaurangen för att om möjligt locka fler besökare.

Satsningen har inneburit en mycket hög arbetsbelastning för vår anställda personal och våra värdar. Jag sade vid årsmötet att nu får vi se om vår plan ”biter”.
Av den analys som genomförts av verksamheten 2019 inför nästa år, kan jag konstatera att våra förväntningar inte har uppfyllts fullt ut, främst vad avser besöksantalet.
I övrigt har vi i allt väsentligt uppnått de mål som vi förutsatte oss i verksamhetsplanen.
Jag vill understryka att det inte beror på den anställda personalen eller på värdarna att vi inte uppnått våra ambitioner avseende besöksantalet. De är värda all respekt och uppskattning för sina insatser.

Inför sommarsäsongen har vi fortsatt vårt målmedvetna arbete med att göra vårt museum ännu lite mera lockande, intressant och lärande. Som exempel kan nämnas att två nya luftvärnsutställningar har färdigställts, Ryska invasionen 1808 är helt nygjord och uppdaterad, Helikopter 1 ”Bananen” har utrustats med rotorblad och stabilisatorer, 10,5 cm kanon m/34 har tillförts de marina samlingarna och Flygutställningarna har gjorts mera tillgängliga och pedagogiska.
Utvärderingen av de enkäter vi genomför, och samtal som värdar med flera för med besökarna, är entydiga. Man är i allmänhet mycket nöjda med museet.

Vi kommer inför nästa år att ytterligare utveckla vår marknadsföring, inte minst avseende sociala medier.
Det är min förhoppning att det goda samarbete som etablerats mellan Gotlands Regemente och GFM kan fortsätta och fördjupas.
Även i år genomfördes Nationaldagsfirandet med militära inslag. Nytt för i år var bland annat Visby Dansskola, som rönte stor uppskattning. GFM får nu anses etablerat som en självklar plats att genomföra Nationaldagsfirandet på.

GFM är sedan 2017 ett museum där det är möjligt för alla att söka medlemskap. Jag kan konstatera att rekryteringen ännu inte har kommit igång på ett effektivt sätt. Det är en prioriterad uppgift för framtiden.
Självfallet är våra Kamratföreningar även fortsättningsvis av avgörande betydelse för stödet till GFM. För att det skall vara möjligt att vidmakthålla och utveckla GFM så är volontärernas och museivärdarnas insatser ovärderliga.
Jag vill uttrycka min stora uppskattning och erkänsla för era insatser!
Varmt välkomna till att lära er mera om Gotlands försvarshistoria, från forntid till nutid, eller att ta en paus i vår trevliga restaurang.

Avslutningsvis vill jag tacka alla som på olika sätt har bidragit till att GFM kunnat erbjuda en intressant och spännande upplevelse för våra besökare.
Jag önskar er alla ETT GOTT NYTT ÅR!

MATS EKEROTH
ORDFÖRANDE

Välkommen till GFM ÅRSMÖTE
torsdag 2 april 2020 kl 18.00 i Tingstäde.
Anmälan: gotlandsforsvarsmuseum@telia.com eller 0498-27 43 57.
Styrelsen

Ordförande	Mats Ekeroth	Vice ordf	Anders Österberg
Sekreterare	Nils-Åke Stenström	Kassör	Robert Knutas
Ledamöter	David Davidsson, Roland Hansson, Roberth Östergren, Rutger Bandholtz och Nils Folke Ericsson		
Revisorer	Tore Karlström, Magnus Fransson och Olle Gardell		
Valberedning	Lars Boström (smk), Leif Svensson, Sven Boman och Hans Klintbom		

www.gotlandsforsvarsmuseum.se • FB

SVERIGES MILITÄRHISTORISKA ARV
UPPLEVELSEMUSEER

Kulturskolans danssektion under ledning av Camilla Båge och Helena Söderberg. Ett nytt och uppskattat inslag på nationaldagen i Tingstäde.

Nytt och uppfriskande inslag på nationaldagen

För femte året firades Nationaldagen vid Gotlands Försvarsmuseum i Tingstäde. Gotlandsmusiken, under ledning av Mattias Svensson, spelade samlingsmusik under vilken fanborgen ställde upp och fanvakten marscherade in.

Klockan 1200 hälsade Gotlands Försvarsmuseums ordförande, Mats Ekeroth, åhörarna välkomna, varefter musiken spelade Arméns paradmarsch under det att minimal fanvakt (1+2) ur Gotlands hemvärn genomförde parad med svensk fana. Så följde sångsällskapet NS (nio sångare) under ledning av Ragnar Håkansson. Detta körinslag var nytt för året och de hade 13 medlemmar på plats. De framförde Dåne liksom åskan bröder, Blommande sköna dalar och Uti vår hage. Därpå blev det uppvisning av Kulturskolans danssektion, vilket var ett nytt och uppfriskande inslag för året.

Chefen P 18, överste Mattias Ardin, höll högtidstalet som inleddes med ”Kära nationaldagsfirare som samlats här denna vackra dag. Det är en stolt dag. I almanackan skriver vi idag den 6 juni. Det är en dag med många färger. Sedan några år är den röd men framför allt är den gul och blå. Den sjätte juni är Sveriges nationaldag…
”I talet besvarades bl.a. frågan ”Varför firar vi Sveriges Nationaldag just den 6 juni” Två historiska händelser lyftes fram; dels valdes Gustav Vasa till Sveriges kung 6 juni 1523, dels trädde 1809 års regeringsform i kraft det datumet. På detta tal utbringades ett leve för Sverige, följt av unisont framförande av Nationalsången, ”Du gamla du fria”. Efter att Gotlandsmusiken exekverat ett knippe sommarvisor återkom nu sångsällskapet NS med Flamma stolt mot dunkla skyar, Till Österland vill jag fara, och En sommarafton, vilket följdes av ytterligare en uppvisning av Kulturskolans danssektion.

Som sista punkt hade Gotlandsmusiken ett potpurri på gotlandsförbandens marscher, varefter konferencieren Nils-Folke Ericsson tackade åhörarna och lät bjuda på kaffe med bulle som serverades av personal ur museets A 7-kokgrupp Förtäringen fick en strykande åtgång. Dagen bjöd på bästa väder, åhörarna uppskattades till runt 450. Antal luncher som restaurangen portionerade ut låg kring hundratalet. Att menyn bestod av goda kroppkakor hade säkert sin del däri. Slutligen må nämnas att Tingstädes ”Unga örnar”, med den äran, skötte parkeringen vid Polhemsgården.

TEXT OCH FOTO NILS-ÅKE STENSTRÖM

Sångsällskapet NS bjöd på sköna sommarvisor.

Många tog badbussen till ett skönt dopp

Årets ”Tingstädedag” genomfördes 25 maj i bästa sommarväder. Till Förrådsgården kom uppskattningsvis 500 besökare under dagen.

Klockan 1200 hälsade ordföranden besökarna välkomna, på vilket följde ett jubileumstal med anledning av GFM tio år i Tingstäde.

MHF propagerade för nykterhet i trafiken, genom körsimulator, koner och googles som förvränger synen så man upplever ett rejält rus. Eskil Gahnström skötte troget loppisen. En av hemvärnsbataljonens bandvagnar ur 2:a kompaniet fanns på plats och körde sju vändor med besökare, med 10-15 personer i varje omgång.

Restaurangen serverade 188 luncher under dagen och för att högtidlighålla att museet firade 10 år bjöd man på dessert bestående av en välsmakande tiramisu.

Tuff-tuff-tåget, var i år ersatt med ”snäckbussen”, en trettiotals-Cheva som körde turer till badplatsen.

Vespaklubben visade upp sina skotrar, ett tjugotal förare deltog. Dagen bjöd på ett utomordentligt sommarväder och avslutades med en trevlig kväll i restaurangen och baren.

TEXT NILS-ÅKE STENSTRÖM
FOTO ANDERS ÖSTERBERG

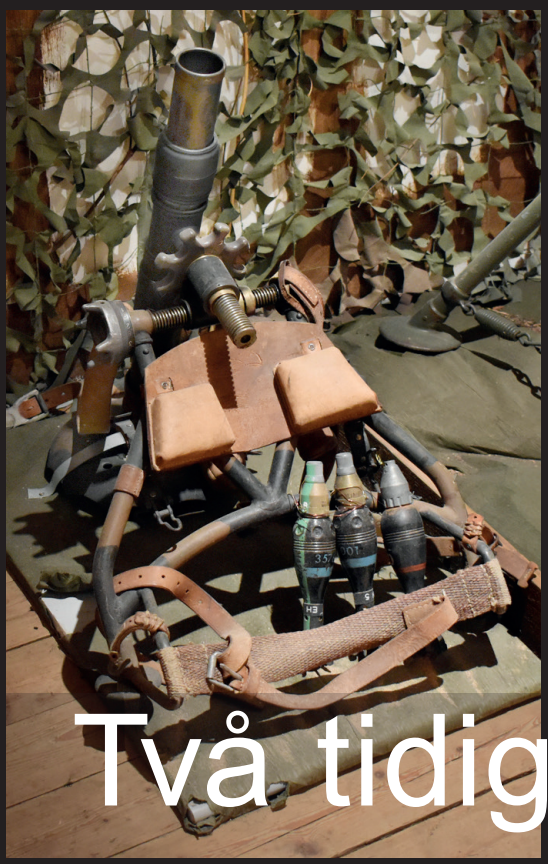

Välbesökta och intressanta föreläsningar

Årets fem föreläsningar på museet hade olika tema av hög klass. Christer Stoltz inledde i april med "Beredskap för kris- & katastrof" följt av "Kungliga bröllop & ceremonier" av Mertil Melin, Hain Rebas om "Ödesdigra konsekvenser för Estland", "Militär underrättelsetjänst" av Gunnar Karlson samt Calle Brobäcks "Civilsamhället 1939-45".

— Vi är nöjda med årets föreläsningsserie som varit välbesökta och intressanta, säger museets ordförande Mats Ekeroth, och tillägger att planering är i gång för nästa års serie.

TEXT GÖRAN HELLSTRÖM

Två tidiga granatkastare

I museet visas, på avdelning mellankrigstiden, två typer av granatkastare; till höger 47 mm granatkastare m/40 och till vänster 8 cm granatkastare m/29.

Den mindre, till vänster, 47 mm granatkastare m/40, bars som ryggbörda och kunde betjänas av en enda man. Verkan av granaten var dock skral, sprängverkan kan jämföras med en handgranat. Den utgick ur organisationen redan 1953. Ammunitionen kom att användas i insticksvapen till 12 cm GRK m/41, vid grundläggande skjutövningar. När jag gjorde värnplikten 1961-62 sköt vi på Norra Hällarna, med pjäserna ungefär där ”Träffpunkt Gotland” finns idag. Skottvidden var runt 300 meter.

Den andra granatkastaren, 8 cm GRK m/29, fanns på fältförbanden från 1929 till 1960. Därefter överfördes de till värnkompanierna. Skottvidden uppgick till c:a 2,5 km. Ammunitionen var övningsgranat, spränggranat, rökgranat eller lysgranat. Eldröret (liksom vid grk m/40) var försett med fast tändspets, vilket innebar att drivladdningen antändes då granaten, efter att ha släppts ner i eldröret, nådde botten. Granaten kunde förses med olika antal delladdningar, vilka klämdes fast mellan styrfenorna. På riktinstrumentet finns ett sikte, kollimatör, som användes vid sidriktning. Den skedde direkt mot målet, eller, vid indirekt eld, mot riktkäppar. För längdriktningen nyttjades ett skjutkort, vilket vid ett givet avstånd visade uppsättning i grader och antal delladdningar. Inställning av uppsättning och marklutning skedde därefter med de i riktinstrumentet inbyggda libellerna (vattenpass). Pjäsen var bärbar på tre man, en bar eldröret, en stödplattan, och en lavetten. Den användes på Tofta skjutfält för stridsfältsbelysning ännu under 1980-talet.

Vid museets marina del finns en 12 cm granatkastare m/62, samt en 12 cm granatkastare m/41-75.

TEXT NILS-ÅKE STENSTRÖM
FOTO GÖRAN HELLSTRÖM

Vi ställde frågan till några besökare under sommaren:

Vilka är dina intryck av Gotlands Försvarsmuseum?

Familjen Enheden från Förslöv, Skåne

Det finns mycket intressant och roligt att titta på, t.o.m. äldste barnet, som bara är sex år, tycker allt är så himla spännande med alla grejer! Fina utställningar och fint upplägg.

Owe Nyström, Annette Malmström, Norrtälje

Anläggningen är mycket omfattande, men väl presenterad. Det är roligt att gå omkring och ströva bland samlingarna, förklaringsskyltarna är jättebra, vi har varit här (Flyg&Marin, red anm) fyra timmar, ändå behöver vi ”slarva över” sista delen, intresset gör det nästan övermäktigt. Förra året när vi försökte komma hit var det elavbrott så vi blev stoppade i porten. Men trägen vinner så i år funkade det.

Duellpistoler

Ett av Gotlands Försvarsmuseums något udda föremål är ett duellpistolschatull som finns att beskåda på andra våningen i huvudbyggnaden.

Den 18 februari 1884 inventerades och upprättades en förteckning *”öfver effekter tillhörande Gotlands National Bevärings Officerskår”*. En av posterna förtäljer: *”Pistoler med attiraljlåda skänkta af H.K.H. Prins Oscar”*. Denna upplysning torde vara det enda vi idag vet om ”duellpistolschatullet”. Det överlämnades senast 1884 till militärbefälet och förvarades på dess expedition fram till 1928 då den omlokaliserades till Visborgsslätt. Sedan dess, och fram till år 2006, har det kunnat beskådas på officersmässen på Visborgsslätt. Pistolerna är av slaglåsmodell och mynningsladdade, avfyrning sker med tändhatt. Slaglåset gjordes möjligt genom att knallkvicksilver och därmed tändhatten uppfanns år 1800. Föregångaren var flintlåset, där dock i snitt vart sjunde skott blev en klick, slaglåset gav högst ett klick på 100 skott. Tändhatten anbringas på en rörformad nippel som leder explosionen ner till krutladdningen då hanen slår ner.

Schatullet är till synes komplett, med laddstakar, rengöringskratsar, kruthorn, krutmått, kulstöpningstång, kulor och reservnipplar för tändhatt. Givaren, prins Oscar, var född 1859, och yngre broder till den blivande Gustaf V. Prins Oscar var hertig av Gotland till 1888 och från 1892 greve av Wisborg. Han avled vid 93 års ålder år 1953.
(Se även Del II i Gotlands Nationalbeväring och Regemente sidan 69-70).

TEXT NILS-ÅKE STENSTRÖM
FOTO GÖRAN HELLSTRÖM

FOTO NILS-ÅKE STENSTRÖM

"Vi är väldigt glada över det trevliga besöket"

– Den 14-15 maj var vår enhet på studieresa på Gotland. Under resan besökte vi bland annat Gotlands Försvarsmuseum där vi fick en väldigt intressant och lärorik guidning gällande Gotlands försvarshistoria. Vi är väldigt glada över det trevliga besöket på museet och vill tacka för det varma mottagandet av vår guide! säger Ellen Irenaeus från enheten för samhällsplanering, Trafikverket Region Stockholm.

TEXT NILS-ÅKE STENSTRÖM

"Tre dar i buren"

Denna arrestlokalsdörr kommer från en av P 18 arrestlokaler och finns i museets huvudbyggnad.

Frihetsberövande i form av inlåsning i arrest har inom det militära tillämpats sedan lång tid tillbaka. Bestämmelser och straffsatser har varierat genom tiderna.
Arreststraff utdömdes av lägst regementschef, och arrestlokalerna låg oftast i kanslihusets bottenvåning där kasernvakten var förlagd. På I 18/P 18 fanns åtta celler, var och en på c:a 2x3 meter. Dessutom fanns en förvarsarrest vid ”tagande av förvar” som kunde bero på ordervägran eller höggradig berusning.

Omfattade arreststraffet mer än tio dagar så deltog arrestanten i den dagliga tjänsten för att inte komma efter i utbildningen. Denna form ansågs lindrigare än att sitta inlåst hela strafftiden. Varje dag skulle dock den arresterade ”vallas” av vaktpersonal och få frisk luft under en timme. Vaktchefen hade den direkta uppsikten över arrestanten, såg till att han fick mat och svarade för tändning och släckning av ljuset. Över vaktchefen fanns väbeln som hade uppsikt över häktet. Befattningen innehades bl.a av Karl-Arne Fontell och Lars David Karlsson.
Under dagtid avlägsnades sängens madrass. Tillgänglig litteratur var bibel, psalmbok och soldatinstruktionerna. I övrigt fanns bord med stol, en stabil toalett och larmknapp. Om förseelsen begicks veckorna närmast före utryckningen så påbörjades straffet först när de andra ryckte ut. Arreststraffet avskaffades i det militära 1973.

TEXT OCH FOTO NILS-ÅKE STENSTRÖM

Nedan.Såväl titthålet som den öppningsbara gluggen användes av vaktpersonal för observation av den intagne. Maten hämtades av vaktpersonal i en särskild tredelad mathämtare, vars storlek gjorde att dörren måste öppnas.

Utdrag ur ”Soldatinstruktion för Armén” 1953 års upplaga.

Arrest kan ådömas i minst tre och högst 30 dagar, varje dag räknad till 24 timmar. Straffet verkställes i militärhäkte.
Arrest i tio dagar eller mindre ådömes utan tjänstgöring, då ej tjänstens krav eller eljest särskilda skäl föranleda annat. I den mån strafftiden överstiger tio dagar, skall den arresterade alltid delta i tjänstgöring.
Den arresterade får icke ta emot besök, om detta ej medges för särskilt fall, och får ej åtnjuta annan kost eller bekvämlighet än den som bestås vid häktet. Han får för läsning inneha bibel, psalmbok och skrifter av tjänstenatur samt, efter prövning av den som har uppsikt över häktet, andra lämpliga böcker, som icke väsentligen har karaktär av nöjes- eller förströelselitteratur. Arrestant har alltid rätt att i enrum meddela sig med sin försvarare.
Under strafftiden skall den arresterade vidkännas vissa löneavdrag (penningbidrag utgår icke).

Livet på luckan

På Museets tredje plan finns en utställning som visar två soldatlogement, den ena 40-50-tal, det andra visar en modernare variant, 60 - 90-tal. Tillgängligt utrymme på museet medger dock endast att man kan visa säng och skåp för en enda soldat. Den svartvita bilden nedan visar hur det klassiska logementet såg ut.

Alla som gjort värnplikten i Sverige känner igen sig. Den svart-vita skulle kunna ha varit tagen 1950 eller 1990, i Ystad eller Boden. Men just den här bilden är tagen på P 18 .
De flesta logement såg likadana ut, tolv till sexton bäddar, lika många plåtskåp (tidigare träskåp) och ett gemensamt bord och pallar vid varje säng. Varje ”lucka” hade en logementschef, logementsstädare, samt städare för gemensamma utrymmen som toaletter, tvätt-putsrum, lektionssal och korridor. Logementschefen var som regel ett gruppbefäl, städarna hade befattningen i en vecka, schemat var rullande.

Revelj 06.00

Livet på logementet var strikt inrutat och följde tydliga rutiner. Ännu under tidigt 1950-tal skedde väckning klockan 0600 genom att en musikelev blåste revelj i korridorerna, 1961 hade ”spelet” ersatts av elektriska signalhorn i korridorerna, vilka manövrerades av dagoff/vaktchef. Ve den soldat som inte hade fötterna i golvet 0605, ifall dagbefälet visiterade. Då blev det rapport till kompanichefen och tillrättavisning med kompaniförbud eller extratjänst. Så vidtog personlig hygien, rakning och frukost. Tillbaka till logementet, sängbäddning och städning, kanske följt av en titt på dagsprogrammet och ordnande av där anbefalld utrustning.
Ännu på 1960-talet fanns en tunna i putsrummet som innehöll fotogenindränkt sågspån. Det hade en bra dammbildande effekt, några skyfflar ströddes ut i ena änden av kompanikorridoren, sedan sopade man sågspånet framför sig till korridorens slut, så åkte det tillbaka i sågspånstunnan.
Klockan 0730 skedde uppställning, avlämning och visitation. Då gällde det att man hade rätt utrustning och bäddat sin säng väl.

Kontroll av bäddningen

Den klassiska anekdoten var att lakanen skulle vara så hårt sträckta att man kunde studsa en femkrona på sängen. Om den inte studsade upp minst en decimeter fick man bädda om.
När visitationen var klar började oftast förmiddagstjänsten med kommandot: ” 1. pluton! På gården, mot klockan på matsalen, gruppkolonner – på stället!”
Lunchuppehållet varierade genom åren, i början på 1960-talet var det 1½ timme, under 80-talet minskades det till en timme.

Tapto 22.00

På kvällarna satt man och spelade kort och umgicks med varandra, antingen på luckan eller i marketenteriet. Klockan 22.00 skulle man ha inpasserat genom vakten, och en kvart senare skulle det vara tyst och släckt på logementen.

TEXT NILS-ÅKE STENSTRÖM
FOTO NILS-ÅKE STENSTRÖM, OKÄND

Gotland var 1808 en rysk provins

Hur många vet att Gotland under dryga tre veckor år 1808 var en rysk provins? Vid visning av museet och 1808 brukar jag ställa frågan. Förvånansvärt fåtal fastlänningar känner till historien, men även många gotlänningar i yngre åldrar saknar den kunskapen.

Det var den 22 april 1808 som konteramiral Bodisko gick i land på södra Gotland med ett par tusen man, tågade mot Visby och förklarade att han tagit Gotland i besittning för sin kejsares räkning. År 2008 uppmärksammade museet de gångna 200 åren med en utställning i det s.k. skyddrummet. Till invigningen av museet sommaren 2009 hade utställningen flyttats till nuvarande utrymme.

Uppdaterad och fördjupad

Nu har utställningen uppdaterats och omgjorts i modern layout och teknik. Den visar såväl de bakomliggande orsakerna som styrkeförhållanden och den hopplöst odugliga utrustning som gotlänningarna mötte upp med. En ovärderlig källa har varit Tryggve Siltbergs mastodontverk från 2014, ”Ryska invasionen på Gotland 1808”. Som vi vet avlöpte ockupationen lugnt, den 18 maj avseglade ryssarna efter att ha kapitulerat för konteramiralen Rudolf Cederström. Det kunde dock ha slutat på ett annat sätt. I Libau (Liepaja) låg en rysk förstärkningstyrka, men kunde inte avsegla på grund av motvind. Hade denna styrka nått Gotland hade inte invasionsstyrkan gett upp, och ett återtagande av svenskarna hade inte låtit sig göras. Hade Cederströms insats fördröjts bara någon dag, hade historien tagit en helt annan vändning!

En kontrafaktisk skiss

Tryggve Siltberg gör ett kontrafaktiskt tankeexperiment vad som då kunde skett; liksom det blev i Finland hade säkert svensk lag fått gälla på Gotland, och ingen livegenskap införts. Gotlänningarna kunde leva ungefär som förut och fogat sig under tsaren, precis som finnarna gjorde. Gotland hade fått en ställning liknande Ålands, och Gotland hade fått ryska flottbaser i Fårösund och Slite. Järnväg hade Gotland säkert fått, men invigningen 1878 av sträckan Visby – Hemse hade inte gjorts av Oskar II, utan av tsar Alexander.

Gotland, liksom Finland och Baltikum, hade blivit fritt efter ryska revolutionen 1917. Senare utveckling hade sannolikt överensstämt med verkligheten.

Del av den uppdaterade utställningen om den ryska invasionen 1808.

Om freden 1809 mellan Sverige och Ryssland inneburit att Gotland behållits av ryssarna skulle Östersjön ha dominerats effektivt av Ryssland.

TEXT OCH FOTO NILS-ÅKE STENSTRÖM
KARTA GÖRAN HELLSTRÖM

Mats Ekeroth informerar besökarna från Statens försvarshistoriska museer om verksamheten på Gotlands Försvarsmuseum. Åhörare från vänster; verksamhetsutvecklare/bidrag Anders Wesslén, överintendent Magnus Hagberg, stabschef Helene Rånlund, verksamhetsutvecklare/intendent Hanna Berndalen, verksamhetsutvecklare/pedagogik Elin Fältskog, verksamhetsutvecklare/kommunikatör Nina Lakia och expert vapensäkerhet Claes Johansson.

"Intressant att se hur ni tagit uppgiften på allvar"

Den 2 april gjorde överintendent Magnus Hagberg med sex medarbetare från Statens försvarshistoriska museer (SFHM), ett besök på Riksantikvarieämbetet (RAÄ) i Visby under förmiddagen.

Flera av dem, bl.a. överintendenten, hade inte förut besökt Gotlands Försvarsmuseum varför det tidigt gjordes en framställan om ett besök på GFM under eftermiddagen. Likaså hade vi blivit erbjudna pedagogisk hjälp av Elin Fältskog med våra utställningar, och hon erbjöd sig nu att stanna en extra dag för att gå runt och ge oss goda råd.
Vid 13.30 var styrkan på plats i Tingstäde och Mats Ekeroth kunde avge en allmän information om verksamheten. Det blev en snabb rundvandring på Armédelen innan vi begav oss till Flyg & Marin där Magnus Hagberg särskilt uttryckt att han ville se hur arbetet med Skans IV tak, utvecklat sig. Robert Knutas berättade om vad som utförts, och vad som ännu återstod. Magnus är den som slutligt tillstyrker, avstyrker, eller justerar nivån på de sökta bidragen, och det aktuella taket är ju ett av museets pågående projekt.
På detta följde en rundvandring i Skans IV och i de två hangarerna.
Skaran syntes nöjd, och vid den efterföljande slutgenomgången i Skans IV kunde man bl.a. höra följande:
Magnus Hagberg: - Intressant att se hur ni tagit uppgiften att bygga ert museum på allvar, särskilt intressant med den kronologiska kopplingen av Gotlands försvar till nutid.
Helene Rånlund: - Jag är mycket nöjd med besöket.
Claes Johansson: - Jag vill verkligen ge en eloge till Rolf Larsson för hans sätt att hantera de, många gånger besvärliga, vapenfrågorna. Det har gått friktionsfritt mellan oss, det har varit roligt att jobba med honom. Så har det inte varit vid alla museer.
Magnus Hagberg: -Taket var intressantast!

Genomgång med Elin Fältskog om våra utställningar

Elin höll sitt löfte och hämtades på hotellet påföljande dag. Under förmiddagen genomfördes en ”rundvandring” på Armédelen, efter lunch var det dags för Flyg & Marin. Utställningsansvariga vid respektive enhet var med hela dagen, och Elin gav många värdefulla och gångbara tips. Hon tryckte särskilt på att det i varje rum/avdelning skall finnas en skylt som direkt möter besökaren och talar om vad som finns att se.
Elin har en fin känsla för vilka resurser som ett museum som GFM förfogar över, och har kraft att utföra. En sammanställning av alla hennes råd gjordes för att ha som ledstjärna inom den pedagogiska delen utställningarna.

TEXT OCH FOTO NILS-ÅKE STENSTRÖM

Rundvandring på museet. Elin Fältskog, Jan Friberg och David Davidsson.

Museet tappar besökare

Gotlands Försvarsmuseum genomförde sitt årsmöte torsdag 4 april i Tingstäde, i närvaro av 32 medlemmar.

Medlemskapet i GFM består i grunden av de fyra kollektivanslutna kamratföreningarna ur P 18, A 7, Lv 2 och KA 3. Dessa betalar årligen 1 (en) krona per medlem till GFM. Medlemsavgiften till den egna föreningen är 100 kr (Lv 2 kf 50 kr), per år. Gamla ”ständiga medlemskap” löper i två av föreningarna, men inga nya tecknas.

För att bl.a. säkerställa framtida rekrytering till GFM har enighet rått om att enskild medlem ”som delar föreningens syften och intressen” skall kunna ansluta sig direkt till föreningen Gotlands Försvarsmuseum. Detta är nu möjligt sedan stadgeändringarna 2017. Nya medlemmar betalar 100 kr i årlig medlemsavgift. Ett nytt medlemsregister skulle ha varit upprättat i januari 2019 men i brist på såväl ekonomiska som personella resurser har det inte kunnat bli verklighet. Ordföranden förklarade de faktiska omständigheterna, varefter mötet beslöt att registret skall vara på plats, med samtliga medlemmar indaterade, senast 1 januari 2021.

GFM ekonomi är solid, men år 2018 visade ett underskott mot budget, med 7000 kronor.
Runt 13.000 besökare passerade grindarna under 2018. Det var ändå en minskning jämfört med 2017. Knappt hälften av dessa genererar inträdesavgifter till museet, andra kommer för att nyttja restaurangen, besöka loppmarknaden, åhöra föreläsningar, eller delta i andra evenemang. GFM omsättning låg, 2018, på nära 3.370.000 kronor. De stadgeenliga punkterna i dagordningen klubbades raskt igenom, och styrelsen fick ansvarsfrihet för det gångna verksamhetsåret. Valberedningens förslag till ledamöter och funktionärer föredrogs av Lars Boström, och medförde inga ändringar. Omedelbart efter årsmötet konstituerade sig styrelsen, utan förändringar.

Efter mötet serverades raggmunk med stekt fläsk och rårörda lingon som Kermith Larsson, Mats Ekeroth, Anders Österberg och Lars Boström kommer att njuta av.

Efter mötet serverade restaurangen en uppskattad måltid, sillmacka, samt stekt fläsk med raggmunk. Ordförande tackade i tjänst varande personal med applåder, och riktade ett varmt tack till alla som under året bidragit till utvecklingen av Gotlands Försvarsmuseum. Slutligen ville han att vi alla skulle önska varandra, och Gotlands Försvarsmuseum, all välgång i framtiden.

TEXT OCH FOTO NILS-ÅKE STENSTRÖM

Vi ställde frågan till några besökare under sommaren:

Vilka är dina intryck av Gotlands Försvarsmuseum?

Andreas Davidsson Visby
Det är första gången jag besöker museet, fantastiskt intressant och roligt, det var betydligt mer än vad jag trodde skulle finnas här, jättemycket fin text och fint skick på flygplan och helikoptrar. Jättekul att läsa, och väldigt fint arbete som ni lagt ner!

Barnbarnet Oliver i utbildningsriggen till stridsvagn 102.

Thomas Rosén, Lau
Spännande och mycket välgjort. Imponerar på ett gammalt kronvrak med barnbarn som hade tusen frågor. Precis allt från mina elva P 18 år fanns med i toppskick. Lunchbuffén var uppskattad både av stora och små. Halva pensionen rök i shopen. Vi kommer garanterat på återbesök.

Charlotte Askenbom, Västerås.
Jag tycker det här var intressant och lärorikt, det att få veta mera om Sveriges Försvarshistoria, mycket rörande Gotland kände jag inte till, så är det roligt med stora flygplan och kanoner. Tydliga och bra informationstavlor vid föremålen.

10,5 cm kanon m/34 på plats. Några av de som fixade det.

Hänt vid marindelen

När man ser tillbaka på året som gått så har det hänt en hel del. Arbetsgruppen började redan den 7 februari att sortera och förbereda flytt av en mängd material som fortfarande ska till museet i Tingstäde. Det är mycket som samlats genom åren.

När väl arbetena vid marindelen kom igång ordentligt i början på mars hade vi två större projekt vi ville bli klara med tills vi öppnade för säsongen, helikopter 1 (hkp 1, ”Bananen”) och det senaste tillskottet, 10,5 cm kanon m/34. Förra året monterade vi rotorbladen på helikoptern, vilket bara det var ett ”lyft” utseendemässigt. I år var turen kommen till stabilisatorerna som med gemensamma krafter och improviserade ”byggställningar” kom på plats. Sedan var det den svåraste och mest komplicerade delen – cockpit. Den hade skadats svårt under sin tid i Visby. Sex av plexiglasrutorna var helt eller delvis sönderslagna. Fyra kunde vi ta loss och använda som mallar till nya som vi tillverkade under vintern. Det stora problemet var att laga de välvda delarna i fronten. Att tillverka nya var inget alternativ m.h.t. kostnaden. Skickliga medarbetare skar ur de trasiga delarna och ersatte dem med nya. Med ett klart godkänt resultat. Innan museet öppnade målades även försvarsgrentecknet för marinen på flygkroppen. Ännu återstår en hel del arbete både in- och utvändigt men nu ser den i alla fall utseendemässigt nästan ut som i fornstora dagar.

Samlingen rörligt kustartilleripjäser komplett

Förra året fick vi ansvaret för att införliva en 10,5 cm kanon m/34 till samlingarna vid marindelen. Under vintern och våren har vi arbetat med att återställa den både mekaniskt och utseendemässigt till ursprungsskick. Den 29 maj kunde vi inordna den i vår utställning. I och med det, är utställningsdelen om de gotländska rörliga kustartilleripjäserna komplett.

Landets sannolikt enda 12 cm grk m-41-75.

Sen har vi självklart gjort en hel del annat också: Mojnerpjäsen (12 cm m/94) har fått en ordentlig översyn och är helt ommålad, både utsida och insida. 12/70-pjäsens eldrör har målats om. Mekanismen till vår tunga rörliga pjäs (15,2 cm fältpjäs m/37) började kärva ordentligt efter många års utevistelse. Efter mycket ”handpåläggning” demonterade vi hela mekanismen, som väger en hel del, ner i sina beståndsdelar, rengjorde och fettade in den. Nu är den åter på plats och fungerar som den skall. Det är bra att ha gamla pjästekniker i arbetsgruppen.

Tack vare ett gediget tekniskt kunnande har vår mätstation 719 uppgraderats så att alla funktioner, utom lasermätaren, nu fungerar. En egenkonstruerad simulator gör att mål nu går att följa och är synliga på PPI.

Utställningsdelen med 12 cm granatkastare m/41-75 (landets enda?) har gjorts färdig.

Inomhusutställning med artilleri-och luftvärnspjäser har tillskapats.

Skeppsklockan till flygplanskryssaren HMS Gotland har deponerats till museet och har fått en hedersplats inne i skans 4 marindel.

HMS Gotlands skeppsklocka på plats.

Nya, större och mer informativa skyltar har satts upp vid ett par objekt och fler är på gång.

Rensning och lagning av Skans 4

Hela det inhägnade området har rensats på tallar. Detta för att slippa att ständigt ha beläggning av barr, fukt och mossa på utomhusobjekten

Taket till skans 4 har reparerats och tätats. Vi hoppas nu på en nederbördsrik vinter och vår som sätter taket på prov.

Så till sist. Efter två års handläggning av ett ärende, som inledningsvis verkade vara tämligen enkelt, har vi nu äntligen fått ännu ett objekt till vår samling – 15,2 cm kanon m/83. Denna typ ingick i Fårösunds fästning 1916-1919. Efter nedläggningen av Fårösunds fästning 1919 överfördes all materiel till KA 1 i Vaxholm. Nu är den tillbaka – efter precis 100 år. Vi har startat renoveringsarbetet och går det väl ska vi kunna visa upp den nästa år.

Vi har fler spännande projekt som vi hoppas kunna genomföra. Mer om det i nästa nummer.

TEXT OCH FOTO RUTGER BANDHOLTZ
ANSVARIG FÖR MARINDELEN AV GFM

Klargöring för att tanka, fylla på syrgas, ladda med nya vapen samt byta bromsskärm. Flygplanet var i luften igen inom 10 minuter för nytt uppdrag.

J 35 Draken var i tjänst i 35 år

Ett av våra flygplan i Hangar 1 är ett gråmålat jaktflygplan av modell J 35 Draken. Det är den sista versionen av flygplan 35 som var i tjänst i svenska flygvapnet under 48 år.

SAAB utvecklade fem (5) olika jaktversioner, en (1) spaningsversion samt en (1) tvåsitsig skolversion för Flygvapnet. Totalt tillverkades 644 flygplan för Sverige, Danmark, Finland och Österrike.
Jaktflygplanens uppgift är att främst bekämpa motståndarens flygplan som attack-, bomb, spanings- och transportflyg i luften. Den är därför försedd med sofistikerad radar och sensorsystem för att se målen på långt avstånd och i mörker samt i huvudsak jaktrobotar för att bekämpa målen.
Draken konstruerades till ett överljudsflygplan som var prestanda- och avionikmässigt optimerat som vapenplattform för direktinsats med robotvapen mot snabba, stora mål på hög höjd. Den utrustades för flygning och bekämpning i alla väder och mörker av en besättningsman. Flygplanet anpassades till det unika svenska krigs- och vägbassystemet och till en markorganisation med ett utvecklat stridsledningssystem STRIL 60.

Under åren 1960 till 1972 levererade SAAB 533 flygplan 35 Draken i sex versioner till flygvapnet. Dessa flygplan kom att nyttjas operativt vid 11 flygflottiljer och bestå av 26 divisioner jaktflygplan, 3 divisioner spaningsflygplan samt 1 division skolflygplan.
De olika versioner skilde sig allt efterhand som tekniken utvecklades på motorer, avionik* samt vapen (jaktrobotar). Den sista versionen som planerades var J 35F. Den hade en beväpningsavionik* med integrerade radar- siktes- och robotsystem för direktanfall samt en IR-spanare under nosen som ett komplement till siktesradarn.

Varför J 35J?

I och med att JA 37 (Jaktviggen) började levereras till Flygvapnet 1980 togs J 35 Draken efterhand ur tjänst vid samtliga jaktförband, med undantag av F 10 Ängelholm. Anslagen för JA 37 räckte till enbart 8 jaktdivisioner vilket innebar att F 10 fick fortsätta flyga J 35F till dess att JAS 39 Gripen skulle tilldelas förbandet.
Leveranserna av JA 37 blev fördröjda minst 3 år liksom beslut om utformning och anskaffning av JAS 39. Det senare medförde även att tillverkning av ytterligare en division JA 37 började utredas 1981.
Försvarets materielverk (FMV), undersökte även

om förrådsställda J 35F² (versionsbeteckning) kunde moderniseras och vilka åtgärder som behövde göras för att dessa Drakar skulle kunna ingå i luftförsvaret ytterligare ett antal år framåt.
Prestandahöjande åtgärder prioriterades i radar och sikte, nya och flera balklägen för RB24J, ny kylning för IR-spanaren, 120 skott till AKAN, ny IK-utrustning samt flera yttre bränsletankar.
Flygsäkerheten krävde ny Flyglägesinformation (FLI)-plattform SSR-transponder, ny luftdatagivare, nya reservinstrument, höjdvarningssystem etc.
1984 var utredningen klar och FMV hemställde hos regeringen om medel för iordningsställande av 54 J 35F² till en kostnad av 286 mkr. (Utökades senare till totalt 66 flygplan.) Därmed avbröts även utredningen om utökad tillverkning av JA 37.
Omfattningen av alla åtgärder i flygplanet motiverade sedermera den nya versionsbeteckning J 35J där ”J” (tionde bokstaven i alfabetet) av naturliga skäl valdes för att symbolisera tillhörigheten till F10 där alla 35 Johan baserades.

Modifiering och leveranser

Modifieringsarbetet utfördes så att flygplanen delades vid Centrala Verkstaden i Malmslätt CVM varefter framkroppen åtgärdades av Saab och bakkroppen av CVM. Därefter monterades flygplanet samman vid och slutprovades av CVM. De 66 beställda J 35J levererades till F10 under perioden 1987 till 1991.

Beväpning

Versionen var som J 35F² beväpnad med en 30 mm automatkanon AKAN med magasin om 120 skott. Under vingarna kunde hängas jaktrobotar av typ RB27 / RB28 (Falcon), RB24J (Sidewinder), 7.5 cm jaktraketer JRAK i kapslar samt 13.5 cm attackraketer ARAK i speciella balkar. Under motorns luftintag kunde hängas RB24J. Sikten för dessa vapen utgjordes av ett kombinerat reflex- och radarsikte understött av en siktesradar för dager- och mörkerinriktning i alla väder.

Avionik*

J35J var ett systemflygplan där flygplanets totalfunktion var helt integrerat i flygplanet och tillsammans med stridsledningssystem STRIL 60. Därmed kunde J35J ledas från STRIL 60 genom överföring av styrdatameddelanden vilka presenterades som styrorder på indikatorer i flygplanets kabin fram till utgångsläge för fortsatt anfall.

Avveckling

J35J var som jaktflygplan i operativ tjänst i flygvapnet under 12 år och avvecklades i slutet på 1998.

J 35J finns på Gotlands Försvarsmuseum

Museets J 35J med serie nummer 35545 levererades som J 35F till F 13 1968-11-11. Efter 1620 flygtimmar som J 35F modifierades flygplanet till J 35J. Från september 1989 flögs den som ”Johan 45” på 102:a jaktflygdivisionen i Ängelholm. Sista flygningen genomfördes 1998-09-22 till Visby Flygmuseum.
Flygplanet tjänstgjorde därmed i första linjen inom det svenska luftförsvaret under 31 år! Total flygtid 2470 timmar. (1850 tim. / 1301 starter som J 35J).

*flygelektronik

TEXT DAVID DAVIDSSON
FOTO FÖRSVARSMAKTEN

Den här J 35J finns att beskåda på Gotlands Försvarsmuseum.

P 18 Kamrater

Jag valdes som ordförande för Gotlands Regementes Kamratförening vid årsmötet i mars. Jag var inte svår att övertala eftersom jag känner starkt för allt som har med regementet att göra! Jag anställdes 1977 och har sedan gått den lång-långa vägen och varit plutonsofficer, kompaniofficer och senare gått utbildningar till major och överstelöjtnant. Jag lämnade regementet 2001 och har därefter bl.a. jobbat på Försvarshögskolan, Militärdistriktsstaben och varit chef för Gotlandsgruppen. Efter sju år på Markstridsskolan i Skövde flyttade vi hem i samband med min pensionering 2017.

Kamratföreningen har hållits igång på ett bra sätt genom åren, även efter regementets nedläggning 2005. Främst genom en styrelse som har arbetat med ett stort engagemang! Nu har förutsättningarna för kamratföreningen förändrats det senaste året. Regementet har återuppstått! Det innebär en utmaning för kamratföreningen som behöver rekrytera fler medlemmar. Vi behöver fokusera på att rekrytera aktiv personal (civila anställda, officerare soldater och hemvärnsmän). Vi har börjat lite försiktigt, bl.a. annat har vi startat en Facebookgrupp som borde kunna generera fler medlemmar.

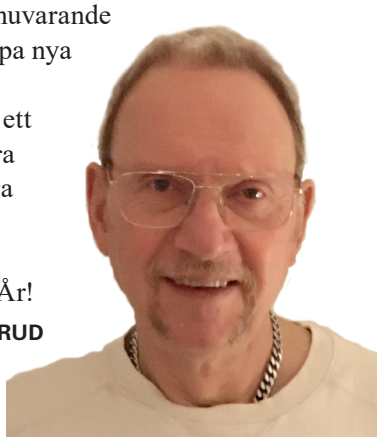
Under året har kamratföreningen, under gemytliga former, genomfört sedvanliga verksamheter. Vi har deltagit på firandet av regementets högtidsdag och nationaldagen, genomfört kamratföreningsövning med det stående inslaget – besök på Tofta för att se hur bygget av garnisonen fortskrider. Senare på dagen besökte vi Enholmen och Karlswärds fästning – mycket intressant! Ärtlunchen genomfördes med ett trettiotal deltagare och avslutades med ett intressant föredrag om länsstyrelsens nya totalförsvarsuppdrag. I Allahelgonahelgen hedrade vi våra avlidna kamrater på Gotlands truppers begravningsplats. Traditioner är viktigt!

Formerna för samverkan och ömsesidigt stöd i olika avseenden kommer att utvecklas framöver med värdförbandet – P18. Vår uppgift blir fortsatt att bevara våra nuvarande traditioner och förhoppningsvis skapa nya tillsammans med regementet.

Avslutningsvis vill jag framföra ett stort tack till styrelsen och alla andra som på olika sätt bidragit till att göra aktiviteter så bra under året!

Jag önskar alla läsare ett Gott Nytt År!

LARS-ÅKE PERMERUD
ORDFÖRANDE

VERKSAMHETSPLAN 2020 (prel)*

2020-03-05
GRKF årsmöte kl 1800 med sedvanlig middag. Gotlands Försvarsmuseum. Se upp på annons GA och GT och information på hemsidan.

2020-05-??
Deltagande vid Finska föreningens högtidshållande av de stupades dag.

2020-06-06
Deltagande vid firandet av Sveriges Nationaldag. Gotlands Försvarsmuseum.

2020-08-20
KamratFöreningsÖvning. Inbjudan med detaljer presenteras i vårbrev samt på hemsidan.

2020-10-15
Kamratföreningslunch (ärtlunch) kl 1200. Hemvärnsgården Traume. Se upp på annons i GA och GT samt information på hemsidan.

2020-10-30
Kransnedläggning kl 1400 på Gottands Truppers gravplats.

2020-12-10
Julbön kl 1500 i Domkyrkan. Se upp på annons i GA och GT.

2020-12-28
Utskick av gemensam kamratföreningstidning.

2021-03-04
Preliminär tid för årsmöte 2021

***SENASTE INFO PÅ WWW.GRKF.SE**

Styrelse

Ordförande	Lars-Åke Permerud
Vice ordförande	Jan-Erik Engström
Sekreterare	Crister Persson
Kassör	Lars Brolund
Klubbmästare	Jörgen Gustavsson
Ledamöter	Lars Boström, Lars-Göran Nyberg och Anders Österberg
Revisorer	Claes Randlert, Lars-Ove Hoas
Valberedning	Anders Ek(smk), Björn Christer Olofsson och Lars Skalin

Veterannålar till Klas Fromme, Lars-Åke Permerud med ordförandeklubban och Torsten Stenberg

Permerud ny ordförande

Gotlands regementes kamratförening höll sitt årsmöte torsdagen den 7 mars. Platsen var även detta år Tingstäde och 30 medlemmar fanns på plats.

Sten Linberg blåste ”Samling” varefter ordföranden Hans Håkansson öppnade mötet.

Själva mötet inleddes med parentation av de sedan förra årsmötet bortgångna kamraterna, Tage Ekström, Ove Wallin, Henrik Andersson, Lars Troedsson, Lars Ulrik Almerén, Otto Stjernkvist, Erik Gabrielsson, Sven-Ove Lingström, Ingrid Johansson, Per-Åke Wallin, Karl-Erik Gardelin, Lars-David Karlsson och Sonja Röcklinger. Sten Lindberg framförde Amazing Grace på saxofon.

Val av styrelseledamöter och övriga funktionärer gick som vanligt galant. Föreningen fick en ny ordförande, Lars-Åke Permerud, i övrigt idel omval.

Styrelsen ser ut som följer: Ordförande Lars-Åke Permerud, vice ordförande Jan-Eric Engström, sekreterare Crister Persson, skattmästare Lars Brolund, klubbmästare Jörgen Gustavsson, ledamöter: Lars Boström, Lars-Göran Nyberg och Anders Österberg. Revisorer: Claes Randlert och Lars-Ove Hoas.

Valberedning: Anders Ek (sammankallande), Lars Skalin samt Björn Christer Olofsson.

Under punkten övriga frågor orienterade Anders Österberg om Gotlands Försvarsmuseum och den omfattande verksamheten som bedrivs. SMKR (Sveriges Militära Kamratföreningars Riksförbund) förtjänsttecken i guld tilldelades Crister Persson för sina insatser i föreningen. Sten Linberg blåste fanfar. Veterannålar tilldelades Klas Fromme, Lars-Åke Permerud och Torsten Stenberg. Sten Linberg saluterade. Hans Håkansson tackade för sig och blev vederbörligt avtackad

Efter årsmötet tog kvällens föredragshållare vid, Hans Håkansson i sin roll som stabschef vid P 18. Vi fick en intressant redogörelse för utvecklingen av regementet. Kvällen avslutades som sig bör med silltallrik, ärtsoppa och pannkakor, med nödvändiga drycker, i Gotland Försvarsmuseums restaurang. Middagen inleddes med Gotlands Regementes marsch, In treue fest. Stämningen var som alltid på topp.

TEXT OCH FOTO LARS-GÖRAN NYBERG

Hans Håkansson avtackad efter sina år som föreningens ordförande.

REDAKTÖRSSPALTEN

Kamrater!

Ytterligare ett år har gått, vi har blivit ett år klokare, snart är vi väl genier. Ytterligare ett nummer av vår tidskrift har hamnat framför era ögon. Jag hoppas givetvis att ni får mycket nöje med dessa sidor!

Jag har tidigare bett er alla om hjälp avseende skrönor och allehanda bidrag till tidskriften, och det har ju faktiskt under åren kommit in en del bidrag. Så även i år vilket jag tackar särskilt för! Låt inte era berättelser/bilder samla damm hemma – skicka in dom till glädje för oss alla. Tveka inte – dela med dig! Adresser hittar ni här bredvid. Det är alltid trevligt att få artiklar utifrån (så jag slipper skriva allting själv), var gärna ute i god tid – det vill säga helst före oktober månads utgång. Givetvis kommer insända bidrag att returneras.

Vi har fortsatt med att delta med vår fana vid Nationaldagsfirande vid Gotlands Försvarsmuseum i Tingstäde. Firandet i Tingstäde har blivit etablerat med många besökare. Trots att Regionmusiken spelar i civil klädsel är det ett bra militärt stuk på firandet. Vi får höra våra marscher och det finns en militär fanvakt på plats. Kom gärna och titta/lyssna, ni blir inte besvikna!

Jag vill också göra reklam för vår KFÖ i augusti 2020. Vid utvärderingen efter 2019 års KFÖ landade vi i en inriktning mot ett nytt besök i Visbyområdet 2020, närmare bestämt byggnationerna på Tofta skjutfält, övriga militära enheter och eventuellt något helt civilt besöksmål. Datum blir torsdag 20 augusti. Vi skall, som alltid, göra vad vi kan för att ordna ett bra program för dagen. Boka in denna dag, ta semester eller kompledigt, gör vad som helst men kom. Glädjande nog så har deltagarantalet ökat över tid men vi behöver vara ännu fler! Bussen kostar lika mycket vare sig den är tom eller fullsatt. Kul, det har vi! Som regel brukar vi dessutom ha tur med vädret. Nu kanske vän av ordning undrar om det verkligen finns nått nytt att se på Tofta? Svar ja! Det händer mycket därute hela tiden. Spännande att följa framväxten av det nya P 18, från den gigantiska grusplan vi såg första gången till läget idag. Nu börjar det att likna någonting även om inte alla bollar har landat än.

Ett meddelande från Lars Brolund, vår kassör:
Årsavgiften 2020 är oförändrad, oförskämt billiga **100 kr**, och tas tacksamt emot på **Plusgiro 16 30 01-1 – före 2020-03-01**. Det går även bra med **Swish 076 831 7093**. Meddela gärna eventuell ny adress och aktuell e-postadress.

När det gäller e-postadresser är vi verkligen intresserade av att få flera medlemmar att anmäla detta. Brevporto är en dryg utgift för föreningen. Har du en e-postadress så är du mer än välkommen att anmäla den till vår sekreterare: persson.gotland@telia.com

VI SES!
LARS-GÖRAN NYBERG

Kallelse till Årsmöte 2020

GRKF håller årsmöte torsdag 20-03-05 kl 1800 i Gotlands Försvarsmuseu, Tingstäde.

Sedvanliga förhandlingar och ärtmiddag.

Anmälan: Crister Persson, 070-1088274 eller persson.gotland@telia.com, senast 2020-03-03.

Se även www.grkf.se

Välkomna!
Ordförande GRKF

UPPROP!

Utgivningen av denna tidskrift medför stora utgifter.

Varje inkommen krona är ett välkommet bidrag.

Du som vill stötta utgivningen med ett frivilligt bidrag, sätt in det på plusgiro16 30 01-1.

Styrelsen GRKF

Anmälan av e-postadress

gör du enklast till sekreteraren
persson.gotland@telia.com

GÅ MED I GRKF

Har du gjort värnplikt på I 18, P 18 eller P 1G? Tjänstgjort eller arbetat på regementet?

Betala in årsavgiften 100:-, pg 16 30 01-1.
Ange namn, adress och födelsedata.
Tillhör du inte någon av ovanstående kategorier men vill bli medlem ändå – kontakta någon i styrelsen.

GOTLANDS FÖRSVARSMUSEUM BEHÖVER DIN HJÄLP

1. Ställ upp som museivärd i sommar. Värdlista kommer med vårbrevet.

2. Anmäl dig som volontär i verksamheten.
Ex vis snickare, museiarbetare och Tross m/ä.

Anmäl dig redan idag!
Gör tummen upp till Anders Österberg
0706-671046 eller andersosterberg@telia.com

Kontakt för GRKF skribenter

redaktör Lars-Göran Nyberg
Lokrume Aner 132, 621 74 Visby
nypan@ahner.se, 0498–27 50 01, 070–835 75 65

In memoriam

Lars Karlsson, eller ”Lasse” som han kallades av sina kollegor, avled den 27 januari, 93 år gammal. Han föddes i Rogslösa socken i Östergötland och gjorde värnplikten som volontär vid I 18 och gick Försvarets läroverk, Arméns Underofficersskola, och blev sergeant 1951.
År 1963 placerades Lars Karlsson som ställföreträdande skolchef under Stig Olovsson på Instruktörsskola I. Av 16 godkända elever kom sju att stanna i yrket.
Lars var en trupputbildare av den gamla stammen som ofta påminde om ”visa-instruera-öva” samt ”det skall drillas mera”. Han var fåordig med väl valda uttryck, därför var det lätt att komma ihåg det han sagt. Han blev förvaltare redan 1966.
År 2013 hade vi en 50-årsträff som inleddes med att Stig Skallak lämnade av till chefen IS1 -63. Bakom stod Lars David, rak i ryggen. Senare under kvällen höll han ett tal, där det tydligt framgick att just IS1 1963 legat honom varmt om hjärtat. Med Lars David gick en av de sista trupputbildarna av den äldre underofficers-stammen vid P 18 ur tiden. IS1-63 lyser frid över hans minne.

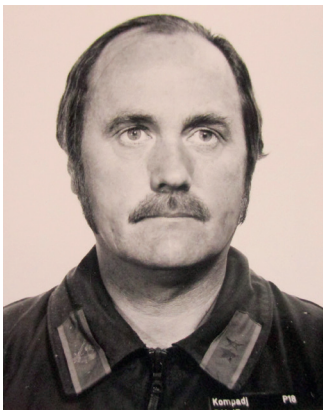
Per-Åke Wallin avled den 30 december 2018 i en ålder av 95 år.
Han ryckte in på I 18 volontärskola 1 november 1940 och blev furir 1943 och sergeant 1948. Efter intendenturförvaltarkurs i Stockholm tjänstgjorde han som intendenturförvaltare på A 6, P 18, och i Tingstäde åren 1969-82, för att avsluta sitt yrkesliv som Förrådsdetaljchef vid MKG Stab den 31 mars 1984.
När MKG museiförening bildades den 7 februari 1992 blev Per-Åke dess förste kassör. Då datorn infördes överlämnade han kassörskapet till Robert Knutas i januari 2005.
P-Å bidrog med mycket ideellt arbete för att rädda Tingstäde fästning, som hotades av förfall. Per-Åkes konstnärliga ådra kan beskådas inne i museet där teckningar i anslutning till utställningarna minner om hans talang.
1945- 80 blev Per-Åke gotlandsmästare 13 gånger i banskjutning, 2 gånger i fältskjutning samt några mästerskap i luftpistol. Ett av vapnen han tävlade med var ett gevär m/1896 som han tilldelades av Visborgs skytteförening, som bäste skytt, 1952. Ett annat vapen var av typ Luger.
Minnet av en duktig och fin kamrat lever kvar.

Bengt Söderlund avled den 13 juli 2019. Han skulle i november ha fyllt 92 år. Han kom från en småbrukarfamilj från Hellvigs i Fole. Han var ännu ej fyllda 17 år då han ryckte in till I 18 volontärskola den 1 oktober 1944. Bengt fick skriva kontrakt med I 18 på 4,5 år. 1947 blev han furir.
Han åkte till Uppsala 1955 och Försvarets Läroverk som följdes av Arméns UnderofficerSkola (AUS) 1957-1958 med befordran till sergeant. På AUS var han ensam gotlänning.
- ”AUS hade mycket duktiga befäl. De lärde oss att prata i en minut och öva i 59! De åren lärde jag mig otroligt mycket om trupputbildning!” Bengt blev fanjunkare 1964, och hann utnämnas till truppförvaltare 1972, innan den nya befälsordningen gjorde honom till kapten. Han avgick med pension 1988. Bengts främsta fritidsintresse var orientering. Bengt var inte rädd för att tampas med myndigheter i något som han upplevde som orättvist. Han var i kamratkretsen inte alltid så noga med sina uttryck, som exvis när han kallade den kubanske ledaren för Fildol Castor. För oss som kände honom kommer han länge att leva i våra minnen.

Löjtnant Karl Erik Gardelin har avlidit, 78 år gammal. Karl Erik blev furir vid I 18 1960, fanjunkare 1972 och löjtnant 1983.
”Kalle” var granatkastar-utbildad, tjänstgjorde många år som kompani-adjutant på stabs- och trosskompaniet, och slutligen som vaktchef. Hans fritid gick till finsnickeri och fiske. Han var en duktig boulespelare. Frid över hans minne!

Löjtnant Örjan Palje har lämnat oss 74 år gammal. Han blev furir vid regementet 1964, fanjunkare 1975 och löjtnant 1983. Örjan lämnade tjänsten 2000. Örjan grundutbildades på pvkv m/43, Han tjänstgjorde på såväl strv och psk. Han var även under flera år en uppskattad kokinstruktör. Han var intresserad av fiske och tillbringade ofta sin tid vid Flundreviken där han hade stuga.

KFÖ 2019!
Tofta skjutfält och Enholmen

En stolplada med Gotlands största installation av solceller. Här är vi miljövänliga!!

Hans Håkansson reder ut begreppen vad avser byggnationerna på Tofta.

Till sjöss! Kjell Larsson och Lasse Permerud njuter!

Torsdagen den 22 augusti var det dags för årets höjdare, GRKF KFÖ (KamratFöreningsÖvning). Tyvärr så var vi färre deltagare i år än tidigare, drygt 40 medlemmar deltog (men vi har fortfarande fler platser i bussen).

Vi startade som vanligt vid gamla vedgården på P 18, färdledaren Lasse Boström tog befälet och gjorde indelning i kompanilag. Årets KFÖ var helt enligt önskemålen från förra årets KFÖ, vi skulle återigen följa framväxten av det nya P 18 på Tofta skjutfält samt göra en avstickare till Enholmen utanför Slite.

Första anhalten på Tofta blev förläggningen Hallbro (där vi varit tidigare) för det sedvanliga förmiddagsfikat. Vår förre ordförande, Hans Håkansson, tog befälet över bussen i sin egenskap av SC vid P 18 och så rullade vi in i nybyggnationernas värld. Som det har byggts och som det byggs! Detta måste vara en av de största byggarbetsplatser på Gotland på många år. Det finns all anledning att återkomma.

Efter att ha snurrat runt på området och fått oss föredraget om vad vi sett, och vad som återstår, fortsatte bussen i riktning Slite. Dagens lunch, självklart ärtsoppa och pannkakor, intogs i Cementa Arena, det vill säga ishallen i Slite. Vi satt givetvis inte i utvisningsbåsen och åt, det finns en servering en trappa upp – med värme!

Efter lunchen rullade bussen ner mot krokiga kajen i Slite hamn där vi hade en träff med Sjövärnskårens

trossbåt 603 som skulle ta oss ut till Enholmen. Skepparen, Rolle Pettersson, med manskap såg till att vi torrskodda kunde angöra ön och tas om hand av den inhyrda guiden Sven Sandström. När vi klev iland blev vi uppvaktade av en större flock lamm som går på bete därute. När lammen fått klart för sig att vi inte medförde extraförplägnad till dom svalnade deras intresse för oss fort. Sven tog oss med på en runda på ön och berättade mycket initierat om olika händelser och skeenden under århundrandenas lopp som präglat Enholmen. Eftermiddagsfikat avnöts ute på ön innan återfärden mot Slite. Lammen ville inte ha kaffe så vi fick vara i fred.

Så äntrades bussen för färd mot Förrådsgården i Tingstäde. Nu skulle tävlingen om BANDPLATTAN avgöras. I likhet med förra året var det praktiska övningar som gällde under Curt Johansson ledning. De stolta segrarna knäade lika mycket som vanligt vid prisutdelningen.

Utvärderingen av årets KFÖ gav vid handen att man gärna vill fortsätta att följa utvecklingen av byggnationerna på Tofta Skjutfält. I övrigt vill man gärna besöka övriga delar av Försvarsmakten i Visby-området och gärna något helt civilt som till exempel räddningstjänsten. Dags för middag och som traditionen bjuder så blev det sill följt av fläsk med löksås. En kunglig middag tillagad av vår tross.

Stort tack till alla inblandade funktionärer för nerlagt arbete och alla deltagare för visat intresse. Vi ses 2020! Boka in 2020-08-20 i er agenda!! Och du –ta gärna med en kompis!
Som vanligt hade vi tur med vädret!!!!!

TEXT OCH FOTO LARS-GÖRAN NYBERG

På väg mot det östra batteriet, som vi även gick in i.

Jöran Eldnor, Owe Björkander och Agne Ahrling steker fläsk så det ryker!

Segrarna i tävlingen om BANDPLATTAN. Helge Gardelin, Christer Berg, Kjell Larsson och Lars-Gunnar Fransson

Om vådan av att släppa lös en kadett

Nedanstående händelser utspelades 1960 och är ingen skröna utan dagens sanning - i alla fall som jag minns dem. Jag gjorde trupptjänst sommaren 1960 mellan kadettskolan och Karlberg och hade den 1 september befordrats till kadettsergeant.

Till det årets repövning var brigadstaben inkallad. Någon i kanslihuset tyckte att det vore bra för kadett Hjorth att få lite kunskap om stabstjänst så jag blev kommenderad till övningsledningen för den stabsövning som föregick slutövningen. Övningsledare var den till regementet nyanlände majoren Georg Lann - en legendarisk officer som nog alla som tjänstgjort vid regementet under hans tid kan berätta historier om. I ledningen ingick också två elever från Krigshögskolan - en kapten och en löjtnant och några signalister och bilförare. Min uppgift var väl att jämställas med en stabsassistent.

Den första kvällen reser sig Lann och säger ”Kadetten vakthavande” och jag får en bunt meddelanden som skall sändas under natten. Natten förflöt lugnt. Nästa kväll tänker jag att nu kommer det ju att hända mer så nu skall väl någon av officerarna vara vakthavande. Icke - samma order ”Kadetten vakthavande”. Några fler meddelanden att sända samt att kaptenen skulle vara ute vid brigadstaben kl 0400 och övriga komma till övningsledningen kl 0500. I ett av de meddelande som jag sänder framgår att en kärnladdning detonerat på östra Gotland kl 0300. Från staben kommer direkt en fråga om gräns för blockeringar/trädfällningar. Inga uppgifter finns i det underlag jag har så jag tittar på lägeskartan och väljer några platser som jag tycker verkar bra. Skickar svaret till staben - sedan är det tyst. Kl 0430 rycks dörren upp och en svettig kapten kommer in och hojtar: ”Var i h-e är staben?” Jag svarar att jag inte vet och kaptenen undrar om det hänt något särskilt. Jag berättar om mitt svar angående kärnladdningen - han tittar på mig med allt det förakt en svettig upprörd kapten kan uppbåda och fräser ”Du är inte klok” och försvinner för att leta efter staben. Det visar sig att den ”lilla” kärnladdningen på avsedda 10 kiloton genom mitt svar hade blivit minst 100 kiloton och brigadstaben hamnat i riskområdet och omgrupperat (läs - flytt hals över huvud).

Inför slutövningen har man bestämt att, utöver B-styrka från åldersklassen, skall man organisera en C-styrka som skall agera fritt mot båda A- och B-sidan. Undertecknad jämte mina två kadettkamrater Stig Nygren och Ingemar Ohlsson blir chefer för varsin liten avdelning. Löjtnant Manne Runsten är chef för C-styrkan och truppen är befälselever från den blivande plutonchefsskolan. Vi förbereder oss väl genom att öva spaning, överfall och hur man snappar MC-ordonnanser. Vi har inga sambandsmedel utan har fasta tider och platser då vi skall träffa vår chef. Redan efter några timmar av övningen upptäcker en patrull två fordon (raptgb 915) i ett vägskäl. Utanför bilarna står några befäl och diskuterar. Patrullen bestämmer sig för ett överfall och lämnar sedan platsen medförandes sitt krigsbyte -en portfölj. De överfallna visar sig vara brigadchefen/chefen I 18 översten Jan von Horn och artillerichefen/chefen A 7 översten Tore Deutgen. Portföljen tillhör von Horn och innehåller utöver kartor och papper inför övningen även brigadens krigsplanläggning (kvalificerat hemlig). Lätt (?) panik utbryter i övningsledningen och Manne Runsten beordras att omgående återta portföljen. Lättare sagt än gjort. Vi skulle ju inte bli upptäckta så det dröjer till kvällens inplanerade möte innan handlingarna kommer åter.

Övningsbestämmelserna kompletteras med en order att vi inte får ta några handlingar eller materiel. Vi utför några överfall, snappar ordonnanser, flyttar på vägskyltar/schnitzlar och skapar oreda. Stickan Nygren ändrar en vägvisning så ett pjäsbatteri från artilleriet hamnar på en skogsväg som slutar i en myr. De får ägna stor del av kvällen/tidig natt åt övningen ”fordonsvis helomvändning av dragfordon med vidhängande artilleripjäs på smal skogsväg”. Jag kan inte minnas att idén med en särskild C-styrka återkom. Men om man organiserar en styrka med en kadett som chef och handlingskraftiga befälselever som trupp och ger den en relativt fri uppgift borde man ha räknat med att oväntade saker skulle inträffa.

CARL-CHRISTER HJORTH
TJG VID I 18/P 18 1961-69, 1976-77, MKG STAB 1979-1982

Till minne av våra avlidna kamrater

Även detta år samlades GRKF på Norra kyrkogården, i det avskilda hörnet bakom Krematoriet, vid Gottlands Truppers gravplats, för att lägga ner en krans vid den stora stenen och minnas våra avlidna kamrater. Vare sig de är begravna här eller någon annanstans. Vi samlas och vi minns vid allhelgonahelgen. Vi som så många andra.

Fredagen den 1 november kl 1400, en stilla men mulen höstdag, infann sig 16 kamrater på Norra Kyrkogården. Lars Brolund hälsade välkommen på GRKF vägnar varefter stabschefen vid P 18, Hans Håkansson, lade ner en krans med band i P 18 färger med texten ”Till minne av våra avlidna kamrater". Hemvärnsbataljonens nytillträdde Batpastor, Ulf Kundler Ridderstedt, höll korum och psalmen ”Härlig är jorden” sjöngs unisont.
Minnesstunden avslutades som vanligt på Märthas Café där kamratföreningen bjöd alla deltagare på kaffe med tilltugg.

TEXT OCH FOTO LARS-GÖRAN NYBERG

Vår ordförande, Lars-Åke Permerud, avtackar föredragshållaren Amy Rankin.

Mycket kunnig och intressant föredragshållare

Kamratföreningens traditionella ärtlunch avnjöts torsdagen den 24 oktober. Platsen var som vanligt Hemvärnsgården i Traume som vi återigen fått låna gratis. Stort tack! I år fungerade diskmaskinen, ett särskilt stort tack för det! 35 hungriga kamrater kom till bords, tyvärr något färre än förra året. En kamrat saknades präktigt, Bengt Hammarhjelm, på grund av något strul med färdtjänsten. Riktigt trist att vi inte fick träffa dig, du var saknad. Dags för vår ordförande, Lars-Åke Permerud, att hälsa välkommen. Efter att regementets marsch spelats var det dags att hugga in på ärtsoppan och pannkakorna. Alla lät sig väl smaka av våra kockars, Agne Ahrling och Owe Björkander, ansträngningar. Högsta betyg igen!

Efter måltiden var det dags för dagens föredragshållare att gå i aktion, Beredskapsstrategen Amy Rankin från länsstyrelsen. Amy talade om Totalförsvarsuppdraget. Ett särskilt projekt, med särskilda anslag som skall genomföras på Gotland. Länsstyrelsen och Försvarsmakten är två tunga intressenter. Vi hade nöjet att lyssna till en MYCKET kunnig och intressant föredragshållare.

Vi lämnade denna oktobertorsdag Traume, mätta och belåtna, efter en som vanligt ytterst trevlig samvaro med gamla kamrater. Stort tack till er alla! En fundering som har infunnits sig är skall vi ändra lunchen till en middag? I syfte att få med kamrater som inte är pensionärer. Fundera. Vi kommer nog att väcka frågan vid nästa årsmöte.
Vi ses återigen, någonstans, 2020. Se till och kom, trevligt har vi!

TEXT OCH FOTO LARS-GÖRAN NYBERG

Så blev det. Från början var det ingen större skillnad mot terrängen i bakgrunden.Röjarna efter fullgjort värv. Lars Brolund, Lars-Åke Permerud, Crister Persson, Lars Boström, Anders Österberg och Jörgen Gustafsson. Bakom kameran Jan-Erik Engström

Vård av militära minnesmärken

Kamratföreningen har träffat ett avtal med föreningen Svenska Militära Minnesmärken (SvMM) angående skötsel av minnesmärken som har koppling till oss från nutid och bakåt till Nationalbeväringens tid. Det handlar om 13 objekt spridda över Gotland.

Årets besiktning gav vid handen att läget för våra objekt trots allt var rätt gott men visst fanns det en del att göra. Väder och vind har gått rätt hårt åt texterna på stenarna, färgen har helt enkelt försvunnit. Vi beslutade att göra en första större insats vid stenen i Grötlingbo som befanns vara helt övervuxen. En dag i början på september ryckte fältarbetsstyrkan ut för röjning. Nu kan man ju bara inte störta ut i terrängen och jobba utan att stenens ägare och markägare har lämnat klartecken. Vi vet att stenen avtäcktes den 30 juni 1941 men vi kunde inte klara ut vem som en gång hade rest den, men vi fick reda på att den stod på en samfällighet med över 100 delägare. Vår kontakt på orten lovade dock att ingen kommer att ha några synpunkter på vår röjning. Stenen på Sandes Rum, exercisplats för Grötlingbo kompani av Gotlands Nationalbeväring 1811-1886, är åter synlig.
Nästa projekt blir stenen vid Vallstena Rum i Vallstena. Där handlar det om nymålning av den bortvittrade texten. Kontakter med ägare och markägare är redan klara.

TEXT LARS-GÖRAN NYBERG
FOTO JAN-ERIK ENGSTRÖM

Avtalet innebär att Kamratföreningen skall genomföra:

- Årlig besiktning av minnesmärkena
- Rengöring och annat underhåll av minnesmärkena och deras eventuella inhägnader
- Markskötsel intill 5 meter från respektive minnesmärke
- Rapportera till SvMM styrelse om skadegörelse alternativt renoveringsbehov

Kapten Harry Berg tjänstgjorde vid regementet från 1935 fram till pensionering 1964. Det blev dock ytterligare en period 1969-1972 som skjutfältsunderofficer vid Blåhäll.

Ett underbart dokument om kapten Harry Bergs öden och äventyr

Harry Bergs dotter, Ann-Christin, har sammanställt ett underbart dokument, i kronologisk ordning, över sin fars öden och äventyr under karriären. Alldeles för omfattande för att publiceras här men finns att läsa på GRKF hemsida, www.grkf.se, dessutom rikt illustrerad med Harrys privata foton! Harrys son, Christer, hittar ni på bild som stolt vinnare av årets Bandplatta!
Mycket nöje!

TEXT LARS-GÖRAN NYBERG
FOTO OKÄND

A 7-kamrater!

30 juni år 2020 är det hela 20 år sen nedläggning av vårt kära A 7. 20 år!?
Jo, det är faktiskt sant för den 30 juni år 2000 ställde vi upp framför gamla hamnkasern och marscherade genom Visby till Visborgs slott där vår dåvarande landshövding, Lillemor Arvidsson, höll ett varmt och uppskattat tal till oss alla. Hon önskade oss alla lycka till med vår framtid.
Vi fortsatte marschen till Korsbetningen där en av våra tidigare regementschefer, Curt-Christer Gustafsson höll ett uppskattat anförande om den sanna A 7-andan med mera.
Ceremonin fortsatte på Visborgsslätt med tal av vår siste chef, Bo Hansson, som också överlämnade såväl A 7:s som A 1:s standar till A 9 som hade att bevara traditionerna för dessa två regementen framöver.
I samband med detta så tilldelades vi, alla som vid tillfället hade A 7 som grundplacering, regementets minnesmedalj samt en uppskattad gåva i form av sex stycken vinglas.
Efter en avslutande middag så var det dags för tapto och avtäckning av vår minnessten som rests framför kanslihuset. Överste Olle Bjurström höll ett gripande tal till minne av regementet med berömmande ord till A 7 och den goda kamratskap som alltid rått vid regementet. Gotlands Artilleriregementes tid var över.
Denna lilla tillbakablick påminner lite om den sorgliga dagen.

Nu är det full rulle med försvarsutvecklingen på Gotland igen. Nu har alla insett betydelsen av att ha ett försvar på Gotland. Nu har man insett Gotlands strategiska betydelse. Nu satsar man stora pengar på att bygga upp och rekrytera ett helt nytt försvar på ön. Nu blomstrar verksamheten på Tofta skjutfält igen. Nu talas det till och med om att väcka liv i artilleriverksamheten med Archerpjäser på ön.
Det är nya tider!
Vi som nu upplevt både avveckling och utveckling undrar nog lite till mans? Vad hände, hur tänkte man, har inte Gotland alltid haft sin plats mitt i Östersjön?
Nåja det är bara att hoppas att nya P 18 lyckas i sitt arbete med att bygga upp försvaret på ön igen och att det åter kommer att smälla högt från modernt artilleri.

Med dessa ord önskar jag alla Er kamrater Ett Gott Nytt År.

ANDERS NILSSON
ORDFÖRANDE A 7 KF

VERKSAMHET 2020

Årsmöte med Ärtmiddag
20 februari kl. 17.30 i Arbis lokal vid Kinbergs plats

Kamratträff i Stockholm
4 mars kl. 18.00 i Militärsällskapets lokal (Valhallavägen 104)

Ärtlunch
16 april kl. 12.00 i Restaurang Visborg.

20 år sedan avvecklingen av A 7 den 30 juni
Eventuellt en minnesträff

Nationaldagsfirande
6 juni i Tingstäde

Ärtlunch med närvaro av chefen A 9
1 oktober kl. 12.00 i Restaurang Visborg

Manusstopp för tidningsartiklar
13 november

Sancta Barbarafirande
5 december

Julbön i Visby domkyrka
10 december kl. 1500
Preliminär dag och tid

KFT
Kamratföreningstidskriften utkommer 29 december

Styrelse

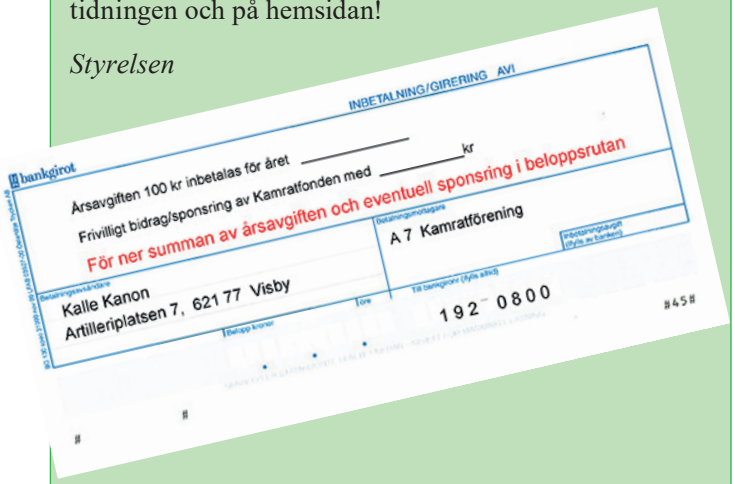
Ordförande	Anders Nilsson
Sekreterare	Stefan Ekman
Kassör	Leif Svensson
Ledamöter	Sylve Nilsson, Nils-Folke Eriksson, Göte Nilsson och Anders Jolby
Ersättare	Gunnar Trennestam och Christian Ericson

www.a7kamratforening.se

Medlemmar och årsavgift

A 7 Kamratförening hade den 15 november 163 medlemmar varav 89 är boende på Gotland och resterande 74 bor på fastlandet. Vi har 28 medlemmar som är 80 år eller äldre och som därmed är befriade från årsavgift. 9 medlemmar har inte betalat årsavgiften för 2019 trots upprepade påminnelser!
Årsavgiften, 100 kr, ska betalas innan mars månads utgång! Är du osäker på om du betalat eller inte så kan kassören Leif Svensson svara på det på 0498-27 18 04 eller kassor@a7kamratforening.se.
Årsavgiften ska betalas in på bankgiro 192-0800 och glöm inte meddela ditt namn vid insättningen!
Om du även vill vara med och sponsra vår Kamratfond kan du göra det på samma gång som du betalar årsavgiften.
ALLA bidrag, stora som små, mottas med största tacksamhet! Sponsorerna presenteras med namn här i tidningen och på hemsidan!

Styrelsen

Besök hemsidan www.a7kamratforening.se

Där kan du läsa om A 7 historia. Kamratföreningens verksamhet samt få reda på senaste nytt, aktuella evenemang och lämna synpunkter/önskemål från dig till föreningens styrelse. Där finns också styrelsens kontaktuppgifter och äldre årgångar av vår Kamrattidning.

Vi når i dag 136 medlemmar via e-post men vill gärna nå alla. Om du har en e-postadress men aldrig får någon information från föreningen så eposta då till info@a7kamratforening.se så att vi får en fungerande e-postadress till dig. Detsamma gäller för dig som ännu inte anmält någon e-postadress!
Styrelsen

Bräusmästare

Förre A 7-kaptenen Karl-Johan ”Kalle” Lindström blev i våras världsmästare i Bräus.

Kalle, tillsammans med två kamrater från Roma, vann VM-titeln i det något ovanliga kortspelet Bräus som spelades i När. Kalle som vi känner som spjuvern med minst en räv bakom varje öra hanterade kortspelet med ”Spitn, Dulln och Bräusen” på bästa sätt.
Bräus härstammar från det medeltida spelet karniffel (Europas äldsta kända kortspel, känt sedan 1426

TEXT OCH FOTO ANDERS NILSSON

In memoriam

Hans Dellner var i grunden marinofficer men kom till A 7 som regementschef 1990-91. Han hade en ödmjuk framtoning och blev snabbt omtyckt av oss anställda.
Dellner hade ett stort historientresse och var den chef som tog fram våra kompanistandar och döpte våra kompanier till Wisborgs, Stålhatts och Carlsvärds kompani.
Hans Dellner avled i mars endast 73 år gammal.

Anders Nilsson

Kickan Fridman jobbade som mässföreståndarinna på underbefälsmässen under otaliga år.
Kickan avled i augusti 91 år gammal.

Anders Nilsson

Leif Persson var skåningen som kom till Gotland och A 7 i slutet av 50-talet och var förbandet trogen fram till nedläggning. Leif var duktig instruktör i såväl pjästjänst som koktjänst och var sedan vaktchef under många år.
Leif återvände till Skåne efter pensionering och avled där i april nästan 80 år gammal.

Anders Nilsson

Christer Fogelberg kom från A 3 och tjänstgjorde på A 7 som kompanichef och i olika befattningar i kårstaben under många år.
Christer lämnade A 7 1979 för tjänstgöring på Militärhögskolan.
Christer Fogelberg avled i maj 90 år gammal.

Anders Nilsson

Bilden är från slutet av 1800-talet då Gotlands Nationalbevärings artilleri använde dessa lokaler som förråd på Strandgatan i Visby. Det är f.d. Kronobränneriet och numera Gotlands Museum.
Foto: Gotlands Museum, J.W. Hammer

Sven-Ove Alfström var signalofficeren som med stor yrkesskicklighet utbildade otaliga soldater under många år. Svenne blev senare ”Handledare yngre befäl” där han ledsagade och utbildade våra nya officerare under många år. Uppskattningen från våra ”nya” var stor.
Han är nog den A 7:are som jag jobbat allra mest tillsammans med vilket varit både trivsamt och lärorikt.
Svenne avled hastigt utanför sitt hem i Hejde 79 år gammal.

Anders Nilsson

Från vänster: Håkan Hadekäll domare, Bo Eriksson, Freddy Källström ordf Sv. Stövarklubben, Curt Christer Gustafsson överledare och Erik Jonsson.

Drevet gav brons i Europapokalen

För andra gången i Europapokalens historia fick jag möjligheten att försvara Sveriges färger. Förra gången, 2010, så genomfördes tävlingen i Schweiz och denna gång var det i Kroatien med Zadar som tävlingscenter.

I Schweiz var det med Lulås Vilma och i Kroatien var det med Pavikens Vilda. Sverige skulle representeras av mig och Vilda samt en drever ägd av Bo Eriksson från Hässleholm. Curt Christer Gustafsson var ledare och som domare medföljde Freddy Kellström, tillika ordförande i stövarklubben,samt Håkan Hadekäll som några känner som till officer vid A 1. Resan inleddes med båt till Nynäshamn den 12 oktober och därifrån med bil till Linköping. Vi skulle vara på flygplatsen kl. 06.00 följande morgon. Jag hade erbjudits övernatta hemma hos Gustafssons och fru Margareta bjöd på en utsökt middag med egenhändigt fångad gös. Flygresan gick via Amsterdam med planbyte till Zagreb. Sista sträckan var till Zadar dit vi anlände kl. 15.00 lokal tid. Zadar ligger mellan Split och Dubrovnik, och har ca 70.000 invånare.

Vilda var på gott humör trots nio timmar i bur! Dock var hon väldigt törstig. Bilresan till vårt boende tog 30 minuter. Men oj, vilken överraskning, en tvåvånings villa där vi svenska hundförare disponerade övervåningen. På tomten fanns ett stort antal fruktträd, flertalet med mogna frukter. Dag två så fanns det möjlighet att ta en tur in till den gamla stadskärnan, den gamla staden var, liksom Visby, omgärdad av en ringmur. När vi vandrade runt, så väckte det beundrande blickar och tankar, när man såg hur rent det var på gator och torg. Dock förfasades vi över alla de synbara spår som fanns på byggnaderna, kulhålen var verkligen många. På eftermiddagenskulle det bli veterinärbesiktning och ID-kontroll. Mitt körkort var det som väckte störst intresse, man måste ha en tillfällig licens var förklaringen.

Senare en högtidlig invigning, med inmarsch och Du gamla du fria.. spelades. Därefter en presentation, lottning av provområde samt fördelning av domare. Den internationella domaren var från Montenegro och han stöttades av en domare från Kroatien. Provområdet låg ca tre mil norrut. När detta var klart så fick vi hundförare inte vara med längre, varför? Jag fick inte min GPS att fungera, då jag inte lyckades ladda ner de lokala kartorna. Jag fick ta en gammal pejl som fungerade, men hade en mer begränsad räckvidd.

Vi var på plats kl 05.45, för frukost och hämtning av ett lunchpaket. Drygt en timme senare bar det iväg, vi skulle släppa hundarna på sök kl 08.00. Efter ca 45 minuters

Brajović Vojislav internationell domare Montenegro, Erik Jonsson med Vilda och Perutic Dalibor nationell domare från Kroatien.

bilfärd, så svängde vi av från motorvägen. Då var min första tanke, ”Va f-n är det här”? Stora skarpa stenar, mellan dessa små skarpa stenar och här och där allsköns skräp, gamla möbler, madrasser, plåtburkar, och krossat glas, för att nu inte tala om all plast. Efter två kilometers bilväg i denna terräng, så stannade vi vid en jaktstuga. Växtligheten dominerades av låga träd med jättelånga skarpa barr, markens beskaffenhet såg betydligt mycket bättre ut här i närområdet till jaktstugan. En gentleman från ortsbefolkningen dök upp, han skulle vara vägvisare. Domaren och denne man hade en sak gemensamt, de talade inte engelska. Temperaturen var nu + 19 grader. Kl. 08.00 släppte jag Vilda, hon fick ganska omgående vittring på något, 08.13 kom upptaget i vanlig ordning utan föregående väckskall. Drevet drog iväg med vinden i riktning från motorvägen. Jag tittade på domarna, lite undrande om vi inte skulle följa efter drevet. Men de stod som fastvuxna, pekade på min pejl och visade mer intresse för denna. Efter en tio minuter, då pejlen markerade svagare och svagare, likaså Vildas skall, jag kunde då bara konstatera att Vilda var utanför pejlens räckvidd. Nu kom en yngre man joggande förbi, jag frågade om han kunde engelska, vilket han svarade ja på. Jag förklarade för honom att jag ansåg att domarna skulle följa efter drevet, vilket han förmodligen förde vidare. Efter ytterligare 17 minuter så hördes åter Vildas skall. Nu fick jag domarna att flytta sig ca 200 m, den ena domaren fick även en skymt av haren. Drevet hördes i yttrligare 24 minuter. Nu hade hon tappt på en grusväg, efter 30 minuter kom ett påstick, det här drevet pågick i 38 minuter, haren passerade 25 meter ifrån oss med Vilda tre minuter bakom. Resten av provtiden fortsatte med drev på 10 – 15 minuter med nästan lika långa tappt. Allt annat än njutbart, men hon arbetade på. När provtiden var slut så blåste domaren från Kroatien i sitt horn, och så något som påminde om att nu är det slut. Jag kallade på Vilda, och fem minuter så kom hon linkande mot oss. Ben och tassar var sargade och blodiga, efter att ha druckit en stor mängd vatten så lyfte jag in henne i bilen. Domarna meddelade mig om att Vilda hade erövrat ett tredjepris, genom att driva i 38 min. Självklart hade jag svårt att acceptera domarnas bedömning, men nu var Vilda viktigare. Efteråt fick jag reda på att de ansåg efter varje tappt, så var de fråga om en ny hare.

Hemfärd, jag insåg dessutom att jag behövde hjälp av en veterinär, för behandling av Vildas ben och tassar. Efter hemkomsten till centralorten, så försökte via tävlingsledningen, påtala att jag var i behov av hjälp, för min hund. När inget hände efter minst en timmes väntan, så gav jag upp. I brist på annat så fick tvål och vatten duga. I en affär så köpte jag barnsockor, som jag satte på tassarna. Hon vägrade dock att gå själv, så jag fick bära henne in och ut. Inte ett steg gick hon, när vi skulle påbörja hemfärden med flyg, så fick jag bära henne ut till planet trots att buren transporterades bredvid oss. Jag ansåg att hon borde få åka i buren, ut till det väntande planet, men nej det var mot gällande regler. Jag förbannade såväl personal för deras brist på förståelse. Mest förbannade jag dock mig själv, för vad jag hade utsatt Vilda för.

TEXT ERIK JONSSON

Fyra länder på fyra dagar

Från vänster: Björn Siljeholm A 4, Per Rönström A 1, Per Matsson A 9, Mats Halling A 8, Anders Fogelberg A 7, Mikael Ståhl A 6, Jan-Olav Boeriis A 1, Ingemar Månsson A 3 och Göran Olsson A 4.

Vi, som var ute på vår femte resa det är delar ur delad ROK 1979 - 1981. 2013 träffades vi i Berlin efter att vår utlandssvensk Jan-Olav Boeriis sökt upp oss andra med förslag om en återförening i den tyska huvudstaden.

Sedan dess har det blivit resor inom och utom Sverige. Inför resan till Ardennerna hade nämnde Jan-Olav återigen grundligt rekognoscerat inte bara resvägar och besöksmål i Ardennerna utan också fördelat instuderingsuppgifter till oss övriga att läsa på för att fördjupa oss och sedan på plats i Ardennerna prata om. Ardennerna är, för den som inte känner till det, ett skogsområde i gränslandet mellan Belgien, Frankrike och Luxemburg. Området erbjuder en stor variation av natur, kultur, mat och historia. Ardennerna har i mer än 2000 år varit skådeplatsen för krig mellan allt från romare och kelter/germaner, via trettioåriga kriget till första och andra världskriget. Det har också i viss mån utgjort gränsland mellan katolicism och protestantism. Huvuddelen av oss skulle flyga från Sverige till Tyskland för att påbörja rundresan i vackra Rudesheim vid Rhen.

Några dagar innan avresan bröt SAS strejk ut men vi tog alla till Tyskland. Resan inleddes med rundtur i området och man förstår vilken betydelse Rhen har för industrier och transporter med tanke på mängden pråmar som hela tiden ses trafikera floden. Runt Rudesheim finns flera minnesmärken av vilka vi besökte några. Området är känt för sina vita viner. Dag ett avslutades med vinprovning och BBQ hos familjeägda gården Prasser där det visade sig att värdinnan var från Sverige. Dag två inleddes med en biltur längs Rehn till Lorely-klippan. Uppe från klippan har man en fin utsikt över den slingriga Rehn och den omkringliggande naturen. För de bilburna finns en fin ställplats i nedanför klippan. Enligt sägnen var Lorely en älva som från klippan sjöng så förtrollande att sjöman styrde sina fartyg på grund. Vi passerade Deutche Eck där Mosel ansluter till Rehn för att stanna vid det som återstår av bron i Remagen. Den blev känd under andra världskrigets slutskede under den allierade framryckningen mot Tyskland. Det var den enda bron som var hel efter det att den retirerande tyska armen sprängt alla andra. Tanken var att också bron i Remagen skulle sprängas med p.g.a. defekta sprängladdningar så rasade inte bron utan amerikanska styrkor kunde inta den. Man lyckades föra över drygt 25000 man och utrustning innan den slutligen rasade.

Vid Sankta Barbara-statyn i Koblenz hedrade vi vårt skyddshelgon. Vi fortsatte till Hurtgenskogen, skådeplatsen för det längsta slaget under andra världskriget på tysk mark. Väl på plats förstod man de svårigheter den amerikanska armén hade att framrycka genom den kuperade och täta skogen. Vi hittade också en bunker vilken ingick i den s.k Siegfriedlinjen. Vi övernattade i Eupen, Belgien. Dag tre åkte vi till Belgiens högsta punkt, Signal de Botrange där man byggt en stentrappa för att nå 700 meter ö h. Vi passerade ett minnesmärke över cyklisten Eddie Mercx innan vi kom till Malmedy platsen för en massaker på amerikanska krigsfångar 1944. Efter ett besök på krigsmuseet i Bastogne övernattade vi på slottet i Sedan, Frankrike. Dag fyra inleddes i centrala Sedan med en militär betraktelse över området från 1870 fram till 1940. Vi besökte sedan den omfattande fortifikation i Villy-La-Ferte som var en del av Maignolinjen. I maj 1940 utsattes fortet för omfattande tysk beskjutning vilket ledde till att hela det underjordiska fortet slogs ut totalt. Vi besökte den amerikanska krigskyrkogården i centrala Luxemburg där pansargeneralen George S Patton är begravd. Vi avslutade dagen i den historiska tyska staden Trier. Den anlades av den romerska kejsaren Augustus för mer än 2000 år sedan. Staden har mängder av historiska byggnader och världsarv bl.a. ”svarta porten” och domkyrkan. Den var en av de största städerna i Romarriket och den största norr om Alperna. Efter fyra intensiva dagar skildes vi åt laddade med nyvunna kunskaper och intryck och också nöjda med god mat och dryck. Boden nästa 2020!

TEXT ANDERS FOGELBERG
FOTO MIKAEL STÅHL

15,5 cm Field Haubits (FH) 77. Sista förbandet utbildades på Gotland 1999/2000 och ingick bl.a. som brigadhaubitsbataljon på MekB 18.

Artilleriet firar 225 år

Det var år 1636 som artilleriregementet organiserade. Alla dåvarande artillerienheter fördes 1649 samman till det gemensamma artilleriregementet. 1794 föddes det moderna artilleriet då Artilleriregementet delades upp i fyra regementen; Svea, Göta, Wendes och Finska Artilleriregementet.

Artilleriet är ett gammalt och stolt truppslag och regemente. Om detta vittnar bland annat förbandets motto ”Ultima ratio regum - Konungars yttersta argument”. Från början omfattade Artilleriregementet det egentliga Sverige men kom 1641 att innefatta hela stormaktsväldet med fästningsartilleri i städer som Ivanogorod och Greifswald. Artilleriregementet var under denna tid förlagt i 50 garnisoner i hela stormaktssverige. Regementet var indelat i fyra brigader. Livbrigaden (bland annat Stockholm och Frösön) Göteborgsbrigaden (bland annat Göteborg och Karlstad) Skånska brigaden (bland annat Malmö och Jönköping) samt Finska Brigaden. Artilleriregementet organisation bestod på detta sätt i mer än 150 år.

Redan tidigt visade det sig att det var svårt att leda ett regemente med så stor geografisk utspridning. Därför förordades allt eftersom en uppdelning i flera artilleriregementen för att kunna verka över hela Sveriges yta.

Fyra regementen

1794 delades Artilleriregementet upp i fyra stycken regementen; Svea Artilleriregemente (No1), Göta Artilleriregementet (No2), Wendes Artilleriregemente (No3) och Finska Artilleriregementet (No4).
Denna uppdelning och organisation betraktas som det moderna svenska artilleriets födelse.
Antalet förband och artilleripjäser har sedan dess ökats och minskats allt eftersom hot och ekonomi utvecklat sig.

Kvalificerad utbildning

För att kunna utveckla och använda ett modernt artilleri har det hela tiden, som en viktig del, funnits kvalificerade utbildningar av artilleriofficerare och utveckling av nya artillerisystem. 2017 firade ArtSS 150 år som artilleriskjutskola. Det avses då den lite mer praktiska utbildningen på skjutskolor belägna på något av Försvarsmaktens skjutfält. Där skjutfältet och skjutskolan i Älvdalen kanske är det många av oss minns bäst. 2018 var det som ett exempel på den kvalificerade artilleriofficersutbildningen, 200 år sedan generaltygmästaren Carl von Cardell startade högre artilleriläroverket i Marieberg, Kungsholmen, Stockholm. Högre artilleriläroverket utbildade initialt artilleriofficerare men utvecklades efterhand till att ta hand om andra tekniska truppslag och öppnades 1846 även för civila elever s.k. civilingenjörer.

Firandet uppmärksammades i september i Kristianstad av tidigare Wendes Artilleriregemente (A 3) och i Boden i samband med Garnisonens dag. Även under A 9:s högtidsmiddag i oktober uppmärksammades jubiléet.

TEXT ÖVERSTELÖJTNANT ANDERS HÖGRELL
STF CHEF A 9

Välkommen till årsmöte torsdag 20 februari kl. 17.30

i Arbetarföreningens lokal vid Kinbergs plats

17.30 Samling för sedvanligt mingel innan mötet, baren öppen!

18.00 Årsmöte enligt stadgarna.

Efter mötet blir det förtäring av något slag.
Möjligheter till eventuellt inköp av starkare drycker till ”kamratpris” finns.

Anmälan till Göte Nilsson senast den 14 februari på gote@a7kamratforening.se eller 0709-27 14 96.

Välkommen Styrelsen

Kamratträff i Stockholm

Inbjudan till kamratträff i Stockholm den 4 mars kl. 18.00.
I Militärsällskapets lokal på Valhallavägen 104.
Anmälan till Anders Nilsson: sms 0704-74 38 18 eller ordforande@a7kamratforening.se

Pris endast 200:-. Vid färre deltagare än 15 ställs träffen in. Anmäl dig senast den 1 februari.
Ta vara på chansen att få träffas och prata gamla minnen!

Ärtlunch

Restaurang Visborg

16 april kl. 12.00. Årets första ärtlunch! Anmälan om deltagande senast den 13 april med e-post till gote@a7kamratforening.se eller 0709-27 14 96.
Välkommen.

A 7 kamratförenings STORA TACK till alla 68 sponsorer av Kamratfonden 2019

Sverker Adolfsson
Björn Ahrling
Gun-Britt Alfström
Sven-Olof Alfström
Bertil Allard
Göte Andersson
Mats Annerstedt
Inge Ask
Björn Behm
Olle Bjurström
Carl Carlsson
Göran Carlsson
Leif Carlsson
Sven-Henry Carlsson
Lennart Eklöf
Stefan Ekman
Stephan Ekström
Mats Eriksson
Nils-Folke Eriksson
Anders Fogelberg
Kickan Fridman
Per Frödell
Ove Gardelius
Olle Gardell
Curt-Christer Gustafsson
Henrik Hammarström
Svante Hezekielsson
Tryggve Härviden
Jan Johansson
Anders Jolby
Thorwald Kaijser
Hilbert Karlqvist
Per-Inge Karlsson
Bengt Klingvall
Harry Kvist
Arne Kågestedt
Rolf Larsson
Tord Lickander
Lennart Lindholm
Bengt Lindroth
Kalle Lindström
Hans Ljungwald
Gun-Britt Lövdahl
Leo Lövdahl
Jan Löwenborg
Tony Löwenborg
Erik Mattsson
Alf Möllerström
Anders Nikker
Nils Nilsson
Tomas Nilsson
Alert Norrby
Alvar Olsson
Agneta Pettersson
Sten Pettersson
Sune Ronqvist
Stig Sandelin
Östen Sjöblom
Nils-Gunnar Smith
Bo-Gustaf Sorby
Christer Starkenberg
Jan-Olof Stridh
Cai Ström
Svante Ståhl
Tony Sundstrand
Sigvard Svensson
Tom Tibbling
Bertil Öste

Vill du vara med och sponsra vår Kamratfond nästa år? Sätt då gärna in ditt bidrag tillsammans med årsavgiften 2020 på bankgiro 192-0800. Kom ihåg att ange ditt namn och adress!

Pang och rök i Boden

A 7 Kamratförening fick en inbjudan från A 9 i Boden om att delta i Garnisonens dag lördagen den 9:e september. Undertecknad och Stefan Ekman tog sig an inbjudan och reste dit.

Efter en lång resa kom vi fram till Boden. Det märktes att man kom till en stad där det åter fanns värnpliktiga. Hela torget utanför hotellet och på gatorna marscherades kors och tvärs, en härlig syn. Det hade varit inryckning på I 19 och nu skulle grupp- och plutonsbefälen visas runt i Boden. Hela övningen avslutades med att alla käkade korv med bröd på torget.

På morgonen efter hämtades vi för att åka till regementet. Av gamla A 8 fanns inte mycket kvar och nya A9 ligger inom I 19 område. Vi hann med ett studiebesök på ArtSS och tittade på deras utställning om Artilleriets historia. Därefter genomfördes en pampig ceremoni på I 19 kaserngård. Fanor, standar, musikkår, kamratföreningar, civila och många värnpliktiga. Huvudgäst var H.M Konungen som tilldelade I 19 en ny regementsfana. Många tal hölls av olika potentater, det bästa höll den kvinnliga regementspastorn som lyckades knyta ihop dagens värnpliktiga med Abraham på ett mycket bra sätt. Därefter rundvandring för att studera en hel del ny materiel som har tillförts försvaret. Vilka grejer! På eftermiddagen genomfördes en stridsförevisning med archer, stridsvagnar, pansarbandvagnar och helikopter. Mycket pang och rök. Dagen avslutades med en trevlig middag på mässen. Vi saknade kamratföreningarna från A 8 och A 9 som inte hade möjlighet att delta.

TEXT SYLVE NILSSON
FOTO STEFAN EKMAN, FÖRSVARSMAKTEN

Fan- och standarförare på Garnisonens Dag i Boden Sylve Nilsson, Lennart Andersson A 6 och Sten Bredberg A 4.

Luftvärnsvänner

Det har inte på länge varit så roligt, trevligt och spännande att vara luftvärnare som nu. För drygt tio år sedan var truppslaget på håret att läggas ner (det behövdes ju inte i Afghanistan och Mali) och nu säger en del det skämtsamt att armén är en del av luftvärnet.

Nya luftvärnssystem är på väg in och antalet krigsförband ökar. Förutom de nuvarande två luftvärnsbataljonerna får de två brigaderna och stridsgruppen på Gotland var sitt kompani med robot 70 och robot 90. Därutöver den enhet (kompani?) med robot 23 Bamse som sedan 1 juli i år finns på Gotland. Hur det blir i den nära framtiden är svårt att sia om, jag tänker då bl.a. på den tänkta utvecklingen/anskaffningen av bataljonsluftvärn och bärbara luftvärnssystem. Och får vi ytterligare en grundutbildningsplattform i likhet med vad som föreslås för bl.a. artilleriet och amfibiekåren? Det torde inte bli något Lv 6 G(otland) men blir det ytterligare en plattform ligger nog mellersta (Kungsängen?) eller norra (Boden?) Sverige bra till.

Försvarsbeslut 2020 kommer rimligen ge en fingervisning och till syvende och sist är det anslagen och den politiska viljan som styr.

Nästa år har det gått 20 år sedan den stora nedläggningen av förband, skolor och inte minst krigsförband skedde. Vi planerar att uppmärksamma 20-årsminnet av vårt Lv 2 nedläggning med en middag den 29 augusti. I övrigt följer verksamheten 2020 väl inkörda spår.

Alla medlemmar med anhöriga tillönskas ett Gott Nytt År.

RUTGER U:SON EDWARDS
ORDFÖRANDE LV 2 KAMRATFÖRENING

Verksamhetsplan 2020

Verksamhetsplanen för 2020 följer planen för tidigare år. Vår-och höstmötena med eller utan föredrag kommer att hållas på restaurang Visborg, om inte annat anges i kallelserna. Då finns möjlighet att välja annan förtäring än ärtor!

23 januari Styrelsemöte
kl. 1830 på Utbildningsgrupp Gotland (UGG).

11 mars Årsmöte
kl. 1830 i Gotlands Försvarsmuseum. Anmälan om deltagande senast 9 mars till Rutger Edwards på 076 – 83 93 230 eller rutger.edwards@tele2.se. Motioner skall vara Rutger Edwards tillhanda senast 28 februari. Efter mötet helsubventionerad måltid.

23 april Vårmöte
kl. 1100 restaurang Visborg. En gäst per medlem får deltaga.

7 maj Styrelsemöte
kl. 1830 på UGG.

6 juni Nationaldagsfirande
Gotlands Försvarsmuseum i Tingstäde, samling 11.45.

10 juni Luftvärnsregementets Kamrater
Nr 1-2020 utkommer

29 augusti Uppmärksammandet av 20-årsdagen av Lv 2 nedläggning.
Samling vid f.d kanslihuset på Wisborgsslätt kl. 1630. Middag i museet i Tingstäde kl. 1800. En gäst per medlem får deltaga. Detaljinfo utges senare.

10 sept Styrelsemöte
kl. 1830 på UGG.

22 okt Höstmöte
kl. 1100 restaurang Visborg. En gäst per medlem får deltaga.

12 nov Styrelsemöte
kl. 1830 på UGG.

3 dec Luftvärnsregementets Kamrater
Nr 2-2020 utkommer

10 dec Julbön i Visby domkyrka
kl. 1500. Preliminär dag och tid.

29 dec KFT
P 18-A 7-Lv 2-KA 3 kf:s tidskrift utkommer.

Styrelse

www.lv2kamratforening.se

Ordförande	Rutger Edwards
Vice ordf	Fredrik Hård af Segerstad
Sekreterare	Bertil Olsson
Kassör	Åsa Grahn
Ledamöter	Ingemar Fransson, Kjell Pettersson, Ingemar Gutenberg

In memoriam

Major Bengt Larsson var född 28 december 1960 och avled 9 december 2018. Hans yrkesbana började då han blev antagen som plutonsofficersaspirant 23 maj 1978 och blev befälselev vid GS 1 (gruppbefälsskola 1). Han fick sin första grad som korpral 1 april 1979 och fast anställning som GC/furir (gruppchef/furir) 23 maj samma år. Elev vid GS 2 vid Lv 4 29 maj 1979 till 25 januari 1980 med befordran till GC/överfurir 23 januari. Bengt Larsson hade tidigt visat att han var lämplig för högre utbildning och fick möjlighet att komplettera sina civila betyg. Den fortsatta utbildning och befordran till högre grader var en följd av övergångsbestämmelserna inför införandet av NBO (Nya befälsordningen) 1983. 1 september 1981 år blev han antagen som regementsofficersaspirant, utnämndes till sergeant 11 januari 1982 och var från det datumet elev vid AspS 2 (Aspirantskola 2) truppslagsdel. Utbildningen fortsatte direkt vid Krigsskolan Karlberg med början 16 februari, samma dag blev han befordrad till fänrik. Efter genomgången Krigsskola kom utnämningen till R/lt (regementsofficer/löjtnant) 26 augusti 1983. Trupptjänstgöring på Lv 2 och sedan elev vid AIHS (Artilleri-och ingenjörsofficershögskolan) 8 oktober 1985 till 15 augusti 1986. Den kursen genomfördes med så goda vitsord, att han blev repetitör vid AIHS kurs 87/88. Repetitör kan sägas vara en resursperson, som skall stötta eleverna och genomföra stödundervisning. Direkt efter repetitörsåret var han elev vid Militärhögskolans allmänna kurs (majorskurs) som också genomfördes så framgångsrikt, att han kvalificerade sig till Militärhögskolans högre stabskurs, som han genomgick 4 oktober 1993 till 30 september 1994. Befordrades till major nivå 3 i luftvärnets centrala personalkår 1 september 1994. Utbildningsåret 97/98 var Bengt Larsson chef för grundutbildnings-bataljonen. Innan Lv 2 nedläggning tjänstgjorde han vid Milostab Mitt i Strängnäs 1 januari 1999 till 13 mars 2000, från vilket datum han fick tjänstledighet för att prova civilt arbete. Bengt Larsson var vid sin bortgång rektor vid Brinellgymnasiet i Nässjö.

Löjtnant Hans ”Hasse” Carlsson var född 7 mars 1935 och avled 2 april 2019. Han anställdes som furir 28 mars 1954 och utnämndes till överfurir 1 oktober 1957 och blev rustmästare 1966 eller 1967. P/ fj (plutonsofficer/fanjunkare) vid tjänsteställningsreformen 1 juli 1972 och slutligen löjtnant vid NBO (Nya befäls-ordningen) införande 1 juni 1983. Hans Carlsson gick i s.k. RYA-pension 31 december 1992. RYA (Rådet för yrkesofficerarnas avveckling) var ett avtal för att vid de neddragningar av försvaret som då tog fart, minska antalet yrkesofficerare.

Under sin yrkesbana tjänstgjorde han som instruktör på luftvärnsplutoner och som radarinstruktör samt senare som kompaniadjutant. 1984 blev han placerad som bataljonsadjutant och 1986 som utbildningsadjutant i utbildningssektionen för att avsluta sin tjänstgöring med placering på DSA fr.o.m 1 mars 1989 (Drift – och serviceavdelningen), som lydde under A 7.

I krigsorganisationen var Hans Carlsson bl.a. placerad som chef för en lokalförsvarslvpluton och 1987 gick han utbildning till luftvärnsorienteringsbefäl vid basbefälsskolan i Halmstad följt av krigsplacering i KC (kommandocentralen) på Visby flygfält. Han blev ofta anlitad som lärare vid ny- och vidareutbildning av orienteringsbefäl.

Fysisk träning var ett stort intresse och han var en skicklig orienterare. Bl.a. ingick han i Lv 2 lag som sensationellt blev segrare och armémästare i budkavle-orientering klass B (3-mannalag med befäl oavsett kategori) 1964. Han tog även framstående placeringar i distriktsmästerskap i både budkavleorientering och nattorientering.

Vi minns Bengt Larsson och Hans Carlsson med värme.
Rutger U:son Edwards

Välkommen till årsmöte 2020

Årsmötet hålls onsdag 11 mars kl. 1830 i Gotlands Försvarsmuseum i Tingstäde.

Anmälan om deltagande senast 9 mars till Rutger Edwards. rutger.edwards@tele2.se eller 076–83 93 230.

Motioner skall vara Rutger Edwards tillhanda senast 28 februari.

Efter mötet helsubventionerad måltid.

Hjärtligt välkommen!
Styrelsen

Årsavgift 2020

Årsavgiften för 2020 är fastställd till 50 SEK. Om allt fungerat har du fått eller får snart ett brev med inbetalningskort och information. Vi ber dig att senast 31 mars betala årsavgiften på pg 61 07 90-8, Lv 2 kamratförening. OBS! att f.d. förbandschefer och hedersmedlemmar är befriade från årsavgift. I infobrevet framgår vilka medlemmar som redan betalt avgift för 2020 och i vissa fall längre.

@ Anmäl din e-postadress

Och styrelsen vädjar ännu en gång till de som ännu inte anmält e-postadress. Gör det till rutger.edwards@tele2.se. Och kom ihåg att anmäla adressändring och ändring av e-postadress till adress enligt ovan.

Styrelsen

Gruppbild 1992-93: Främre raden fr.v. Karl Plan, Robert Kollberg, Magnus Jegréus, Jonas Tollander, Oskar Lindberg, Rickard Hansson. Bakre raden fr.v. Jim Persson, Henrik Larsson, Mathias Gillerfors, dold Reine Persson, Per Eriksson och Magnus Hejdenberg.

Trosstroppen från 1992/93

Möte med minnen

26 år efter utryckningen från Lv 2 stötte Magnus Jegréus och Peter Mattson på varandra i Norrtälje och då dök tanken upp att ordna en återträff med trosstroppens värnpliktiga. Platsen var enkel att bestämma och tiden blev 6-8 september 2019.

Sena avhopp och att förhinder uppkom gjorde att fem kamrater slutligen deltog hela tiden och en var med endast på middagen på Bad Wolf BBQ på lördag kväll. Lördagen ägnades åt att promenera i Visby och att i Domkyrkan tända ett ljus för nyligen bortgångne Reine Persson. Efter promenad och lunch såg man på fotografier och berättade minnen och dagen avrundades med middag på Bad Wolf BBQ.

På söndagen besöktes Visborgsslätt, museet i Tingstäde och Tingstäde fästning. Vid återkomsten till Visby citeras Magnus Jegréus ursprungliga text -”Efter besöket på fästningen gick färden tillbaka till hotellet och samma tråkiga känsla infann sig, som när dagen för MUCK var. Jaha! Vad händer nu då? Då sa vi det, vi fem som var kvar, vi syns väl om fyra år? Inte ska det behöva gå 26 år igen? 30 år efter MUCK ska vi väl ha en träff med fler än sex stycken!”. 2023 är förhoppningsvis merparten av trosstropp 1992/93 drygt 20 värnpliktiga med på en återträff. Intresset brukar öka med stigande ålder och ökad nostalgikänsla. De allra flesta ur troppen krigsplacerades på 1.lvkompaniet robot 70. Robert Kollberg, som endast deltog i middagen, placerades dock i mobiliseringsreserven på 2. lvkompaniet robot 70 som bilförare/packman. Övriga krigsplaceringar: Peter Mattsson ställföreträdande chef reparationsgruppen/ fordonsmekaniker, Magnus Jegréus signalmekaniker/ bilförare, Magnus Hejdenberg fordonsmekaniker/bilförare, Jim Persson bilförare/reservdelsman och Jonas Tollander chef trossgruppen.

TEXT: RUTGER EDWARDS
(UNDERLAG FRÅN MAGNUS JEGRÉUS)
FOTO: PETER MATTSSON (GRUPPBILDEN FRÅN 1993) RESP. OKÄND.

2019: Fr.v. Jim Persson, Magnus Jegréus, Jonas Tollander, Peter Mattsson och Magnus Hejdenberg.

Eran började redan 1969

Det var 1969, en speciell tid för många. För några var det särskilt speciellt. Den behändiga robot 69, som kallades Redeye, inledde då roboteran på Lv 2. Det var då, för 50 år sedan, som några grabbar från Östergötaland och Gotland också inledde sin era.

De fortsatte att träffas alla år som följde. Oftast i form av en civil middag men vid ett flertal tillfällen, 1972, 1976, 1983 och 1988, var det krigsförbandsövning (KFÖ) och däremellan var det särskild övning befäl (SÖB). Den civila träffen genomfördes alltid ovasett KFÖ eller SÖB.

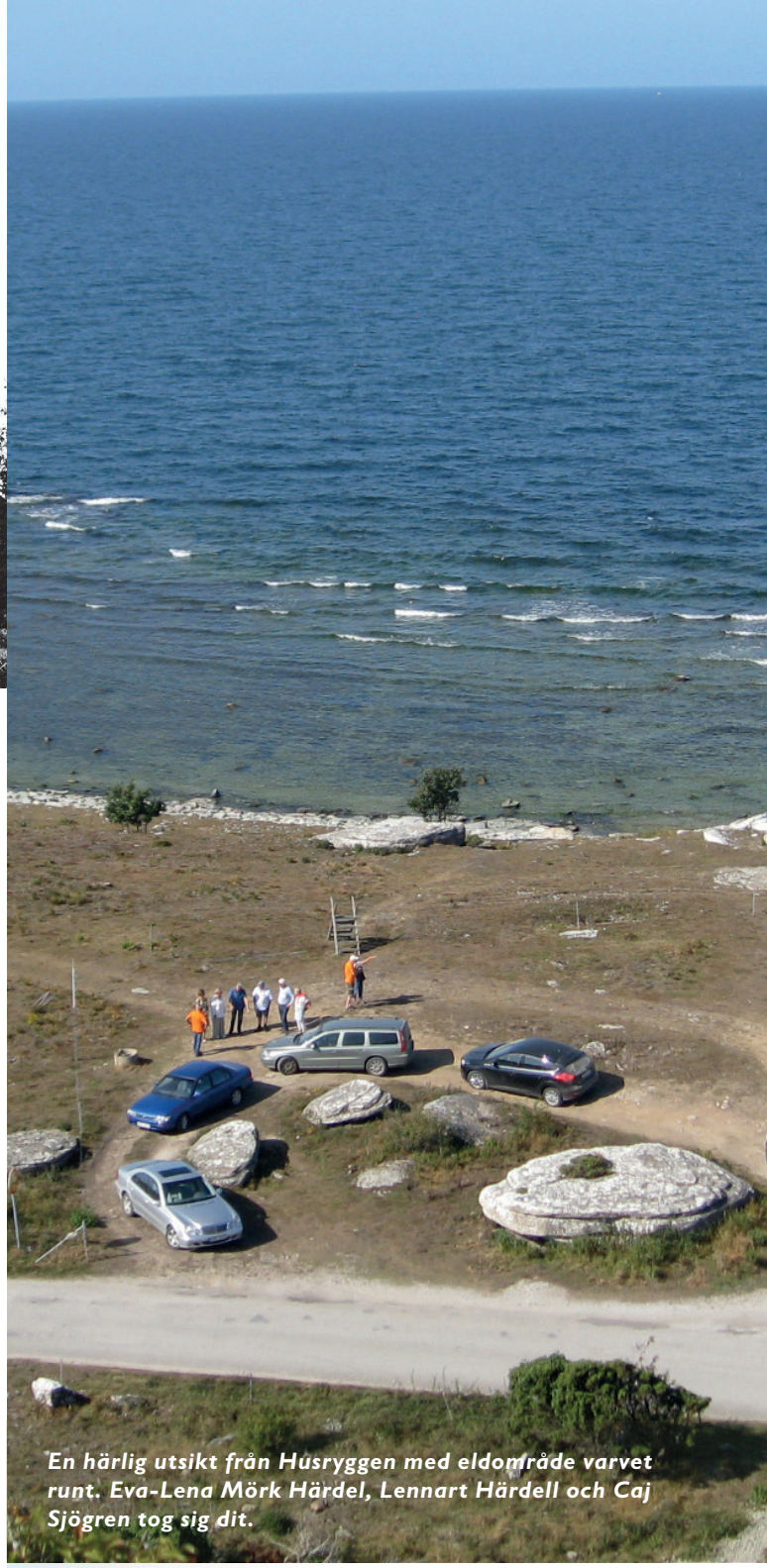
I år firades 50-års-jubileum och den gick av sin stapel på Gotland, närmare bestämt på den södra delen av ön. Söder om de välkända Hemsefälten, hos det också välkända Holmhällar pensionat.

Jubileumsprogrammet började redan på torsdagskvällen med come-together på vårt älskade vattenhål Munkällaren. Fredagen inleddes med besök på Tofta för vissa och DBW Botaniska Trädgård för andra. En undbar god lunch hos Broman & Son i Gnisvärd, strax söder om Marsängen. Fortsatt marsch till Holmhällar, detta sköna, härliga ställe som så väl passar Bassegänget. På kvällen ett enklare samkväm vid stugorna. Lördag rundfärd på sudret med stopp vid Husryggen, Körsbärsgården, Majstregården och stenmuseet vid Kettelviken. På kvällen intogs jubileumsmiddagen, grillvagn från pensionatet, vid fiskeläget med Heligholm i fonden. Träffen avslutades vid Langska huset i Visby. Dit kom Uno von Corswant och Marita Eneqvist. De hade valt att delta i Unos sons bröllop på Fårö som skedde samma helg.

Se men inte röra för Maria Berglund på Körsbärsgården

UR MINNET
GÖRAN HELLSTRÖM

En härlig utsikt från Husryggen med eldområde varvet runt. Eva-Lena Mörk Härdel, Lennart Härdell och Caj Sjögren tog sig dit.

Njutare fr v: Leif Larsson, Eva Larsson, Maria Berglund, Leif Delén och Krister Djerf. Njutare t h: Randi Hjorthol, Hans Silborn, Annmari Sjögren, Caj Sjögren, Eva-Lena Mörk Härdell och Lennart Härdell. Foto Göran Hellström.

Bilden visar en av amfibiekårens furirer. Kanske med målet överfurir.

Överfuriren är tillbaka

Intet är som bekant nytt under solen. Nuvarande gradsystem infördes 2008, när tvåbefälssystemet och kategorin specialistofficerare infördes. Fr.o.m 1 oktober 2019 har gradsystemet ännu en gång ändrats för att passa det system vårt nya försvar har.

Gradsystemet för taktiska officerare, d.v.s. från fänrik till general, berörs inte. Gradsystemet för specialistofficerare hade tidigare fyra grader – 1. sergeant, fanjunkare förvaltare, regements / flottiljförvaltare – men får nu en femte och helt ny grad, översergeant, och 1.sergeant blir ”bara” sergeant.

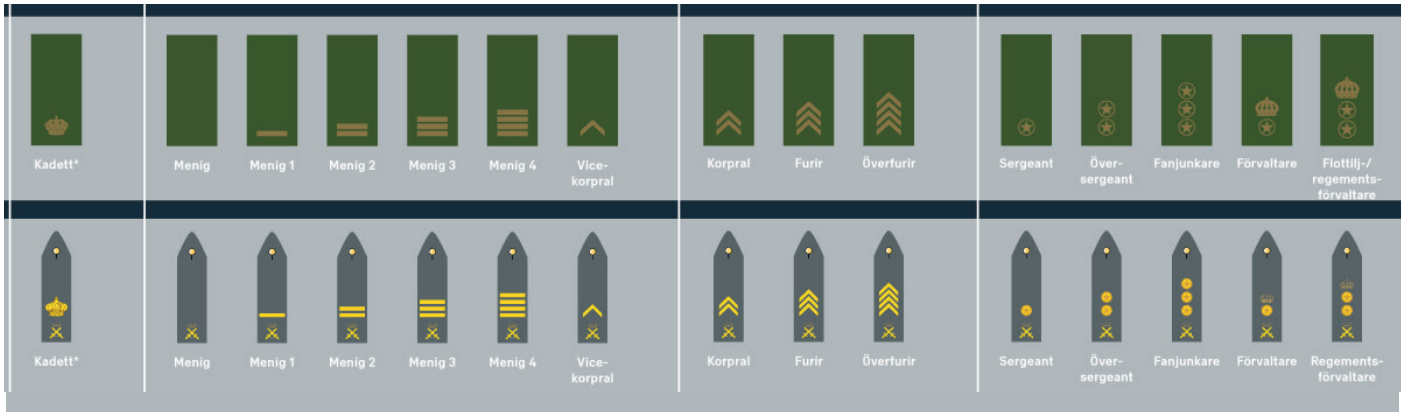
De största förändringarna

Gradsystemet för gruppbefäl får de största förändringarna. Gårdagens två grader – korpral och sergeant - blir tre när graden sergeant överförs till specialistofficersgruppen och furir och överfurir kommer tillbaka!
Graderna för gruppbefäl blir alltså korpral, furir och överfurir. I gruppen ”soldat och sjöman” var graderna tidigare menig, menig 1.klass och vicekorpral. I det nya systemet blir det menig, menig 1, menig 2, menig 3, menig 4 och vicekorpral.
Gradsystemet har sedan tjänsteställningsreformen 1972 (de tidigare indelningarna i underbefäl, underofficer och officer ändrades till plutonsofficer, kompaniofficer och regementsofficer) nu gått varvet runt och alla de grader som togs bort 1972 eller 1983 (Nya BefälsOrdningen NBO, när alla blev yrkesofficerare med graderna från fänrik till general), är nu tillbaka.

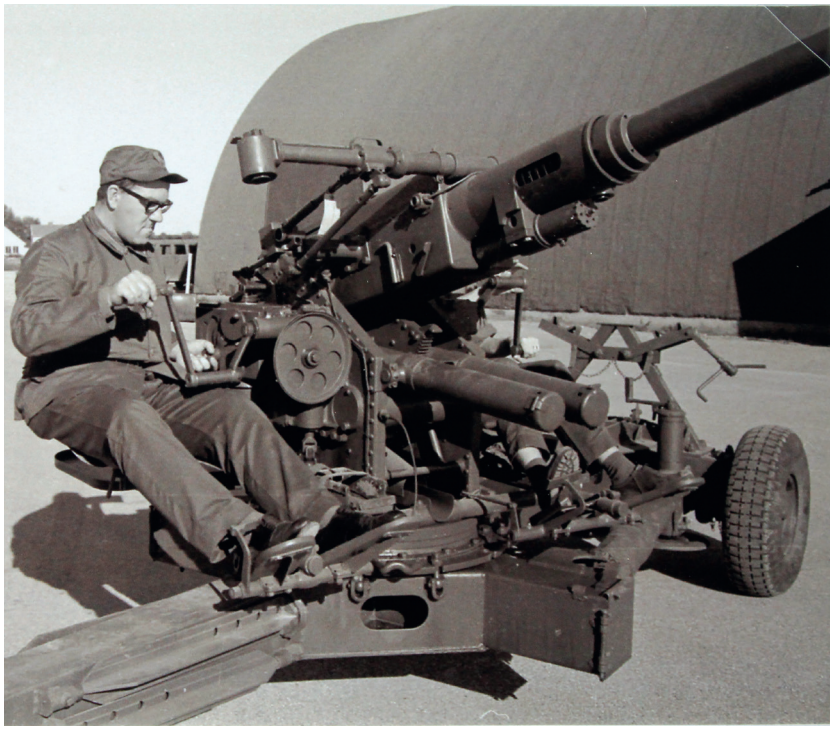
Helt nya grader

Helt nya gradbeteckningar är överfuriren med fyra vinklar och förvaltaren med en pixknapp och krona. Soldat/sjöman har fått de tidigare beteckningarna för gruppbefäl / underbefäl med en till fyra stolpar. Det var tidigare graderna för vicekorpral, korpral, furir och överfurir. Får vi se rustmästaren igen i framtiden?

TEXT: RUTGER EDWARDS
ILLUSTRATION FÖRSVARSMAKTEN

Lokal-försvars-luftvärn på ön

Förste armétekniker (fate) Arne Bjällfalk bemannar en m/36.

På fastlandet var lokalförsvarsluftvärnet med 40 mm akan m/36 i huvudsak organiserat i bataljoner med varierat antal plutoner i bataljonerna. I den gotländska krigsorganisationen ingick endast två fristående lflvplutoner m/36.

Plutonen bestod av 59 man – en plutonstab om tre man, stabs-och trosstropp om 12 man och fyra pjäsgrupper om vardera 11 man. Varje pjäsgrupp hade en 40 mm akan m/36. Den personliga beväpningen var för pjäsmännen gevär m/96 och för övriga kpist m/45. Plutonen var eldenhet och pjäserna grupperades med 200-400 meters mellanrum vid skydd av punktmål. Var uppgiften att bekämpa luftlandsättning grupperades pjäserna parvis med 2-3 km mellanrum mellan pjäsparen. Inga fordon ingick organisatoriskt (förutom en personbil i stabs-och trosstroppen) varför transportresurser måste avdelas om plutonen skulle omgruppera. Plutonen kunde bekämpa luftfarkoster upp till 1500 m höjd och 2000 m avstånd och i farter upp till 100 m/sekund.

Plutonens strid leddes av en eldledare från plutonsstaben. Information om luftläget erhölls från lufor (luftförsvarsorientering), lvorder eller egen målspaning. Kompani med spaningsradar kunde få som uppgift att luftmålsorientera eller leda strid vid plutonen.

Uppgifterna för de gotländska plutonerna varierade över tiden. Det var bl.a. skydd av radarstationer på Furillen, flygplatserna Bunge och Visby och Slite hamn. De sista krigsuppgifterna var för 702.lflvplut bekämpning av luftlandsättning i Visby hamn från gruppering på höjden söder om reningsverket och för 701.lflvplut bekämpning av luftlandsättning på fälten i anslutning till KA 3 stabsplats vid Alby sydost om Rute. 1981 genomfördes för sista gången KFÖ (krigs-förbandsövning) med lflvpluton. Det var 701.lflvplutonen med löjtnant Lennart Egerskogh som plutonchef. Chef för 702.lflvplutonen var löjtnant Hans Carlsson. 40 mm akan m/36 skrotades runt 1990.

40 mm akan m/36 ingick också i KA 3 krigs-organisation. Bl.a. fanns vid kustspaningsradar-stationerna (ksrr) på Hoburgen, Stora Karlsö, Östergarn och Bungenäs en dubbelpjäs grupperad i värn på marken och på Gotska Sandön två enkelpjäser monterade i var sitt torn.

Med denna artikel avslutas serien om Lv 2 krigsförband. Underlag för att skriva en artikel om förbanden utrustade med 7,5 cm luftvärnskanoner finns ej tillgängligt.

TEXT: RUTGER EDWARDS

FOTO: OKÄND RESP. RUTGER EDWARDS (DUBBELPJÄSEN)

40 mm dubbelautomatpjäs m/36-41/A från ksrr 435 Östergarn. Pjäsen finns idag på Gotlands Försvarsmuseum, Skans IV, i Tingstäde.

Lv 6 -vägen mot målbilden

Brigadgeneral Mikael Frisell, FMV, regementschef Anders Svensson, Lv 6, samt arméchef Karl Engelbrektson framför standarvakt och robot 98-lavett vid ceremonin på Luftvärnsregementets kaserngård.

23 augusti genomfördes överlämning av eldenhet robot 98 från Försvarets Materielverk (FMV) till Försvarsmakten och Armén vid en välbesökt ceremoni på Lv 6 kaserngård. Ett utvecklingsarbete som pågått i många år mellan Försvarsmakten, FMV och industrin som ett steg att ombeväpna luftvärnet med ny materiel. I november genomfördes en skarpskjutning med systemet på FMV provplats i Vidsel.

Organisation

Året inleddes med att regementet fick en ny enhet i form av Logistikenheten. Som konsekvens av Försvarsmaktens nya ledningsstruktur har vissa resurser som tidigare funnits hos Försvarmaktens Logistik (FMLOG) och FMV överförts till garnisonscheferna i landet med syftet att stärka deras roll. Logistikenhetens uppgift handlar i stort om att samordna och genomföra logistikstöd till förbanden inom garnisonen och innehåller försörjningsdelar (exempelvis serviceförråd) och tekniska funktioner.

From 2020 överförs utbildningsgrupperna (dvs hemvärnet) till Militärregionerna som upprättas som egna förband. I vårt fall övergår Hallandsgruppen till Militärregion Väst i Skövde, personalen kommer finnas kvar i Halmstad men organisatoriskt tillhöra Skövde.

För att leda förbandet Lv 6 och i rollen som garnisonschef finns en regementsstab (tillika garnisonsstab) med ca 50 medarbetare indelad i nio avdelningar (G1-G9). En blandning av officerare, civilanställda och anställda soldater inom en mängd specialområden.

Vid årsskiftet bildas en Garnisonsenhet under Lv 6. Vid enheten kommer diverse funktioner (såsom Försvarshälsan och övning/skjutfältsavdelning) samlas för att stödja garnisonens förband utifrån chefen Lv 6 roll som garnisonschef.

Utbildning

I mitten av juni var det utryckning för ca 250 st rekryter som genomfört sin grundutbildning vid Lv 6 (9 alt 11 månader). Många av rekryterna har fortsatt sitt engagemang inom Försvarsmakten exempelvis som anställda soldater (GSS K) eller påbörjat studier till officer. För att klara kommande utökningar av våra förband är det avgörande med en god officersförsörjning vilket kräver en grundutbildning med vissa volymer att kunna rekrytera ur. I dagsläget ser det relativt gynnsamt ut för Lv 6 del med antalet elever på officersutbildningar men vi måste ständigt ha fokus på olika former av rekryteringsåtgärder.

Förberedelserna för införande av Patriot (luftvärnssystem 103) fortsätter enligt den införandeplan som finns inför första leverans 2021. Lv 6 har under året haft elever på kurser i USA något som kommer öka betydligt i antal kommande år. Framtagning av ny organisation och metoder för systemen pågår inom förbandet. Mottagandet av Patriot ställer krav på vår infrastruktur, planering pågår för omfattande nybyggnation som innebär höga krav inte minst när det gäller säkerhet.

Pågående återtagning av totalförsvaret innebär utökade samarbeten med den civila sidan. Garnisonen har väl utvecklade samarbeten och forum med Länsstyrelsen, kommuner, högskola och andra myndigheter/funktioner i Halland. I september genomfördes en totalförsvarsdag på Lv 6 som riktades till alla elever i årskurs 2 vid gymnasieskolorna i Halland, ca 1500 elever deltog med temat från överraskad till förberedd.

Tillväxt

Försvarsberedningens rapport (Värnkraft) från i våras utrycker inriktningar mot utökningar av Försvarsmaktens olika delar, för luftvärnet innebär rapporten en fortsatt utveckling utöver vissa delar som redan är beslutade. Förstås kommer ekonomiska förutsättningar bli avgörande hur omfattande utökningarna blir.
Utöver beslutade införanden av eldenhet 98 och Patriot införs brigadluftvärnsförband (robot 70/90) och i samband med Almedalsveckan presenterades eldenhet 23 (Bamse) som tillförs stridsgruppen på Gotland.

Tillväxten inom Försvarsmakten ställer höga krav på organisationen, från att under många år hanterat reduktion och avveckling skall Försvarsmakten nu ställa om och kunna hitta metoder för att utöka sin verksamhet.

Det är en intressant och utmanande period vi är inne i som kräver målmedvetet arbete och tålamod av personalen.

MATS LÖVDAHL
STABSCHEF LUFTVÄRNSREGEMENTET
F D OFFICER VID LV 2

FOTO CARL SJÖSTRAND

Luftförsvaret på Gotland stärkt -igen!

Eldenhet robot 23 på yttre piren i Visby 1 juli 2019.

I Bengt Hammarhjelms kapitel ”Arméluftvärnets utveckling på Gotland...” i Lv 2 minnesbok står det i slutet ”Någon tillfredsställande lösning på detta problem (alltså bristen på höghöjdsluftvärn red. anmärkning) är annars inte att vänta förrän efter 1997 års försvarsbeslut. Det s.k. BAMSE/robot 23-projektet beräknas då vara klart. Beslutar riksdagen om att detta skall omsättas i produktion, torde Lv 2 bli aktuellt för tilldelning av sådana robotar i början av nästa sekel ”.

Kapitlet skrevs 1994 och 25 år senare finns robot 23 BAMSE på Gotland. Den 1 juli stod en eldenhet robot 23 med sin karakteristiska radarmast grupperad på hamnpiren i Visby. Det försämrade omvärldsläget är orsaken till ÖB beslut att ytterligare stärka öns försvar.

Lite bakgrundshistoria, hämtat från kapitlet om robot 23 i boken ”Luftvärnet vid millennieskiftet”. 1993 fattade regeringen beslut om utveckling av systemet. I arméns materielplan fanns fram till mitten av 1990-talet medel för anskaffning av systemet men när beslut om serietillverkning skulle fattas 1998 hade ominriktningen av försvaret gjort att beslut togs att endast beställa en s.k. förbands-demonstrator. Demonstratormaterielen levererades 2008 till Luftvärnsregementet och begränsad soldatutbildning av plutons storlek genomfördes samma år. Det sattes sålunda inte upp några krigsförband med systemet utan materielen ställdes i förråd men har hållits uppgraderad.

Det ÖB Micael Bydén gjorde var alltså att ta ut materielen ur förråden, göra ett krigsförband av ett redan betalt och fungerande system och transportera det till ön. Hur många eldenheter det gäller torde vara sekretessbelagt likaså vilken/vilka uppgift(er) det har.

På lavetten, som väger 13 ton och kan dras av valfritt (terräng-)fordon, sitter radarmasten med sensorer (eldledningsradar och IR-kamera) samt sex robotar. I den splitterskyddade hyddan sitter de två operatörerna, stridsledare och robotskytt. Systemet har allväderskapacitet, räckvidden är c:a 10 km i höjd och c:a 15 km i längd och kan bekämpa mer avancerade mål än t.ex. robot 70. Omladdning av robotar sker manuellt. Roboten styrs enligt kollimationsprincipen, d.v.s. radarn mäter in både målet och roboten och ger styrsignaler till roboten. Två robotar kan styras samtidigt.

Namnet BAMSE var inte helt okontroversiellt, en snäll björn som fick låna sitt namn till militär materiel. BAMSE är en akronym till Bofors Advanced Medium range Surface to air Evolution. I systemet ingår också spaningsradar PS 90, en nygammal bekant som fanns i Lv 2 krigsorganisation i robot 90-kompaniet och i lvkompaniet 48 med centralinstrumentering 790.
Avsikten var att anskaffa fyra bataljoner robot 23, varav en skulle placeras på Gotland, de övriga i Skåne, Stockholm och Boden-Luleå.

TEXT OCH FOTO: RUTGER EDWARDS

KA 3 vänner

När du får denna eminenta tidskrift i din hand återstår det bara några dagar på 2019, så en summering av vad som hänt under året kan vara på plats. Redan på årets första dag drabbades vi av stormen Alfrida som ställde till med en hel del skador. I Fårösund hade vi vindbyar på 35 m/s. Fåröfärjan ställdes in under drygt ett halvt dygn och taket på den tidigare fortbyggnaden blåste av. Många strömavbrott och stormfällen blev det.

För kamratföreningen har det varit ett bra år i flera avseenden. Vi stod i år som arrangör för den sedan 2017 återupptagna traditionen med kamratföreningsträffar inom f.d. Kustartilleriet. Det blev en alltigenom lyckad träff med Fårö kursgård som bas för aktiviteterna och med alla kamratföreningar representerade. 2020 bär det av till Göteborg och KA 4 kamratförening. Du kan läsa mer om vår träff i en särskild artikel på annan plats i tidningen. Ärtmiddagen och ”lillejul” har genomförts med god närvaro. Det kan du läsa mer om i särskilda artiklar i tidningen Det som varit särskilt glädjande är, att vi även i år fått en ökad medlemstillströmning. Även om vi inte nådde förra årets fina resultat med 36 nya medlemmar så måste man ända vara nöjd med att jag kunnat hälsa ytterligare 27 medlemmar välkomna till föreningen, varav flera tidigare värnpliktiga vid KA 3. Detta 19 år efter vårt förband lades ned. Vi har nu passerat 300-strecket och är nu 311 betalande och hedersmedlemmar. Och jag tror att det finns ytterligare rekryteringspotential.

Vid årsmötet beslutade vi om delvis förändrade stadgar. Ändringen gällde främst vem som kan bli medlem i föreningen. Fullständiga stadgar finns att läsa på hemsidan.

Vår grupp på Facebook har också ökat ordentligt. Min förhoppning inför 2019 var att vi skulle bli mer än 500 medlemmar i gruppen. Det målet är uppnått med råge. I skrivande stund är vi 546 medlemmar. Facebookgruppen är ett viktigt forum för att sprida information om kamratföreningens verksamhet och KA 3 historia. Gruppen har också bidragit till rekryteringen av nya medlemmar till kamratföreningen. Sprid gärna att gruppen finns bland dina vänner och bekanta så kanske vi rent av kan närma oss 600-strecket. För att ytterligare sprida kunskap om vår förening har vi startat en hemsida, ka3kamratforening.se. Sidan är fortfarande under uppbyggnad så vi tar gärna emot tips och idéer om innehållet. Alla ni som följer vår verksamhet på sociala medier har kunnat konstatera att vår arbetsgrupp varit fullt sysselsatta med att fortsätta utveckla marindelen av Gotlands försvarsmuseum. Att vara ordförande i en förening med sådana eldsjälar är ett privilegium. Vi är runt 15 personer som i princip varje onsdag under höst, vinter och vår ägnar oss åt museet. Under sommaren har 27 gamla KA 3:are ställt upp som museivärd vid marindelen. Deras insatser har varit mycket uppskattade av besökarna. Både de och arbetsgruppen förtjänar ett stort tack för sina insatser. Vad som hänt under året vid marindelen har jag skrivit om på Gotlands försvarsmuseums sidor, och det är en hel del.

På vårt gamla regementsområde har det hänt en del. Den gamla teknikbaracken har byggts om och till, så nu har Fårösund åter ett hotell. Fortsatt utbyggnad av skjutbaneområdet pågår. Biblioteket har, efter att i två år varit beläget i gamla fredsförrådets lokaler, flyttat tillbaka till skolan. Detta efter att besöken minskat kraftigt och utlåningen minskat med 70% efter flytten in på regementsområdet. Ordningen återställd. Tyvärr står fortfarande våra två kaserner outnyttjade och framtiden för dem är det svårt att sia om. Efter att Fortverket köpte tillbaka Marinhamnen hade åtminstone jag en förhoppning att under året få se något örlogsfartyg angöra hamnen. Med något undantag så har det inte blivit så. Vissa gamla byggnader på varvsområdet har rivits men annars är det främst Sjövärnskåren och Sjöräddningssällskapet som nyttjar hamnen. Vi får se vad som händer under 2020. På Trelge har de två kvarvarande barackerna rustats upp och nya bommar och skyltar är uppsatta. Det kanske är ett tecken på att Försvarsmakten är på väg att återuppta övningsverksamheten där som ett komplement till Tofta skjutfält.

Det marina återtåget på Gotland lyser tyvärr ännu så länge med sin frånvaro. Med den omfattande återuppbyggnaden av försvaret på Gotland borde det också finnas med en permanent marin förmåga med bas i Fårösund. Däremot är det glädjande att amfibiekåren utvecklas och det ser ut som ett nytt amfibieregemente kommer att etableras i Göteborg under perioden fram till 2025.

2020 firar KA 3 kamratförening sitt 75-års jubileum. Det är också 20 år sedan nedläggningen av KA 3. Vi kommer att uppmärksamma detta med en återträff på Fårö sista helgen i augusti. Det är glädjande att kamratföreningen, 19 år efter KA 3 nedläggning, fortfarande är en mycket aktiv förening och med god nyrekrytering. Jag hoppas och tror att 2020 inte ska stå 2019 efter i något avseende.
Jag tillönskar dig och de dina Ett Gott Nytt år!

RUTGER BANDHOLTZ
ORDFÖRANDE KA 3 KF

Ordförande	Rutger Bandholtz
1.vice ordförande	Arne Ekman
2.vice ordförande	Mats Larsson
Sekreterare	Eva Weinebrandt
Kassör	Jan Frändfors
Klubbmästare	Bernt Weinebrandt
Information	Rutger Bandholrz

KA 3 Kamratförening c/o Weinebrandt, Fårö Broskogs 2369, 624 66 Fårö, e-post kustartgotland1938@telia.com

KA 3:are!

Augusti 2019, tre månader har gått sedan försvarsberedningen lämnade över sin rapport till regeringen och trots att det för närvarande inte råder politisk enighet om finansieringen känns inriktningen för totalförsvaret tydlig och fast. Med det passande namnet ”Värnkraft” föreslår Försvarsberedningen i sin rapport hur Sverige ska stärka sin motståndskraft och sin förmåga att kunna hantera en nationell kris upp till ett väpnat angrepp mot vår nation.

I försvarsberedningens rapport föreslår man att nuvarande Amfibieregemente grupperat på Berga omorganiseras och att delar omlokaliseras för att återupprätta ett regemente i Göteborg med uppgiften att producera ytterligare en amfibiebataljon med utgångsgruppering på västkusten. Detta är något som personalen på Amf 1, tillsammans med kollegorna på Göteborgs garnison, förbereder och verkligen ser fram emot. Sverige behöver moderna, närvarande och tillgängliga amfibieförband på västkusten – och det är vi ”amfibianer” som ska producera dem.

Amfibieregementets traditionshus Vanheim på Haninge Garnison, invigdes 16 maj 2019.

Amfibieregementet - möter den förändrade omvärlden

Amfibieregementet är idag ett starkt regemente med vältränade, bra utrustade och personellt väl uppfyllda krigsförband. Vår verksamhet präglas av professionalism, viljan av att vara bäst och en mogen ödmjukhet inför de uppgifter vi åläggs. Implementeringen av det nya personalförsörjningssystemet, trebefälssystemet, stärker förbanden ytterligare.

För att möta en förändrad omvärld med en ökad militär aktivitet i vårt närområde, tillsammans med ett Europa som står inför en oviss framtid, står det svenska samhället inför ett antal förändringar som alla syftar till en stärkt gemensam krishanteringsförmåga. För Försvarsmaktens del innebär det en utveckling som ska ge en ökad militär förmåga. Förmågeutvecklingen gäller även den svenska marinen som har en allt viktigare roll i fred, kris och i krig.

Den viktigaste och mest påtagliga förändringen är förmodligen att pliktlagen åter aktiverats och antalet rekryter som utbildas nu stadigt ökar. Under 2018 var det cirka 180 rekryter som gjorde sin militära grundutbildning vid förbandet och nyligen ryckte drygt 300 nya rekryter in fördelat på ost och västkusten. Med ett ökat antal rekryter skapar vi förutsättningar för tillväxt och ökad personalförsörjning för en större insatsorganisation. För att möta de ökade volymerna har jag etablerat en utbildningsbataljon på regementet med ansvar för all produktion av övning, utbildning och träning som krigsförbanden behöver.

Krigsförbandens materiel omsätts under de kommande 10 åren där exempelvis våra stridsbåtar förnyas och livstidsförlängs, nya vapensystem testas och andra moderniseras eller byts ut.

Ett annat viktigt fokus är vårt intensiva arbete kring vårt traditionshus Vanheim som invigdes tidigare i år. Vanheim är en plats på Haninge Garnison där vi värnar och bevarar våra kunskaper om Kustartilleriets och Amfibieförbandens historia samt ökar relationen till militär självavård.
Vi är i ett läge av förändring, och jag ser fram emot en spännande och utmanande höst, med stort fokus på utvecklingen av amfibisk tillväxt på västkusten.

ÖVERSTE PATRIK GARDESTEN
CHEF AMFIBIEREGEMENTET

FOTO: MAJA HANSSON/FÖRSVARSMAKTEN

Ärtsoppans nya plats var välbesökt

Torsdagen den 17 oktober avhöll vi kamratföreningens årliga ärtmiddag. I år hade vi valt att förlägga den till lokaler inne på KA 3 gamla kasernområde, nämligen i markans fd lokaler där även restaurang Utsikten hållit till.

Lokalen hade Gotlands Idrottscenter välvilligt ställt till vårt förfogande. De senaste 5 åren har vi intagit ärtmiddagen i Bungenäs Matsal. Det har varit trevligt att vara i dessa historiska lokaler men det har inneburit mycket jobb för arrangörerna att genomföra middagen där mht allt som ska transporteras dit och åter för genomförandet av middagen. Därmed är det inte sagt att vi lämnat Bungenäs Matsal för gott. Det får framtiden utvisa.

Sett till deltagarantalet var det ett bra val att flytta tillbaka till KA 3 och gamla markan. Efter några sena återbud blev vi till slut ändå 47 gäster till middagen, vilket vi inte fått plats med på Bungenäs. Särskilt glädjande var att en av deltagarna, Nils Varenius, kom från fastlandet och Fårösund enkom för att delta i denna illustra tillställning.

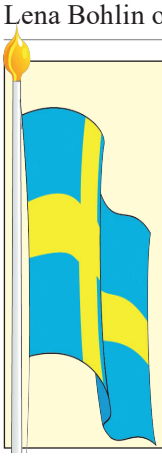
I vanlig ordning serverades snapsvänlig förrätt. Naturligtvis med passande snapsvisor från KA 3 rika visskatt. Tidigare år har vi kunnat avnjuta ärtsoppa från våra mobiliseringsförråd. Men sedan förra året har vi nu själva tillagat en ärtsoppa som svarar upp mot denna klassiker. Att döma av deltagarnas uppskattande applåder efter middagen så konstaterar jag att Eva Weinebrandt, Lena Bohlin och Gunn Wallin lyckats med att uppfylla de högt ställda kvalitetskraven. Så ingen oro för framtida ärtmiddagar i vår regi.

Ärtmiddag med förrätt i gamla markan.

Under det avslutande kaffet mt berättade Arne Eklund om vad som händer i Fårösund och planerna på att starta ett utvecklingsbolag i Fårösund. Efter Arnes information kan man konstatera att någon brist på arbetsuppgifter och utmaningar inte finns. Det ska bli spännande att se vad som kommer att ske i framtiden med vårt Fårösund där även KA 3 fd kasernområde kommer att spela en viktig roll.

TEXT OCH FOTO RUTGER BANDHOLTZ

Nationaldagen 6 juni

Firas 2020 på Gotlands Försvarsmuseum i Tingstäde. Frivilligorganisationer, föreningar och klubbar kommer att bilda fanborg.

11.45 Samling Gotlands Försvarsmuseum
12.00 Flaggan hissas, Högtidstal, kören Nio Sångare, GotlandsMusikens blåsorkester, Fanvakt och Underhållning. Servering av kaffe, saft och bullar.

Kamratförenings årsmöte 2020

Årsmötet planeras att hållas vid Gotlands Försvarsmuseum i Tingstäde i anslutning till nationaldagsfirandet den 6 juni då även ett besök vid marindelen kommer att göras.

Mycket har hänt på ett år. Kallelse med tid och plats utsänds under våren 2020.

Årsavgiften för 2020 är oförändrad

OBS!

Medlemsavgiften för 2020 är endast 100:-, sätts in på bg 718-4732, ange namn och årsavgift 2020.

Har du flyttat, meddela din nya adress. Likaså om du har ny e-post-adress.

TIDSKRIFTSFOND

Fondens syfte är att ekonomiskt underlätta utgivningen av tidskriften. Många har hörsammat vårt upprop genom åren och lämnat generösa bidrag. Allt efter vars och ens plånbok. Det har definitivt underlättat för tidskriftsverksamheten. Frivilliga bidrag mottages tacksamt på bg 718-4732, märk bidraget med "tidning".

Lillejul -en levande tradition

Vapentjänst. Pontus klarar ut vad som gäller.

Traditioner är viktiga. Vi gör vårt bästa i att bevara dem. Fredagen den 6 dec var det dax för en av dessa att gå av stapeln - lillejul.

35 tidigare officerare vid regementet hade hörsammat inbjudan. Särskilt glädjande var att få hälsa tre kollegor från fastlandet välkomna. Aftonen inleddes med bastu i idrottshallen med tillhörande förfriskningar. Vid efterföljande glöggmingel tog jag tillfället i akt att berätta vad som hänt och vad som komma skall inom kamratföreningen. Därefter samlades alla i filmsalen där ÄS (Kermit L) och hans subalterner (Pontus M, Peter M, Bobban) tog befälet över di gamble för genomförande av årets prövningar. Med tanke på den ökade hotbild som konstateras de senaste åren hade subbarna i år valt att pröva gubbarnas kunskaper och förmåga inom vapentjänst, fältarbeten, allmän marinkunskap och de gällande gradbeteckningarna inom försvaret. Och i vanlig ordning löste gubbarna ålagda uppgifter på ett godkänt sätt.

Efter dessa prövningar var det dax att avnjuta kamratförenings klassiska julbord tillagat och vackert uppdukat av Eva W, Gunn W, Anki B, Birgit L och Birgitta S. Som sig bör sjöngs våra klassiska snapsvisor från KA 3-tiden. Det blev väl en 7 - 8 stycken innan vi var färdigsjungna. En och annan vådlig historia från förr berättades till stor förnöjelse.
En i alla avseenden trevlig afton i glada vänner lag!

TEXT RUTGER BANDHOLTZ
FOTO RUTGER BANDHOLTZ

Återträff på Fårö 2020

KA 3 kamratförening fyller 75 år 2020. Vi kommer att fira det med en återträff på Fårö kursgård den 28 – 30 augusti. Det är också 20 år sedan vårt regemente lades ned, vilket vi kommer att uppmärksamma särskilt under återträffen.
Inbjudan till återträffen kommer att skickas ut till er medlemmar under våren, men vik redan nu denna helg i din planering!

Kustartilleri-träffen 2020

Träffarna med kustartilleriets kamratföreningar återupptogs 2017 efter att ha legat ”i träda” ett antal år. KA 1 kamratförening, Vapenbröderna, stod som värd 2017. 2018 genomfördes träffen på Kungsholmen med KA 2 kamratförening som värd och 2019 var KA 3 kamratförening ansvarig för träffen.
2020 är det KA 4 kamratförening som har tagit över stafettpinnen. Träffen genomförs helgen v 37, den 11-13 september i Göteborg.
Vi kommer att skicka ut information och inbjudan under våren så snart detaljerna är klara. Antalet platser kommer att bli begränsat till 20-25 för vår del.
Träffarna har varit mycket uppskattade, så lägg redan nu in dessa datum i din planering för 2020.

Senaste tillskottet visas i vår

Vid Gotlands försvarsmuseums marindel har vi bl.a. som målsättning att beskriva och så långt som möjligt visa objekt från det gotländska kustförsvaret under 1900-talet.

Nu kan vi lägga till ytterligare en pusselbit till samlingarna – 15,2 cm kanon m/83, som efter precis 100 år är åter på Gotland. Den hämtades i Karlskoga av Per-Jan Carlsson och Lasse Karlsson och kom till museet den 25 oktober Med välvilligt tillmötesgående av Bofors Testcenter AB är nu pjäsen deponerad vid GFM marindel och kommer under vintern/våren 2020 ställas iordning för att, från när museet öppnar till sommaren, ingå i vår utställning.

Denna pjästyp ingick i Fårösunds fästnings batteri III, vars rester återfinns på Bombfältets södra del. Två stycken pjäser ingick i batteriet 1916-1919 och var för sin tid, moderna med skruvmekanism jämfört med föregångarna som var mynningsladdade. När Fårösunds fästning avvecklades 1919 överfördes all vapenmateriel till KA 1. 15,2 cm pjäs m/83 stod redovisade som reservmaterial på KA 1 tills de skrotades 1942. Ytterligare två batterier med dessa pjäser har funnits, ett på Västra Hästholmen II (2 pjäser) samt ett trepjäsbatteri på norrlandskusten, batteri Getnäs på Åbordsön, en ö norr om Hemsön. Just denna pjäs har ett brokigt förflutet och är sammansatt av två olika pjäser. Själva kanonen kommer från 1:a klass kanonbåten Edda medan lavettaget kommer från ångfregatten Vanadis. Pjäsen har under mycket lång tid stått på Bofors skjutfält och utnyttjats för ammunitionsutveckling. Obekant när det sköts med senast men att döma av eldrörets och mekanismens skick är det väldigt länge sedan. I vårt renoveringsarbete har vi lyckats få upp mekanismen. Eldröret är avlyft så att vi kommer åt att göra vid lavetten ordentligt

Förutom att göra vid pjäsen, ska vi också försöka bygga upp delar av själva pjäsplatsen för att kunna åskådliggöra hur tjänsten vid pjäsen gick till. Vi har ju tillgång till den ursprungliga platsen på Bombfältet så det ska nog lösa sig. Arbetsgruppen har ett grannlaga arbete framför sig.
Jag vill tacka Bengt-Göran Söderlund för tipset var pjäsen fanns och som gjorde att den nu finns hos oss.

TEXT OCH BILD RUTGER BANDHOLTZ

HMS Edda var en kanonbåt i svenska flottan. Hon byggdes av Karlskronavarvet och sjösattes den 30 november 1882.

Genuin nostalgisk känsla

Lennart Wilsén, Jan Ängmo, Leif Strömvall och längst t.h. vår cahufför Pelle Bovin.

En iskall januaridag 1963 står sju linköpingspojkar på perrongen väntande på tåget mot Stockholm. De ska transporteras, mot uppvisande av en inryckningssedel, till KA 3 Fårösund på Gotland.

Vad blev det av dessa aningslösa ynglingar, knappt torra bakom öronen. Tre av dem syns på bild, fr.v. Leif ”Leffa” Strömvall, närstrider, Lennart ”Totte” Wilsen, kanoniär 15,2 cm, och undertecknad Jan ”Putte” Ängmo, eldledningsman rörlig tropp luftvärn, samt vår chaufför för dagen Pelle Bovin. Vi har träffats lite då och då på senare år och dras på ett oförklarligt sätt till KA 3 och till naturen på norra Gotland i allmänhet. Våra resor till ön bottnar i en likvärdig spännande känsla av tvångsmässighet, och våra gemensamma resor som singlar i gubbgestaltning ger oss ett stort mått av genuin nostalgisk känsla. Det ska vi fortsätta med. Egentligen är vi fem kvar i livet men två drabbades inte på samma sätt som vi av en kvarstående märklig kärlek till året 1963. Varför, ja det finns naturliga förklaringar till det, och jag respekterar deras känslor.

I år kom Gotlandsbesöket att ske veckan före det officiella öppnandet av KA 3-delen på Gotlands Försvarsmuseum i Tingstäde. Jag hade tagit en kontakt med Rutger Bandholtz som jag kände sedan ett tidigare möte –där var inget omöjligt. Resultatet blev två timmar av hyperintressant guidning och samvaro som präglades av hur mycket överraskande positiv social samhörighet det fortfarande kan finnas mellan meniga och den militära andan som vi bar med oss hem i november 1963 och som formade oss ynglingar till det vi blev.

Totte var nere i en av Bungenäs dubbelpipiga kanoner 15,2 cm, kanske var det i 3:an där han själv vistades 1963. Minnena återkommer mycket starkt när jag tar på grejerna. Det är otroligt hur vi kunde utsätta oss för en miljö som den här.

- Vi övade under atombomsanfall från ryssen, sa Totte.

-Hur skulle vi ha klarat att leva i underjorden under en månads strid, fortsatte Totte.

Leffa står länge och tittar på den stora Vertol 44 som fått tandemrotorbladen monterade i år och nu liknade en riktig helikopter. Jag frågade nyfiket: – Vad står du och funderar på Leffa?

– Vi blev nersläppta strax norr om Kappelshamn för att stoppa ett landstigningsförsök. Jag förstår inte hur vi kunde hoppa från detta ryttlande monster från två meters höjd, sa Leffa, som nu går med två käppar. Dock inte på grund av den prestationen från år 1963.

Själv förstår jag bättre nu när jag ser museet iTingstäde, vilket arbete som ligger bakom, och hur Fårösund som ort reste sig ur dramatiken efter nerläggningen. Hur människor i samverkan blir en armé som hämtar styrka ur den lokala samhörighetskänslan. Kan man sedan minnas den fantastiska platsen Bungenäs där vi bodde i sex månader, den karga kalkfaunan med dofter av backtimjan, ljung, enbuskar samt rabbisar, då kanske många av cirka 10000 meniga KA 3:are som uppskattningsvis finns i landet, åter behöva få komma tillbaka till platsen på jorden där verklighetens dagar började.

Vi vet nu att den högteknologiska utvecklingen, it och robotar, har övertagit huvuddelen av en eventuell framtida krigföring men ändå är, det viktigaste av allt för ett land som vill var fritt, att upprätthålla hög försvarsmoral och alltid sträva mot den yttersta kunskapsnivån. I den strävan är vår historia en viktig del och museer ett viktigt medel att uppnå detta mål.

Rutger är ledaren för vår KA 3:s kamratförening som verkligen gör rätt för namnet.

Alla gamla KA 3:are! Jag skulle vilja uppmana er: Skaffa ett medlemskap inklusive årstidningen. Det kan vara början på något nytt.

Enklast är att sätta in 150 kronor på BG 717-4732. Lämna namn, adress och (viktigt) ett mail. Tack Rutger. Vi ses.

TEXT JAN ÄNGMO
FOTO **RUTGER BANDHOLTZ**

Besök på Gotlands Försvarsmuseums Flyg & Marina del.

Glädjande stort intresse för kamratföreningsträffen

I år var KA 3 kamratförening ansvarig för genomförandet av 2019 års kamratföreningsträff för kustartilleriets kamratföreningar. Efter ett åtta år långt uppehåll återupptog vi traditionen med årliga kamratföreningsträffar.

2017 genomfördes den vid Amfibieregementet på Berga med Vapenbröderna som arrangör. 2018 stod KA 2 kamratförening som värd med anrika Kungsholmen som bas. Och i år var så turen kommen till Gotland och KA 3 kamratförening. Senast träffen var förlagd till Fårösund var 2007. Kamratföreningsträffen genomfördes månadsskiftet augusti/september med strålande sensommarväder och med Fårö Kursgård som vår bas för programmet. Att intresset för att komma till Gotland och Fårö var stort, förstod vi redan då vi informerade om träffen vid avslutningsmiddagen på Kungsholmen. T.ex. så fyllde KA 4 kamratförening upp sin kvot med deltagare redan innan man gått ut med inbjudan och fick också kvoten utökad för att kunna svara upp mot det stora intresset. Att alla KA-kamratföreningar var representerade är glädjande. Då anmälningstiden löpt ut hade 136 deltagare anmält sig till träffen.

Redan på torsdagnatt anlände kamraterna från Göteborg och kunde efter en kort nattvila ägna fredagen att på egen hand att besöka Visby. Under fredag eftermiddag anslöt övriga deltagare. Efter inkvartering i dubbelrum hälsade jag alla välkomna och gick igenom programmet för träffen. Därefter var det dags inta matsalen och avnjuta kursgårdens Jansons frestelse och småvarmt, kompletterat med lämpliga drycker av varierande styrka. En och annan snapsvisa blev det också. Efter att ha fyllt på energinivån avslutades kvällen i Stopet med kaffe och en del andra drycker. Det pratades många minnen från gamla tider så det blev sent för en del. Efter den långa resan var det ingen som sen hade några problem med nattsömnen.

Lördagens program gick i kulturens tecken. Efter frukost blev det en 15 minuters promenad förbi Fårö kyrka där Ingmar Bergman ligger begravd, till Bergmancentret där man dels besökte utställningen om Bergman och hans livsverk, dels fick berättat för sig om Bergman som människa och filmskapare av Bergmancentrets personal. Efter lunch var det dags att närmare bekanta sig med Fårö och dess unika natur och kultur. Besök vid Digerhuvud och dess raukfält, Helgumannens fiskeläge, Engelska kykogården på Ryssnäs, var några av de platser som besöktes med Inez Sikora, själv fåröbo, som uppskattad guide. En annan fåröbo, Kerstin Karlström, som varit med om att bygga upp Bermancentret visade runt på de inspelningsplatser som blivit kända från Bergmans filmer på temat ”I Bergmans fotspår”. Lördagen avslutades med högtidsmiddag. Efter inledande mingel med drink satte deltagarna sig till bords i matsalen, som dagen till ära var utsmyckad i Kustartilleriets röda och gula färger och med KA 3 och KA 3 kamratförenings fanor i fonden. Till middagen anslöt vår egen ”grand old lady” Barbro Ahlqvist, 95 år ung. Snaps och sångvänlig förrätt följt av grillbuffé serverades och föll alla väl i smaken. Ljudnivån under middagen var på en hög nivå. Så hög att man som talare hade svårt att påkalla uppmärksamhet. Men så ska

Fotmarsch till Fårö kyrka och sedan till Bergmancenter.

Till middagen anslöt ”grand old lady” Barbro Ahlqvist, 95 år ung.

det vara i goda vänners lag. Aftonen avslutades i Stopet med kaffe och allehanda andra drycker. Det fanns många minnen att prata om även denna kväll. Vapenbrodern Bengt Belfrage, som tagit med sin trumpet till träffen, bjöd på ett uppskattat potpurri av militära signaler som avslutades med Tapto.

Träffens sista dag inleddes av överstelöjtnant Jerker Svensson, P 18, som berättade om den pågående uppbyggnaden av Gotlands regemente och arbetet med att återupprätta totalförsvaret på Gotland. Jerker har för övrigt ett förflutet som officer vid KA 1/Amfibieregementet. Jag berättade sedan om vad som hänt på norr efter KA 3 nedläggning och det arv förbandet lämnat efter sig.

Efter utcheckning från kursgården bar det av mot Tingstäde och besök vid försvarsmuseets flyg/marindel dit vi flyttat samlingarna från KA 3 förbandsmuseum som avvecklades 2014. Efter att jag informerat om vår museidels tillkomst och uppbyggnad var det fritt fram att vandra runt och bekanta sig med både flyg- och marindelens olika utställningsdelar. Under tiden bjöds det på fika med hembakat rosenbröd (130 rosenbröd bakade av Eva Weinebrandt) och Maffens kanelbullar. Besökarna var genomgående mycket nöjda och imponerade av vad de fått se vi flyg/marin. Vi kan nog förvänta oss några återbesök i framtiden.

Med besöket vid museet avslutades 2019 års kamratföreningsträff och vi som arrangör kunde pusta ut. Många kamrater har efter hemkomst hört av sig och uttryckt sin stora belåtenhet med kamratföreningsträffen och det tar vi åt oss. En träff av denna omfattning kräver mycket arbete under relativt lång tid, både i stort och smått. De som hållit i allt detta är Eva och Bernt Weinebrandt och Per-Jan Carlsson. Stort tack för ett bra jobb.

Vi ses nästa år i Göteborg!

TEXT OCH FOTO RUTGER BANDHOLTZ

Samling för högtidsmiddag. Dukat med gula och röda färger samt fanorna för KA 3 och KA 3 kamratförening.

Tavla ger insikt i KA 3 och Gotlands startegiska läge

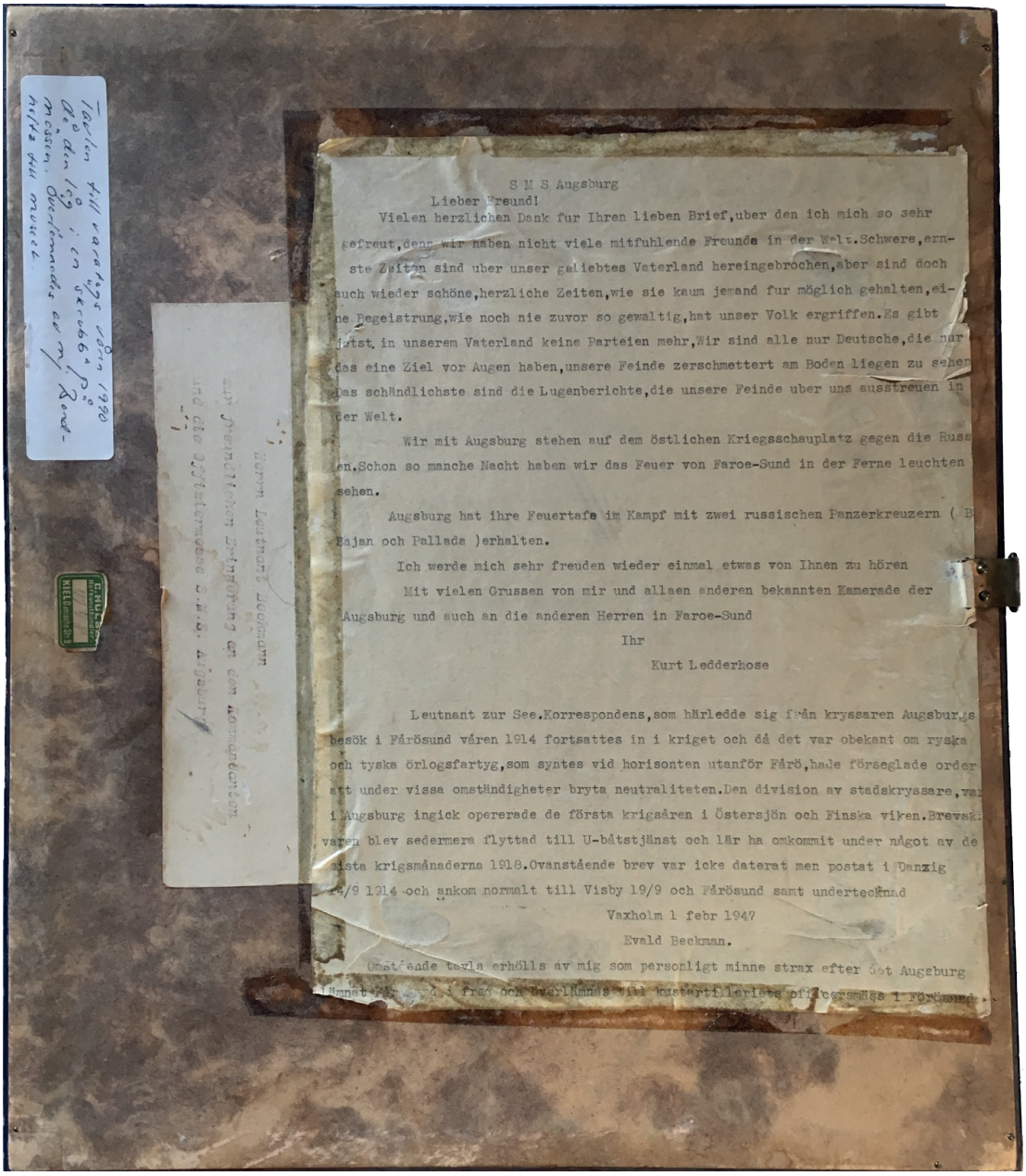
Av en slump hittade chefen för sektion 1, Rutger Bandholtz, på GK/KA3, en gammal tavla i en skrubb på mässen i kanslihuset. Det var våren 1990. Han tänkte nog inte så mycket på det då, men han skrev en liten anmärkning på baksidan och lämnade ner den i förbandsmuseets förråd. I vintras kom den fram igen, i samband med flytt av material som skall lagras vid Gotlands försvarsmuseum i stället för i Fårösund.

Tavlan har kanske inte någon direkt anknytning till kustartilleriet. Men! Studerar man den närmare, finner man ändå att den symboliserar värdet av vårt regemente, GK/KA3.

Tavlan är ett vykort av den tyska lätta kryssaren SMS Augsburg, i glas och ram, från 1913. På baksidan finner man en maskinskriven text, som berättar att denna tavla lämnats över av mässofficeren på fartyget till mässansvarig i kustartilleriets officersmäss i Fårösund, Evald Beckman. Han får senare ett brev från givaren, som han återger i valda delar.

I brevet beskriver den tyske officeren sin tacksamhet och den glädje han kände vid örlogsbesöket i Fårösund. Det var den enda främmande hamn, han varit med om att besöka, där han blivit hjärtligt och vänligt mottagen. Sedan när kriget bryter ut, beskriver han, passerar de Fårösund flera gånger, ofta om natten. Då betraktar han och hans kamrater längtansfullt ljusen från Fårösund.

SMS Augsburg är med om en av krigets första skottväxlingar med ryssarna, i en kontakt med kryssarna Pallada och Bajan. Senare genomför hon en operation i finska viken tillsammans med fartyget SMS Magdeburg. I dimma går SMS Magdeburg på grund och är ohjälpligt förlorad. SMS Augsburg och de eskorterande jagarna hinner precis rädda Magdeburgs besättning, innan de måste fly, när ryska kryssarna Bogatyr och Pallada dyker upp. Vad tyskarna inte förstår är att ryssarna kommer över alla kodböckerna, så att de och deras allierade kan förstå tyskarnas hemliga radiomeddelanden under resten av kriget. En stor hjälp för engelsmännen under ”Slaget vid Skagerack”.

S M S Augsburg

Lieber Freund!

Vielen herzlichen Dank fur Ihren lieben Brief,uber den ich mich so sehr gefreut,denn wir haben nicht viele mitfuhlende Freunde in der Welt.Schwere,ernste Zeiten sind uber unser geliebtes Vaterland hereingebrochen,aber sind doch auch wieder schöne,herzliche Zeiten,wie sie kaum jemand fur möglich gehalten,eine Begeistrung,wie noch nie zuvor so gewaltig,hat unser Volk ergriffen.Es gibt jetzt in unserem Vaterland keine Parteien mehr,Wir sind alle nur Deutsche,die nur das eine Ziel vor Augen haben,unsere Feinde zerschmettert am Boden liegen zu sehen. Das schändlichste sind die Lugenberichte,die unsere Feinde uber uns ausstreuen in der Welt.

Wir mit Augsburg stehen auf dem östlichen Kriegsschauplatz gegen die Russen.Schon so manche Nacht haben wir das Feuer von Faroe-Sund in der Ferne leuchten sehen.

Augsburg hat ihre Feuertafe im Kampf mit zwei russischen Panzerkreuzern (B Bajan och Pallada)erhalten.

Ich werde mich sehr freuden wieder einmal etwas von Ihnen zu hören

Mit vielen Grussen von mir und allsen anderen bekannten Kamerade der Augsburg und auch an die anderen Herren in Faroe-Sund

Ihr

Kurt Ledderhose

Leutnant zur See.Korrespondens,som härledde sig från kryssaren Augsburgs besök i Fårösund våren 1914 fortsattes in i kriget och då det var obekant om ryska och tyska örlogsfartyg,som syntes vid horisonten utanför Fårö,hade förseglade order att under vissa omständigheter bryta neutraliteten.Den division av stadskryssare,var i Augsburg ingick opererade de första krigsåren i Östersjön och Finska viken.Brevskr varen blev sedermera flyttad till U-båtstjänst och lär ha omkommit under något av de sista krigsmånaderna 1918.Ovanstående brev var icke daterat men postat i Danzig 24/9 1914 och ankom normalt till Visby 19/9 och Fårösund samt undertecknad

Vaxholm 1 febr 1947

Evald Beckman.

Ovanstående tavla erhölls av mig som personligt minne strax efter det Augsburg [illegible] i från och överlämnas vid kustartilleriets officersmäss i Fårösund.

Nästa stora incident sker utanför Bornholm 1915 under vintern, där SMS Augsburg går på en mina, utlagt av kryssaren Bogatyr. Hon klarar sig, efter stora insatser av besättningen, med nöd och näppe i hamn.

Hon repareras och kommer i tjänst till våren. Den 2 juli eskorterar hon minkryssaren SMS Albatross söderut längs Gotlands Östkust, efter avslutade uppdrag att lägga ut minfält i Finska viken. Ut ur dimman, denna tidiga morgon, dyker plötsligt två tunga ryska kryssare upp, Bogatyr och systerfartyget Oleg. De sätter genast igång en mördande artillerield mot tyskarna. (Den ryska styrkan bestod av ytterligare två tunga kryssare.) Ryssarna inriktar sig genast på SMS Albatross. Det är minkryssaren de är ute efter och driver henne på grund på Östergarn. SMS Augsburg, med sin allt för svaga bestyckning, kan bara hålla sig undan och vanmäktigt betrakta hur Albatross skjuts sönder och samman. Hon beskjuts även efter grundstötningen, av de två ryska kryssarna, medan de passerar Östergarns holme på mycket nära håll. Ryssarna har med hjälp av kodböckerna från SMS Magdeburg, kunnat lägga sig i bakhåll för tyskarna. Det kommer till mera skottväxling, utanför Slite och upp förbi Fårö, när andra tyska kryssare försöker komma till undsättning. Ryssarna börjar få ont om ammunition och drar sig ur striden.

Betraktar man dessa händelser och lägger dem till andra som hänt runt Gotland genom tiderna, förstår man hur känsligt vårt läge är, militärt. Det är ingen slump att KA3 ömt vårdat, grupperat och övat sina rörliga tunga och lätta batterier, på bland annat Östergarnslandet.

Samtliga fartyg ovan, deltog i fler bataljer än ovan nämnda. Augsburg överlämnades till Japan efter kriget som krigsbyte, men de ansåg sig inte ha någon användning av henne, så de skrotade henne. Bogatyr började sin karriär i rysk-japanska kriget, där hon var med vid flera skottväxlingar, innan hon gick på grund och sedan togs som byte av japanerna. Efter en tid återlämnades hon och överfördes till ryska flottan i Östersjön. Hon skrotades efter kriget. Pallada sänktes av torpeder från en tysk ubåt. Föremålet han nummer GFM.002651 i Digitalt Museum.

TEXT OCH FOTO JOHN STÖVRING

Posttidning B
FÖRSVARSMAKTEN
P 18, A 7, Lv 2, KA 3 kamratföreningar
Poste Restante
Göran Hellström
621 00 VISBY

Bild: John Lantz

**HEMVÄRNET LÖSER UPPGIFTER ÖVER HELA ÖN.
KOM MED DU OCKSÅ.**

WWW.FORSVARSMAKTEN.SE **WWW.HEMVARNET.SE**

”Hemvärnsförbanden är utformade för att kunna verka vid ett väpnat angrepp.”
(Handbok Hemvärn 2018, sid 13.)

På Gotland består bataljonen av en stab med ledningspluton, två bevakningskompanier, ett insatskompani, en flyggrupp och en båtgrupp. Soldaterna och specialisterna gör 4 eller 8 övningsdygn per år.
Vi rekryterar via Hemvärnet och ett antal frivilligorganisationer.

Gör din intresseanmälan via www.hemvarnet.se eller tag kontakt med
Andreas Björklund 0723 88 10 65 andreas.bjorklund@mil.se

HEMVÄRNET
GOTLANDS HEMVÄRNSBATALJON